

การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ
เศรษฐกิจพอเพียง

นายสุภกร ประทุมรัตน์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา

สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF FACTORS SUPPORTING TO SUSTAINABLE MANAGEMENT IN
CULTURAL TOURISM UNDER THE KING'S SUFFICIENCY ECONOMY
PHILOSOPHY**

Mr.Suphakon Prathumthin

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science Program in Sports Science

School of Sports Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจ
พอเพียง

โดย

นายศุภกร ประทุมถิ่น

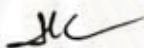
สาขาวิชา

วิทยาศาสตร์การกีฬา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

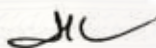
ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ

สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

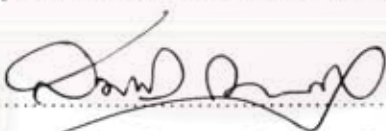

..... คณบดีสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิม ชัยวัชราภรณ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

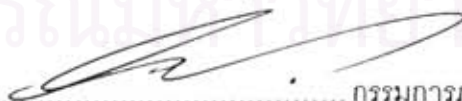
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิม ชัยวัชราภรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.อรุณศรี อื้อศรีวงศ์)

ศุภกร ประทุมถิ่น : การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง. (A STUDY OF FACTORS SUPPORTING TO SUSTAINABLE MANAGEMENT IN CULTURAL TOURISM UNDER THE KING'S SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ.ดร.สมบัติ กาญจนกิจ 208หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยเอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อเป็นแนวทางต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเชิงนโยบาย ข้อเสนอกรการท่องเที่ยว ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 รอบ ซึ่งในรอบที่ 1 โดยวิธีการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามในรอบที่ 2 และ 3 ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ 93 ข้อความ โดยได้จากการเสนอของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่าน การวิเคราะห์ผลข้อาคตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และความแตกต่างระหว่างฐานนิยมและค่าฐานนิยมไม่เกิน 1.00 ในแต่ละข้อความ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมากในข้อความที่ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกัน ในระดับมากที่สุด ด้วยค่ามัธยฐาน = 4.25 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88 และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานและค่าฐานนิยม = -0.25 ซึ่งปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ แบ่งออกได้ 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ต้องมีความเข้าใจในสถานการณ์ ความสามารถ ด้านต่างๆของตนเอง ทั้งด้านงบประมาณ สภาพแวดล้อม รวมถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและความพร้อมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีการวางแผนอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตามขีดความสามารถของตนเอง นำวัฒนธรรมของตนเองมาเสนออย่างถูกต้องไม่เกินจริงตามวาระโอกาสที่เหมาะสม และมีจิตสำนึกรักวัฒนธรรมของตนสร้างความเข้มแข็งภายในชุมชนเพื่อป้องกันวัฒนธรรมที่จะกระทบต่อวัฒนธรรมของตนเอง คุณธรรมถือเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชน ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึงภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เข้าใจในด้านความพร้อมและความต้องการของชุมชนในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งช่วยส่งเสริมและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวตามระดับความสามารถและความยินยอมของท้องถิ่น ส่งเสริมด้านความรู้โดยจัดการอบรม แนะนำการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยไม่เข้าไปแทรกแซงและไม่มองการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจจนเกินไป เปิดโอกาส ส่งเสริมด้านอาชีพกับคนในชุมชนเป็นอันดับแรก ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน ควรคำนึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปเยือน โดยปฏิบัติตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว เคารพต่อชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยไม่ดูหมิ่นหรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเองเป็นเรื่องแปลก

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์การกีฬา

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Gu M.

Signature

4978617139 : MAJOR SPORTS SCIENCE

KEYWORDS : CULTURAL TOURISM / SUSTAINABLE MANAGEMENT / SUFFICIENCY
ECONOMY PHILOSOPHY

SUPHAKON PRATHUMTHIN :A STUDY OF FACTORS SUPPORTING TO SUSTAINABLE
MANAGEMENT IN CULTURAL TOURISM UNDER THE KING'S SUFFICIENCY
ECONOMY PHILOSOPHY. ADVISOR : PROF.SOMBATH KANJANAKIT,Phd, 208 pp.

The purpose of this research was to study factors supporting to sustainable management in cultural tourism under the king's sufficiency economy philosophy in policies to tourism organizations, communities and official departments who are involved in cultural tourism which this research used Delphi technique which produced 93 items from opinion of 15 experts were pooled together using

The result of this research showed that sufficiency economy philosophy was in the line with cultural tourism at high level which the factors supporting to sustainable management in cultural tourism under the king's sufficiency economy philosophy. It could be divided into 3 sectors : The first sector, cultural communities or located in cultural tourism side, they had to understand their status, abilities of themselves. Include budget, environment and the carrying capacities and the readiness to become cultural tourism attraction which were planned respectively by the abilities of themselves, show their cultures in the appropriate way at the right occasions, realize and love their cultures. Morals are important to cultural tourism management of communities. The second sector, involved department who were government or non-government, that develop and support cultural tourism management. However, this include the business partners who involved, understand in readiness and the community's needs to become the cultural tourism attraction, also support and promote tourism attractions according to the abilities and acceptance levels of the communities, support acknowledgement by training, advise cultural tourism management with not interfere and not take much business advantages, open opportunities, priorities supporting people of community's job. The third sector, tourist and visitors realize the valuable of tourism attractions by following the agreement of tourism attractions, respect the cultural differences of communities and never insult in the cultural differences.

Field of Study : Sports Science

Student's Signature

Academic Year : 2008

Advisor's Signature

S. M. U.

Sombath K.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้

ตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยได้รับการเอาใจใส่ดูแลอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ ที่ได้มีส่วนสำคัญในการให้แนวทางการดำเนินงานวิจัยในแต่ละขั้นตอน ให้ความแก่ผู้วิจัยได้เข้าพบขอคำปรึกษาและคำแนะนำด้วยความเต็มใจมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอโอกาสนี้กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อมรศักดิ์ พิมลมนมัย และ ดร.ทิดชาย ช่วยบำรุง ที่ได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณ ดร.ปริยานุช พิบูลสรวุฑ และ อาจารย์อภักพล พฤกษ์วัน ที่แนะนำผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิชัย และคุณแม่อำนวย ประทุมถัน ที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัย ด้วยความรักมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีทุกท่าน และ คุณนิพนธ์ ธงชัย ที่คอยกระตุ้นและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จ

ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมเรียนปริญญาโท รุ่นที่ 3 และเพื่อนๆ ตอนเรียนพิเศษ สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ที่มีความรักและให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างสม่ำเสมอโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้การวิจัยนี้อาจสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความกรุณาในการร่วมมือด้วยดีจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เป็นตัวอย่างของการวิจัย เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ กระทำเป็นจำนวน 3 รอบ ประกอบกับข้อความก็มาก ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอย่างสูง ทั้ง 15 ท่านที่ให้ความร่วมมือในงานวิจัยในครั้งนี้ด้วยดีมาตลอด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	8
	2. การพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	12
	3. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.....	16
	ก. แนวคิดด้านการท่องเที่ยว.....	17
	ข. แนวคิดด้านวัฒนธรรม.....	18
	ค. แนวคิดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.....	20
	ง. แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม.....	20
	4. การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย.....	22
	ก. ความหมายของเทคนิคเดลฟาย.....	23
	ข. วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ.....	23
	ค. กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย.....	23
	ง. ข้อได้เปรียบของการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย.....	24
	จ. ข้อดีของการศึกษาเทคนิคเดลฟาย.....	25
	ฉ. ปัญหาของเทคนิคเดลฟาย.....	25
	ช. ทำไมจึงต้องใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย.....	25
	ซ. สถิติในงานวิจัย.....	26

บทที่	หน้า
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
ก. การศึกษาขั้นนำ.....	33
ข. กำหนดกรอบของการวิจัย.....	33
ค. การหาผู้เชี่ยวชาญ.....	34
ง. การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
จ. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
ฉ. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	114
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก. สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	124
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามรอบที่ 1, 2 และ 3.....	127
ภาคผนวก ค. ความถี่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3.....	161
ภาคผนวก ง. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3.....	175
ภาคผนวก จ. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	203
ภาคผนวก ฉ. เหตุผลของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่แสดงกำกับข้อความ.....	206
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	208

ตารางที่	หน้า
14 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของ ด้านของนักท่องเที่ยวและ ผู้มาเยือน ต่อเงื่อนไขความรู้ โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด.....	84
15 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของ ด้านของนักท่องเที่ยวและ ผู้มาเยือน ต่อเงื่อนไขคุณธรรม โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด.....	85
16 แสดงการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็น รายชื่อ.....	161
17 สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นรายชื่อ.....	175
18 สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นรายชื่อ.....	189

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากกระแสสังคมไทยในปัจจุบันได้ตื่นตัวยอมรับรับแนวพระราชดำริ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มากขึ้นตามลำดับ เหตุเพราะประชาชนได้เกิดความเข้าใจในแนวพระราชดำรินี้ อย่างถูกต้อง ตามแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานมากขึ้น อีกทั้งได้มีผู้ให้ความสำคัญในการนำมา ศึกษา ค้นคว้า วิจัย จนเกิดแนวคิดและ แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงทำให้ตระหนักได้ว่าแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมิได้นำไปใช้เพียงแค่ภาคส่วนของการเกษตรกรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคส่วน ในการพัฒนาทั้งส่วนบุคคลและในระดับประเทศชาติอีกด้วย

แนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยมาตั้งแต่ปี 2517 และพระราชทานต่อเนื่องมาในโอกาสต่างๆจนถึงปัจจุบันรวมแล้วกว่า 25 ปี เหตุการณ์ที่ทำให้ชาวไทยได้รู้จักแนวพระราชดำริอย่างจริงจังคือช่วง วิกฤตการณ์เศรษฐกิจของประเทศไทยในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2540 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเสนอแนะทางออกของปัญหา โดยพระราชทานแนวทางในการแก้ไขวิกฤตของประเทศ ภายใต้ชื่อ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy ซึ่งเป็นปรัชญาซึ่งถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542) ถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนในทางสายกลาง เพื่อให้ประชาชนชาวไทยรอดพ้นจากวิกฤตทางเศรษฐกิจ และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม พ.ศ.2540 ที่ว่า

“...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก... ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียง ไม่ต้องทั้งหมด แม้ครั้งก็ไม่ต้อง อาจจะมีสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็สามารถอยู่ได้...”

และพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ว่า

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติของ ประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งใน การพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการ เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและ การดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคน ในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มี จิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและ กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้ เป็นอย่างดี”

ผลสืบเนื่องจากการเน้นย้ำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในโอกาสต่างๆ ต่อเนื่องมา เป็นระยะๆ เนื่องจากทรงมีพระราชประสงค์ที่ให้ประชาชนชาว ไทยตระหนักถึงการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและการใช้ชีวิตในวิถีทางสายกลาง ไม่ติดอยู่ในความ ประมาท ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็น องค์กรหลักในการวางแผนพัฒนาประเทศ ได้อัญเชิญพระราชดำรัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น ปรัชญานำทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) และต่อเนื่อง ถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) (เกษม วัฒนชัย, 2549) โดยมี เป้าหมายเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่มีความสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาคนให้มีความ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งผลจากพระราชประสงค์อันหวังดีนี้ ส่งผลให้ ประชาชน องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชนและทุกภาคส่วนของประเทศ เกิดการตื่นตัวและสนใจในการนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจไปประยุกต์ใช้ในกิจการของหน่วยงาน กันอย่างกว้างขวางในหลายระดับและ หลายลักษณะ

กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพเศรษฐกิจรวมถึงการเข้ามาของวัฒนธรรมตะวันตก ส่งผลให้เรากำลังเผชิญกับความท้าทายที่ปรับเปลี่ยนสถานการณ์เปลี่ยนวิถีทัศน์ วิถีคิด และวิธีการดำเนินชีวิตของคนไทย (เกษม วัฒนชัย, 2551)

การท่องเที่ยวถือเป็นภาคส่วนหนึ่งที่พยายามสร้างมาตรฐานด้านการจัดการและพัฒนาทุกหน่วย เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต หรือให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกส่วนได้พยายามวางแผนและจัดการ โดยรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวไปสู่สากลโดยการนำเอกลักษณ์ วัฒนธรรมเพื่อเป็นจุดเด่นในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2550) และส่วนหนึ่งได้ดำเนินตามหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เนื่องจากประเทศไทยมีข้อได้เปรียบกว่าหลายประเทศทางด้านความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยเฉพาะมีประวัติศาสตร์ของชาติที่ยาวนาน อีกทั้งความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์วิทยา ที่ได้สร้างสรรค์วัฒนธรรมซึ่งถือเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์อันเป็นจุดเด่นของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยมีสถานที่ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกโลกจำนวน 5 แห่ง โดยประกอบด้วยแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม 3 แห่งและแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติจำนวน 2 แห่ง (UNESCO, 2009) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมในประเทศไทย ส่งผลให้สร้างความปรารถนาและเป็นแรงกระตุ้น การมาเยือนจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมถือเป็นจุดขายอีกจุดหนึ่ง ซึ่งประเพณีทางวัฒนธรรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดการแสดงออกทางวัฒนธรรมและอารยธรรมทางมวลมนุษยศาสตร์ต่างๆ พอที่จะแบ่งออกได้เป็น งานเทศกาลศิลปะ หัตถกรรม ดนตรี ประเพณี และวิถีชีวิตพื้นบ้าน (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) ที่นำนักท่องเที่ยวหลังไหลและกระจายไปสัมผัสวัฒนธรรมตามภูมิภาคต่างๆ และเนื่องจากวัฒนธรรมท้องถิ่นเหล่านั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวไทย และประชาชนในชุมชน ซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เปราะบางต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เพราะเป็นทั้งแหล่งเรียนรู้ ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณีต่างๆ ที่ส่งผลต่อจิตใจ และวิถีชีวิตของคนในชุมชนอีกด้วย แม้ว่าทรัพยากรทางวัฒนธรรมจะไม่สูญสลายไปอย่างรวดเร็วอย่างที่ชัดเจนเหมือนทรัพยากรทางธรรมชาติ แต่การใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างไร้ขีดจำกัดและขาดการควบคุมดูแลจัดการ ก็ส่งผลให้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมนั้นสูญสลายไปได้เช่นกัน อีกทั้งวัฒนธรรมถือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นหากเกิดการเปลี่ยนแปลง หรือสูญหายก็ไม่มีแหล่งอื่นมาทดแทนได้ ดังนั้นการนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว จึงจะต้องมีการจัดการอย่างเหมาะสม

อีกทั้งในสภาพการปัจจุบันที่นักท่องเที่ยว หลายกลุ่มได้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ พร้อมทั้งได้บริโภคทรัพยากรต่างๆ อย่างรวดเร็วส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งใน

ด้านบวกและด้านลบต่อแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชน การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในบรรดาปัจจัยต่างๆ ที่ไปเร่งการสลายตัวของวัฒนธรรม สรุปคือว่าวัฒนธรรมชุมชนนั้นมีเหตุที่จะต้องสลายตัวอยู่แล้ว แต่การท่องเที่ยวเข้ามาช่วยเร่งการสลายตัวของวัฒนธรรมชุมชนให้เร็วขึ้น ทำให้ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนต้องพึ่งพาการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2538) เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายในแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณี การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบทเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและคล้อยตาม เพียงเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ และรายได้ที่สนองกลับมา ทั้งปัจจุบันกระแสวัฒนธรรมตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามาในสังคมไทยอย่างมาก ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากนักท่องเที่ยวที่นำมาเผยแพร่ในสังคมไทยอย่างไม่รู้ตัว เพราะความคุ้นเคยในวิถีชีวิตของคน นอกจากนี้การไหลบ่า ของวิทยาการทางตะวันตกและการศึกษาในระบบ ได้ส่งผลให้คนไทยมีแนวคิด ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนไปตามอย่างตะวันตก (ธิดา โมสิกรัตน์, 2550) อีกทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้บุคคลหลายกลุ่มปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่รวดเร็วในปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดวัฒนธรรมที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้การท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรมในทุกๆ ด้าน ทั้ง แหล่งท่องเที่ยว ชุมชน พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เป็นต้น ทำให้การศึกษาถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนโดยการดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่ง เพราะปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวัฒนธรรมที่ทวนกระแสที่มี ค่านิยมแนวคิดและเป้าหมายที่แตกต่างออกไปจากค่านิยมแบบบริโภคนิยมและวัฒนธรรมทุนนิยมที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พูดยถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง 4 ด้านด้วยกัน หนึ่งด้านวัตถุประสงค์ ด้านสังคม สาม ด้านสิ่งแวดล้อม และสี่ ด้านวัฒนธรรม แล้วปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้เดือนให้สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยภูมิคุ้มกันก็จะต้องสร้างทั้ง 4 ด้าน (เกษม วัฒนชัย, 2551) และยังไม่แนช้ดว่า อะไรคือปัจจัยเอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และมีแนวทางใดที่จะช่วยสนับสนุน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เกิดความยั่งยืน ในกระแสโครงสร้างในปัจจุบันนั้น ซึ่งอยู่ในช่วงที่การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยสร้างรายได้ให้ประเทศอย่างสูงต่อประเทศ ควรจะมีปัจจัยใดที่จะเอื้อต่อการจัดการให้เกิด ความยั่งยืนและความเสียหายน้อยที่สุด

จากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งมีความสนใจในแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักถึงความอ่อนไหวของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จึงได้เกิดแนวคิดในการศึกษา ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย เกิดความยั่งยืนและเกิดความเสียหายน้อย

ที่สุดในทุกด้าน และลดปัญหาต่างๆ เพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างสมดุลและมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตของการวิจัย

1. คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ยึดความหมาย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเอกสารที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

2. การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชน หน่วยงาน และบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กิจกรรมทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี พิธีกรรม

3. การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในงานวิจัยนี้ จะเน้นหลัก 3 ประการภายใต้ 2 เงื่อนไข ตามค่านิยมคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งอยู่ภายใต้ 2 เงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม

4. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัยเอื้อ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือ สนับสนุนต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ กิจกรรมทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี พิธีกรรม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงโบราณวัตถุ

การจัดการ หมายถึง กระบวนการทางสังคม และเทคนิคในการใช้ทรัพยากรการบริหารในการดำเนินงานขององค์กร และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุจุดประสงค์ขององค์กร

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม ถ้ายทอดกันไว้ได้อย่างกันได้

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย โบราณสถาน โบราณวัตถุ งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดง ศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า ความเชื่อ เป็นต้น

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน หมายถึง การจัดการที่ดำเนินการในขอบเขตความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต โดยตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชน และส่งผลกระทบต่อที่เกิเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ภายใต้ว 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ และคุณธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตาม แนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ข้อความที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายสำหรับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นข้อพิจารณำไปปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้มีความเหมาะสม
3. เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาโดยแบ่งสาระสำคัญ ดังนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
 - ก. แนวคิดด้านการท่องเที่ยว
 - ข. แนวคิดด้านวัฒนธรรม
 - ค. แนวคิดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
 - ง. แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
4. การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย
 - ก. ความหมายของเทคนิคเดลฟาย
 - ข. วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ
 - ค. กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย
 - ง. ข้อได้เปรียบของการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย
 - จ. ข้อดีของการศึกษาเทคนิคเดลฟาย
 - ฉ. ปัญหาของเทคนิคเดลฟาย
 - ช. ทำไมจึงต้องใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย
 - ซ. สถิติในการวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือ Sufficiency Economy เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตตลอดจนการพัฒนาและการบริหารประเทศ มาโดยตลอด 25 ปี จนเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ทรงได้พระราชทานดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชน เมื่อพระองค์ทรงเน้นย้ำว่าเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ประเทศไทย รอดพ้นวิกฤติและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

สืบเนื่องจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2542 ที่พระองค์ทรงเสนอแนะทางออกของปัญหาที่เกิดจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยใช้ชื่อว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งนำไปสู่การตีความที่หลากหลาย ทั้งจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ในสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายสาขาวิชามาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานไว้ในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำริอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และเรียบเรียงขึ้นเป็น “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไข และพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนทั่วไป

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และรอบรอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548)

ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของคนที่ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีการพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้ (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2548)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548)

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนทางที่ควรจะเป็น โดยพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อ ความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติตนบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆกัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้ง ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ประเวศ วะสี (2542) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงซึ่งไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค แต่หมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน คือ

- 1.พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
- 2.จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น และทำลายมาก
- 3.สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่นการทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหารได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน
- 4.ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง จะทำให้แก้ปัญหาต่างๆได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน และปัญหาสิ่งแวดล้อม
- 5.ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
- 6.อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึง วิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้นเศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์กันและเติบโตขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง
- 7.มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่วูบวาบ เดียวจนเดียวรวยแบบกะทันหัน เดี่ยวตกงานไม่มีกิน มีใช้ ถ้าเป็นแบบนี้ประสาทมนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวน จึงสุขภาพจิตเสีย เครียด เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสุข ความสมดุล คือความปกติ และยั่งยืน

ความเข้มแข็ง ความยั่งยืน ความเป็นอิสระ การมีภูมิคุ้มกัน การพึ่งตนเองต้องคำนึงถึงพื้นฐานของตนเอง พื้นฐานของสังคมคือวัฒนธรรม เศรษฐกิจวัฒนธรรมจึงเป็นเศรษฐกิจที่อยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของตนเอง

สมพร เทพสิทธา (2547) กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม เช่น เงินทรัพย์สินกำไร ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวาง เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ

- 1.มิติด้านเศรษฐกิจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกิน ให้ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติ

ตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่ดีขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามความสมควรแก่ศักยภาพ พ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้ มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข

2.มิติด้านจิตใจ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่จิตใจที่รู้จักพอ คือ พอดี พอประมาณและพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตนเอง โดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

3.มิติด้านสังคม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสงบสุข ประชาชนมีความเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียน การเอารัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน

4.มิติด้านวัฒนธรรม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยมซึ่งทำให้เกิดการเป็นหนี้เป็นสิน เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่ง ที่เป็นบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา (Philosophy) ในการพัฒนาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในทุกด้านทุกสาขาของประเทศ ตลอดจนสร้างสรรค์สังคมชนบทและสังคมไทยส่วนรวมให้มีความเข้มแข็งได้ เพราะแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นความเหมาะสมตรงตามฐานศักยภาพที่มีอยู่ของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นฐานทรัพยากรทางการเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือฐานวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาของเกษตรที่มีอยู่ดั้งเดิม เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอกที่มากเกินไป เกิดเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจในทุกระดับจากระดับจุลภาคถึงระดับมหภาค เพราะหากระดับชุมชนในชนบทสามารถดำรงอยู่ได้อย่างพอเพียงแล้วส่งผลให้ประเทศสามารถดำรงอยู่ได้อย่างแน่นอน ซึ่งก็คือมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544)

ดร.ปริยานุช พิบูลสราวุธ ได้สรุปสาระสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

เป้าหมาย คือ มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกภายใน

เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม) จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบครอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน การ

เสริมสร้างจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

กล่าวโดยสรุป หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ 3 ประเด็น คือ

1. เป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่ใช้คุณธรรมนำความรู้
2. เป็นการพัฒนาตนเอง ครอบครัว องค์กร ชุมชน สังคมประเทศชาติ ให้ก้าวไปพร้อมกับความสมดุล มั่นคงยั่งยืน
3. เป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างคนกับคนในสังคม และคนกับธรรมชาติ (อ้างถึงใน อธิวัฒน์ เปล่งสะอาด, 2551)

ความหมายของคำว่า โลกาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์ หมายถึง สภาวะ ระดับโลก ของกิจกรรมใดๆ ที่มีผลกระทบไปยังพฤติกรรมมนุษย์และระบบระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันยังหมายถึง การสะพัดไปทั่วโลก ของกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไปกระทบต่อการตัดสินใจ พฤติกรรม และกิจกรรมที่สะพัดไปโดยแรงผลักดันตามธรรมชาติก็ตาม (ประทุมพร วัชรเสถียร, 2543)

2. การพัฒนาอย่างยั่งยืน

การที่ประเทศไทยได้พยายามพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดความทัดเทียม ประเทศต่างๆ เช่นการวางแผนเข้าเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Newly Industrializing Countries – NICS) รวมถึงการที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตก ประการที่สำคัญคือ การที่ขาดการพิจารณาและไตร่ตรองอย่างรอบคอบเพื่อให้การพัฒนาทุกด้านเกิดการสอดคล้องกันทั้งการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผลที่ได้รับคือ เศรษฐกิจเกิดการเจริญเติบโต แต่ส่งให้ปัญหาทางสังคมกลับเพิ่มขึ้นตามมาด้วย การพัฒนาไม่เกิดความยั่งยืน ด้วยการพัฒนาทางวัตถุดังกล่าว ส่งผลให้ความสมดุลในสังคมจางหายไป และเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆ ทำให้มีผู้ที่เห็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ เสนอแนวทางการพัฒนาในรูปแบบต่างที่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนในวิถีด้านต่างๆ

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) มีเป้าหมายหลักคือการอยู่ดี กินดีตามอัตราพื้นฐาน ที่มนุษย์พึงมีพึงได้รับ สานติสุข และความสถาพรยั่งยืน (สุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล, 2550)

การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การกระทำก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก ซึ่งสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนในรุ่นอนาคตต้องยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการในอนาคต ได้แก่ การพยายามอนุรักษ์ธรรมชาติไว้ในลักษณะที่เป็นส่วนรวม หากมีความจำเป็นที่จะดำเนินการให้กระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทีใดทีหนึ่ง ก็จะต้องเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมในที่อื่นๆ เป็นการชดเชย เพื่อให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมในแง่มหภาคคงอยู่ได้ดั้งเดิม (สุพรรณิ ไชยอำพร, 2550)

การพัฒนาแบบยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ยืด คน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้ความสำคัญแก่เสรีภาพ ทรานสปาร์เรนซี และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เน้นความสมดุลระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนถึงการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการร่วมคิดร่วมพัฒนา ให้ผลประโยชน์ตกแก่ประชาชนและชุมชน มิใช่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงแค่ทำตามรัฐสั่ง การพัฒนาแบบยั่งยืนจึงเป็นแนวทางพัฒนาบนพื้นฐานศักยภาพของชุมชน รวมทั้งระบบความคิด ภูมิปัญญาของสังคมนั้นๆ และมิติด้านวัฒนธรรมระยะยาว เป้าหมายของการพัฒนา คือ ความอยู่ดีกินดีของคนระดับต่าง หรือคนส่วนใหญ่ของประเทศตามพื้นฐานการดำรงชีวิตในสังคมที่เกื้อกูลสมานฉันท์ มีความผาสุกสถาพรที่ยั่งยืน การพัฒนาตามแนวทางนี้ในสังคมไทยปัจจุบันที่ได้ทำกันในบางหมู่บ้านบางพื้นที่นั้นมีหลายรูปแบบ อาทิ วนเกษตร เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ การพัฒนาแบบพึ่งตนเอง การพัฒนาแนวพุทธ และการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน แนวคิดและแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนทำให้เกิดคำขวัญว่า “ คนมีความสุข ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน “ (วิวัฒน์ชัย อัครถาวร, 2548)

วิวัฒน์ชัย อัครถาวร ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ว่าหลักแนวคิดของการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม และการสร้างสันติสุขอย่างแท้จริง ในกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการดังนี้ (วิวัฒน์ชัย อัครถาวร, 2544)

1. ภาพการผลิต (Productivity) การพัฒนาจะต้องสร้างผลผลิตอย่างต่อเนื่อง มีเสถียรภาพ ประชาชนจะได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงาน รวมทั้งมีส่วนร่วมเต็มที่ในการสร้างรายได้และการจ้างงาน ดังนั้นจึงต้องลงทุนด้านการศึกษาและการพัฒนาคนอย่างจริงจัง ซึ่งจะนำไปสู่ภาพการผลิต หนุนเนื่องความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีความมั่นคงและกระจายผลประโยชน์ไปถ้วนทั่ว

2. ความเสมอภาค (Equity) ประชาชนควรมีโอกาสเท่าเทียมกัน และสร้างความเท่าเทียมทางการพัฒนาด้วยการกระจายรายได้ กระจายอำนาจทางเศรษฐกิจการคลังสู่ภาคและท้องถิ่น กระจายความเจริญสู่ต่างจังหวัด กระจายอำนาจทางการเมืองและการบริหารราชการ กระจายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวาง ทั่วประเทศ คืบการศึกษาให้แก่ประชาชน

3. ความยั่งยืน (Sustainability) ปลูกฝังสร้างสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน และน้ำ รวมทั้งมีมาตรการดำเนินการอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างโอกาสความเท่าเทียมกันในการใช้ทรัพยากรเชิงอนุรักษ์ มิใช่เพียงแค่นรุษนี้เท่านั้น หากแต่รวมถึงรุ่นลูกหลานในอนาคตด้วย

4. การให้อำนาจแก่ประชาชน (Empowerment) การพัฒนาต้องโดยประชาชนและโดยชุมชนอันหลากหลาย ไม่ใช่เพียงเพื่อประชาชนเท่านั้น หากแต่ประชาชนต้องมีส่วนร่วมเต็มที่ในการตัดสินใจและในกระบวนการต่างๆ ที่จะให้ชีวิตดีมีหลักประกันแก่พวกเขา สิทธิชุมชนและประชาธิปไตยจึงเป็นมิติที่สำคัญยิ่ง

5. ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) องค์ความรู้ท้องถิ่นจักต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนา วัฒนธรรมชุมชนได้รับการเชิดชู ตลอดจนถึงจุดแข็งที่ดึงมาได้รับการสืบสานอย่างต่อเนื่อง และหาว่าการประยุกต์ความรู้ทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างเหมาะสมสอดคล้องระหว่าง ภูมิปัญญาเทศ และ ภูมิปัญญาไทย ก็จะได้ภูมิปัญญาไท ที่จักเป็นพื้นฐานความรู้อันเข้มแข็งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้

องค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ โออีซีดี (Organization for Economic Cooperation and Development – OECD) ให้หลักการสำคัญสำหรับยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นการใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่ง โออีซีดี ได้ยกประเทศไทยเป็นตัวอย่างในการใช้ประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 โดยหลักการได้แก่

1. การมีฉันทามติในวิสัยทัศน์ระยะยาว
2. การครอบคลุมและบูรณาการ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
3. มีเป้าหมายที่แน่นอน พร้อมกับการจัดลำดับความสำคัญทางงบประมาณอย่างชัดเจน
4. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมและเชื่อถือได้
5. รวมเอาการแจ้งเตือน การเรียนรู้และการปรับปรุงเข้าไว้ด้วยกัน
6. จะต้องนำโดยประเทศและเป็นเจ้าของโดยประชาชนชาติ ไม่ใช่ยุทธศาสตร์ที่ผลักดันจาก

ภายนอก

7. รัฐบาลในระดับสูงต้องถือเป็นพันธกรณีและมีสถาบันทางสังคมที่ทรงอิทธิพลเข้าร่วม
8. ตั้งอยู่บนกระบวนการและยุทธศาสตร์ที่เป็นอยู่จริง
9. ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ
10. เชื่อมโยงระดับท้องถิ่นกับภูมิภาคเข้าด้วยกัน
11. พัฒนาและสร้างบนความสามารถที่ดำรงอยู่ได้

จากการประชุม The Rio Earth Summit 1992 ณ.เมืองริโอเดอเจเนโร ประเทศบราซิลทำให้ได้ข้อสรุปในแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกัน และยกให้เป็น หลักการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ Agenda 21 เพื่ออุตสาหกรรมگردارينทางและการท่องเที่ยว ตามการประชุมข้อตกลงใน ปี 1992 ทั้งสิ้น 12 ข้อดังนี้

1. การเดินทางและการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้มนุษย์ดำรงชีวิตให้กลมกลืนกับธรรมชาติ
2. การเดินทางและการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศน์
3. การเดินทางและการท่องเที่ยว ควรอยู่บนพื้นฐานของรูปแบบการอุปโภคและบริโภคอย่างยั่งยืน
4. ระดับนานาชาติควรร่วมมือกันในการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแบบเปิด และการค้าเสรีในระดับนานาชาติ ซึ่งรูปแบบการบริการท่องเที่ยว สามารถขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความยั่งยืนได้
5. การเดินทางและการท่องเที่ยว สันติภาพ การพัฒนา และการป้องกันสิ่งแวดล้อม ควรจะอยู่ในรูปแบบพึ่งพากันและกัน สนับสนุนกัน และเชื่อมโยงกัน
6. กลุ่มนักท่องเที่ยว นิยม ด้านการท่องเที่ยวควรหันมาสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
7. กระบวนการที่จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวสมบูรณ์ จะต้องรวมถึงการปกป้องสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน
8. ประเด็นในการพัฒนาการท่องเที่ยวควรที่จะได้รับความร่วมมือและความมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ในส่วนของกรวางแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น
9. ควรมีระบบการเตือนภัยธรรมชาติ ที่จะส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวทั่วไปและคนในท้องถิ่น
10. การเดินทางและการท่องเที่ยวควรสร้างงานแก่สตรีและชนพื้นเมือง ที่ว่างงาน
11. การพัฒนาการท่องเที่ยวควรดำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น
12. อุตสาหกรรมگردارينทางท่องเที่ยว ควรเคารพหรือปฏิบัติตามกฎการรักษาสภาพแวดล้อมระดับนานาชาติ

อุทัย คุลยเกษม และคณะ (2540) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่กำหนดความเข้มแข็งของชุมชน ที่สำคัญมีอยู่ 7 ประการ คือ

1. โครงสร้างทางสังคมแบบแนวราบ

โครงสร้างทางสังคมแบบแนวราบเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน แต่ละบุคคลได้เรียนรู้และแสดงศักยภาพอย่างมีอิสระ โครงสร้างเช่นนี้จะทำให้คนในชุมชนเกิดความรักความสามัคคี ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของความเข้มแข็งของชุมชน

2. ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

การมีระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง หรือเศรษฐกิจแบบยังชีพสิ่งที่เกิดขึ้นจากการที่ชุมชนมีอิสระในการกำหนดความต้องการเพื่อการยังชีพและจัดการทางเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพิง ชุมชนจึงมีความยั่งยืน

3. ค่านิยมจากทางศาสนธรรม

ชุมชนที่เข้มแข็งจะมีค่านิยมที่ส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นมีความผูกพันต่อชุมชน พึ่งตนเอง และมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติในเชิงพึ่งพา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติตามค่านิยมที่มีฐานจากศาสนาที่คนในชุมชนนับถือจะช่วยส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

4. กระบวนการเรียนรู้เพื่อชีวิต

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของคนในชุมชน การศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ตลอดชีวิต กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนมีรูปแบบหลากหลาย

5. กลุ่มผู้นำตามธรรมชาติ

ชุมชนที่เข้มแข็งจะต้องมีกลุ่มผู้นำที่มีอิสระในการตัดสินใจ มีค่านิยมตามที่ชุมชนยึดถือ และมีทักษะในการจัดการกลุ่มผู้นำในชุมชนมักเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีความหลากหลายตามรูปแบบกิจกรรม แม้จะมีทักษะที่แตกต่างกันแต่จะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานตามค่านิยมของชุมชน โดยกลุ่มผู้นำตามธรรมชาตินี้จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อชุมชน

6. ระบบความสัมพันธ์เชิงสังคมที่แน่นแฟ้น

ระบบความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นจะให้ความสำคัญกับคนมากกว่าผลประโยชน์ มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือพึ่งพากัน มีความรักใคร่กัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน

7. กลไกที่เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ และการติดต่อสื่อสารที่ต่อเนื่องตลอดเวลา

การมีปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องจะเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้การสร้างความร่วมมือร่วมใจระหว่างกัน มีความเป็นปึกแผ่นของชุมชน

3. การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

อารยธรรมของมนุษย์ที่ยาวนาน ทำให้ชนชาติมากมาย ได้สรรค์สร้างสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นข้อกำหนด กฎเกณฑ์ เครื่องมือ รวมถึงการสร้างสถานที่ต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง ในแง่ของความสงบสุขและเครื่องอำนวยความสะดวก ในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างเป็นระบบสืบมาจนเกิดการพัฒนาและสืบทอดรุ่นต่อรุ่น จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในเอกลักษณ์ ที่ชัดเจนซึ่งแสดงให้เห็นถึงชาติพันธุ์นั้นๆ ตามธรรมชาติของมนุษย์มักจะสนใจและอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแปลกใหม่จากของตนเอง ซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรม จึงเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของธุรกิจการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ทั้งทางด้านการศึกษาและประสบการณ์ชีวิต นอกเหนือไปจากการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว (มรดกโลก, 2538) การเดินทาง

เช่นนี้ คือการเดินทางทางภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของชีวิตการศึกษาและการเรียนรู้ ปัจจุบัน เราเรียกว่า การเดินทางทางภูมิปัญญานี้ว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540) ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญของบทบาทในการท่องเที่ยวและวัฒนธรรมคือ การได้เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยว ได้รู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นนั้นๆ มากขึ้น และในทางกลับกันผลที่ได้ต่อคนในท้องถิ่นคือความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม วิถีชีวิตของตนเอง และส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

ก.แนวคิดด้านการท่องเที่ยว

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรม ที่สร้างรายได้ให้กับประเทศใน อันดับต้นๆ ยิ่งวิทยาการความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทันสมัยมากเท่าใด ก็ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทมากขึ้นเท่านั้น เพราะมนุษย์ต้องการพบเห็นสิ่งใหม่ๆ และต้องการศึกษาหาความรู้และ ประสบการณ์ชีวิต

สหพันธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of office Travel Organization หรือ IUOTO) หรือต่อมาในปี พ.ศ.2513 ได้เปลี่ยนเป็น องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organaization หรือ WTO) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า จะต้องมิเงื่อนไขตามหลักสากลดังต่อไปนี้ คือ (Goeldner & Ritchie, 2006)

- 1.ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2.ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3.ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ในกรณีนั้น

Burkart and Medlik (1985) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยว 5 ประการดังนี้

- 1.การท่องเที่ยวเกิดการเคลื่อนที่ของมนุษย์ผู้ที่มีหมายต่างๆ รวมทั้งการหยุดพัก
- 2.องค์ประกอบการท่องเที่ยวมี 2 ส่วนคือ การเดินทางสู่จุดหมาย และการหยุดพักประกอบกิจกรรมต่างๆ
- 3.การเดินทางและการหยุดพักเกิดขึ้นนอกภูมิลำเนาและที่ทำงาน ดังนั้นการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดกิจกรรมที่แตกต่างจากกิจวัตรประจำวันของนักท่องเที่ยว
- 4.การเดินทางนั้น เป็นการเดินทางชั่วคราว ชั่วระยะสั้นๆ โดยไม่ตั้งใจว่าจะกลับภายในเวลา 1 – 2 วัน
5. การเดินทางสู่จุดหมายปลายทางมิได้เป็นไปเพื่อตั้งหลักแหล่ง หรือประกอบอาชีพเพื่อเกิดรายได้

ซึ่งหากพิจารณาความหมายทั้งสองที่กล่าวมาแล้วนั้นมีความใกล้เคียงกันอยู่มาก ทั้งนี้ องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) ยังมีการแยกประเภทของผู้เดินทางโดยใช้ระยะเวลาในการเดินทางเป็นข้อกำหนด ซึ่งนิยมใช้ความหมายนี้อยู่แพร่หลายในปัจจุบัน คือ

นักท่องเที่ยว (Tourists) หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราวที่มาพักอาศัยมากกว่า 24 ชั่วโมง และมีจุดประสงค์ในการเยือนเพื่อไม่เกิดรายได้

นักท่องเที่ยว (Excursionist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางมาเยือนชั่วคราวโดยใช้เวลาน้อยกว่า 24 ชั่วโมง โดยมีได้พักค้างคืน

ข. แนวคิดด้านวัฒนธรรม

หากกล่าวถึงวัฒนธรรมนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายซับซ้อนอย่างมาก ในการให้คำจำกัดความ ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความที่แตกต่างมากกว่าร้อยความหมาย กล่าวว่ามีบันทึกในการให้คำจำกัดความของคำว่า วัฒนธรรม มากกว่า 160 ความหมาย เพราะมีขอบเขตที่กว้างขวางซึ่งเป็นการยากที่นักทฤษฎีจะหาคำจำกัดความให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้ และเป็นการยากยิ่งในการกำหนดความหมายที่แท้จริงของคำว่าวัฒนธรรม (Kluckhohn, 1962)

คำว่า วัฒนธรรม นั้น เริ่มใช้กันครั้งแรกจากแทบตะวันตก โดยมีศัพท์ตรงกับคำว่า “Culture” ซึ่งแปลว่า องค์กรวมแห่งผลผลิตของสังคมมนุษย์ ซึ่ง เอ็ดเวิร์ด ไทเลอร์ (Edward B. Tylor) นักมานุษยวิทยาชาวอังกฤษเป็นผู้ให้นิยามนี้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ (พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์) ทรงแปลคำว่า Culture ให้ตรงกับความหมายของไทย คือ วัฒนธรรม (สมบัติ พลายน้อย, 2537)

พระยาอนุমানราชชน (2515) ได้อธิบายถึงคำจำกัดความของคำว่า วัฒนธรรม ในหนังสือเรื่องวัฒนธรรม อย่างชัดเจนและน่าสนใจ ดังนี้

วัฒนธรรมแบ่งออกอย่างกว้างๆ ได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. วัฒนธรรมทางวัตถุ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสุขกาย เพื่อให้ได้อยู่ดีกินดี มีความสะดวกสบายในการครองชีพ วัฒนธรรมประเภทนี้ได้แก่ สิ่งจำเป็นเบื้องต้นในชีวิต 4 อย่าง และสิ่งอื่นๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ยานพาหนะ

ข. วัฒนธรรมทางจิตใจ หมายถึง สิ่งที่ทำให้ปัญญาและจิตใจมีความเจริญงอกงามได้แก่ การศึกษาวิชาความรู้อันบำรุงความคิดทางปัญญาและศาสนา จรรยาศีลปะและวรรณคดี กฎหมาย และระเบียบประเพณีซึ่งส่งเสริมความรู้สึกทางจิตใจให้งอกงามหรือให้สบายใจ

วัฒนธรรมทั้งสองประเภทนี้ ย่อมพัวพันและเหลื่อมล้ำอยู่เป็นอย่างหนึ่งที่กล่าวว่า “สุขกายสบายใจ” ซึ่งขาดเสียแต่อย่างใดก็ไม่สมบูรณ์ ถ้าวัฒนธรรมของชาติใดหนักไปในประเภทใดประเภทหนึ่ง

ก็เกิดความไม่สมดุลกัน เจริญไปในทางวัตถุเกินไป แต่ทางจิตใจไม่เจริญตาม เพราะฉะนั้นวัฒนธรรมทั้งสองประเภทนี้จึงต้องสัมพันธ์กันตามส่วนที่ควรอันอยู่ในดุลพินิจของสังคม

วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของหมู่คณะหรือกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งเป็นแบบอย่างมาตรฐานเดียวกันที่สมาชิกในกลุ่มนั้นรู้ เข้าใจ และยอมรับใช้ร่วมกัน เป็นลักษณะการดำรงชีวิตที่ทำให้กลุ่มสังคมนั้นแตกต่างจากกลุ่มสังคมอื่นๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ไม่คงที่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมคือ ภาพสะท้อนการเปลี่ยนแปลงในสังคมที่เป็นผู้สร้างสรรค์วัฒนธรรมนั้นๆ (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ, 2544)

วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญงอกงาม ซึ่งเป็นผลจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ จิตใจ สังคม และวัตถุ มีการสั่งสมและสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จากสังคมหนึ่ง ไปยังสังคมหนึ่ง จนกลายเป็นพฤติกรรมและวิถีชีวิตในสังคม ซึ่งช่วยให้มนุษย์สามารถ ดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างมีสันติภาพ และอิสรภาพ อันเป็นพื้นฐานแห่งอารยะธรรมของมนุษยชาติ (คณะกรรมการการศึกษา ศิลปะและวัฒนธรรมสภาผู้แทนราษฎร, 2536)

วัฒนธรรม เป็นคำสมาส มาจากคำว่า “วัฒนธรรม” แปลว่า เจริญงอกงาม และคำว่า “ธรรม” หมายถึง ระเบียบข้อบังคับ เมื่อรวมทั้งสองคำเข้าด้วยกันแล้ว วัฒนธรรมจึงหมายถึง สิ่งทั้งหมดที่มนุษย์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นมา ทั้งที่เป็นรูปธรรมอันได้แก่ ภาษา ศิลปะ วัตถุ และพิธีกรรม ตลอดจนจนถึงนามธรรมอันได้แก่ ระบบคิด โลกทัศน์ ภูมิปัญญาความรู้ ความเชื่อ และความประพฤติ วัฒนธรรมคือ มรดกแห่งสังคมซึ่งมีการถ่ายทอดปรับปรุงและรักษาไว้ (เรณู สุขารมณ์, 2535)

ในแง่มุมมองของวัฒนธรรมแล้วนักวิชาการสาขาต่างๆ ลงความเห็นพ้องกันว่าในประเทศไทยนั้น วัฒนธรรมประกอบเป็นสองลักษณะใหญ่ๆ คือ วัฒนธรรมร่วมและวัฒนธรรมย่อย กล่าวคือ วัฒนธรรมร่วมคือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ประชาชนในประเทศยึดถือปฏิบัติคล้ายๆ กันหรือแบบแผนการดำเนินชีวิตคล้ายกัน ภายใต้เงื่อนไขทางการเมืองและเศรษฐกิจ ส่วนวัฒนธรรมย่อยต่างจากวัฒนธรรมร่วมตรงเป็นแบบแผนเฉพาะผู้คนในท้องถิ่น(ชนัญ วงษ์วิภาค, 2548)

จากความหมายที่ผ่านมาทำให้ทราบถึงความหลากหลายของแนวคิดในความหมายของคำว่า วัฒนธรรม โดย ชศ สัตสมบัติ (2544) ได้สรุปรายละเอียดในหนังสือมนุษย์กับวัฒนธรรม ว่าเราสามารถกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมมีพื้นฐานหลายอย่าง เช่น 1.ระบบความคิดและค่านิยมที่สมาชิกสังคมนี้อิงกันของวัฒนธรรม 2. เป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ 3. มีพื้นฐานจากการใช้สัญลักษณ์ 4.เป็นองค์รวมของความรู้และภูมิปัญญา และ 5. เป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง

ค. แนวคิดแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นคำที่เราได้พบเจอกันบ่อยครั้งแต่บางครั้งเราก็จะได้พบคำที่มีความหมายที่ใกล้เคียง คือ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ซึ่งในภาษาอังกฤษยังมีอีกหลายคำที่ปรากฏ เช่น สมบัติทางวัฒนธรรม (Cultural Property) มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) และทรัพยากรทางวัฒนธรรม (Cultural Resource) เป็นต้น

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดง ศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า เป็นต้น (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2550)

ทรัพยากรทางวัฒนธรรม มีความหมายที่กว้างขวางมากในแง่ของเนื้อหาที่ครอบคลุมทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ และนามธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม และภาษา เป็นต้น และมีนัยว่าเป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ เป็นทรัพยากรที่มีประโยชน์หลายอย่างต่อสังคม (King, 1998)

สมบัติทางวัฒนธรรม (Cultural Property) หมายถึง ทรัพย์สินส่วนตัวของคนใดคนหนึ่งที่มีอยู่ในครอบครองเท่านั้น เช่น บ้าน และที่ดิน เป็นต้น โดยเน้นที่งานสถาปัตยกรรม ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และหลักฐานทางโบราณคดี และมีการจัดแบ่งประเภทของสมบัติทางวัฒนธรรมเป็น 2 ประเภท คือ สंहาริมทรัพย์ และอสังหาริมทรัพย์ (Daifuku, 1968) ซึ่งจะเห็นว่า สมบัติทางวัฒนธรรมจะเน้นสิ่งของที่เป็นรูปธรรมเป็นหลัก

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ของที่เป็นรูปธรรม เช่น โบราณสถาน แหล่งโบราณคดี งานสถาปัตยกรรม รวมทั้งกลุ่มก่อสร้าง และมองถึงสิ่งของที่เล็กๆ น้อยๆ ด้วย เช่น ร่องรอยต่างๆ ที่มีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์ สุนทรียะ ศิลปะ มานุษยวิทยา ชาติพันธุ์ และวิทยาศาสตร์ (UNESCO, 1972)

ง. แนวคิดด้านการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัฐิ และ จิตติศักดิ์ ธรรมภรณ์พิลาศ (2547)

การวางแผนการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ จำนวนมาก แนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถประมวลเป็นหัวข้อสำคัญได้ดังนี้

1. การตัดสินใจวางแผน และพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงคุณค่าทางด้านกายภาพ และวัฒนธรรมของพื้นที่

2. การกำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยวภายในชุมชน ต้องคำนึงถึงศักยภาพด้านการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในแง่ของกายภาพ ระบบการบริการต่างๆ และความเปราะบางทางวัฒนธรรม
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องยึดความสมดุลทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชนเป็นหลัก และต้องไม่ให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน
4. การท่องเที่ยวจะต้องเป็นการจัดการ และพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)
5. ชุมชนควรจะมีบทบาทในการวางแผนเพื่อการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ชุมชนตั้งแต่เริ่มต้น
6. ประชาชนในชุมชนควรจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจจะอยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ทำการสรุป จากฉบับร่างของกฎบัตรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสากล ครั้งที่ 8 หรือ 8th Draft, for Adoption by ICOMOS at the 12th General Assembly, Mexico, October 1999 INTERNATIONAL CULTURAL TOURISM CHARTER. Managing Tourism Places of Heritage Significance, ICOMOS International Committee on Culture Tourism. ดังนี้

หลักที่ 1 เนื่องจากการท่องเที่ยวเปรียบเสมือนสิ่งที่ยึดโยงในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์และการจัดการที่ดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นทั้งคนในท้องถิ่นและผู้มาเยือน เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงมรดกและวัฒนธรรมของพื้นที่ (ถือเป็นสิ่งสำคัญ) การตีความและการนำเสนอลักษณะสำคัญของทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยว, ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงความหลากหลายในปัจจุบันของพื้นที่และผู้คนในพื้นที่ ควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มาเยือนทราบถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไปจากแหล่งอื่นๆ ด้วย

หลักที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นพลวัต จึงอาจจะเกิดความขัดแย้งในแนวทางอนุรักษ์และจัดการ ดังนั้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมควรจะถูกจัดการในลักษณะที่ยั่งยืนโดยชนรุ่นปัจจุบัน เพื่อเพื่อความยั่งยืนทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้านโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ควรคำนึงถึงมุมมองด้านความงาม สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ บริบทของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นๆ และน่าจะดีกว่าหากใช้วัสดุท้องถิ่นและคำนึงถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ซึ่งก่อนที่จะมีการประชาสัมพันธ์หรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แผนพัฒนาควรจะได้รับ การประเมินคุณค่าทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของทรัพยากร อีกทั้งนโยบายควรมีข้อกำหนดที่เหมาะสมสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยเฉพาะในเรื่องการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวที่มักส่งผลกระทบต่อลักษณะทางกายภาพ

หลักที่ 3 การอนุรักษ์และการวางแผนการท่องเที่ยวสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม นั้นควรจะแน่ใจว่านักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์อย่างคุ้มค่า รวมทั้งความพอใจและ สนุกสนาน ทั้งนักท่องเที่ยวสามารถได้รับประสบการณ์กับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วย ตนเอง หากผู้มาเยือนมีความนิยมในการเข้าถึงแหล่งนั้นด้วยตนเองมากขึ้น การใช้เส้นทางเดินเท้า เฉพาะอาจเป็นสิ่งที่ช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับความสมบูรณ์โดยรวม และกายภาพของ สถานที่ รวมถึงลักษณะทางธรรมชาติและวัฒนธรรมด้วย การวางแผนกิจกรรมการท่องเที่ยวควรมี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เพื่อความสะดวกสบายและความปลอดภัยต่อผู้มาเยือน ส่งเสริม ความเพลิดเพลินในการมาเยือน แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบ และไม่ขัดกับลักษณะ ความสำคัญของวัฒนธรรมในพื้นที่

หลักที่ 4 ชุมชนเจ้าบ้านและคนในท้องถิ่น ควรจะมีส่วนร่วมสำหรับการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวทั้งในการวางแผน การจัดการและการบริหาร อีกทั้งการแปลความหมายความสำคัญของ พื้นที่

หลักที่ 5 กิจกรรมอนุรักษ์และการท่องเที่ยวควรเอื้อประโยชน์ให้กับคนในท้องถิ่น ทั้งใน ด้านผลกำไรและการให้ความรู้และการศึกษา

หลัก 6 ด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ การท่องเที่ยวควรมีการป้องกันและส่งเสริม ลักษณะความสำคัญและคุณค่าที่แท้จริงของ วัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยแสดงลักษณะเด่นของ สถานที่นั้นๆ และควรได้รับการจัดการและเผยแพร่ในลักษณะที่รักษาความแท้จริงของสถานที่ให้ คงอยู่ และส่งเสริมประสบการณ์แก่ผู้มาเยือนด้วยการรักษาระดับจำนวนนักท่องเที่ยวและหลีกเลี่ยง จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไปในหนึ่งวัน การประชาสัมพันธ์ควรมีการกระจายผลให้กว้างขึ้น และ ควรลดแรงกดดันในสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมาก โดยสนับสนุนเสนอแนะให้นักท่องเที่ยวได้เยือนแหล่งท่องเที่ยวอื่น เพื่อมีประสบการณ์กว้างขึ้นและกระจายจำนวน นักท่องเที่ยว ส่วนการขายสินค้าในท้องถิ่น และสินค้าอื่นๆ ควรมีผลตอบแทนทั้งในแง่สังคมและ เศรษฐกิจให้กับคนในพื้นที่อย่างเหมาะสม และในขณะเดียวกันก็ต้องแน่ใจว่าความสมบูรณ์ โดยรวมของวัฒนธรรมจะต้องคงอยู่ต่อไป

4. การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย

การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟายนี้ ได้รับการยืนยันจากสารานุกรมเรื่องทฤษฎีและรูปแบบที่ใช้ในพฤติกรรมศาสตร์ ในปี ค.ศ. 1991 ว่าเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะในกรณีที่จะทำให้ บุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ ที่กระจายอยู่ตามสถานที่ที่แตกต่างกันที่ไม่สามารถมาประชุมร่วมกัน สามารถร่วมแสดงความคิดเห็น และประโยชน์อีกอย่างหนึ่งคือการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้ แสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ และสามารถแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากกลุ่ม ซึ่งทำให้การศึกษามีความละเอียดยิ่งขึ้น (Pfeiffer, 1991) การศึกษาแบบเดลฟาย เป็นเทคนิคที่ใช้ในการหา

ความคิดเห็นรวมของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่ต้องการทราบและเป็นเทคนิคที่หาความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) ของผู้เชี่ยวชาญ โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มนั้นมานั่งเผชิญหน้ากันในที่ประชุม ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้วิธีการทางไปรษณีย์ (Linstone and Turoff, 1975) และเทคนิคนี้ได้รับการยอมรับในกลุ่มนักวิชาการทางการศึกษาอย่างมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่มีระบบใช้ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆอย่างแท้จริงและผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่และเป็นอิสระโดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของบุคคลอื่นและไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของเสียงส่วนใหญ่หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ (สุวรรณ เชื้อรัตนพงษ์, 2527-2528)

ก.ความหมายของการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการที่รวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความถูกต้องน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยผู้ที่ทำวิจัยไม่ต้องนัดผู้เชี่ยวชาญให้มาประชุมพบปะกันแต่ขอรับรองให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจปัญหาในรูปแบบของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในที่ต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด และยังช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลทางความคิดเห็นของผู้อื่นหรือเสียงส่วนใหญ่ (สุวรรณ เชื้อรัตนพงษ์, 2527-2528)

ข.วิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ

การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการทำวิจัยโดยเทคนิคเดลฟาย เนื่องจากผลการวิจัยจะมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญเป็นสำคัญ การเลือกเพื่อให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และความเข้าใจในเรื่องที่ศึกษาเป็นอย่างดี (Qualified) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยควรที่จะต้องกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญไว้ให้ชัดเจนและเหมาะสม ส่วนในกรณีเรื่องที่ทำวิจัยต้องวิเคราะห์ครอบคลุมความรู้หลายด้าน ผู้วิจัยจำเป็นต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ แล้วขอผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินตนเองว่ามีความรู้ในแต่ละคำถามมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยบางท่านอาจพิจารณาตอบคำถามเพียงบางข้อก็ได้ (บุญวา ธรรมพิทักษ์, 2527)

ค.กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

กระบวนการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟายมีด้วยกันทั้งหมด 4 รอบ ในการรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) ของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Linstone and Turoff, 1975)

รอบที่ 1 โดยการส่งแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended Form) ให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในประเด็นกว้างๆ เพื่อที่จะรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด หลังจากนั้นเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่งกลับคืน แล้วแบบสอบถามเหล่านั้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อรวบรวมความคิดเห็น ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันและแยกความคิดเห็นที่ต่างกัน เพื่อการสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ต่อไป

รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากข้อความคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 ซึ่งจัดทำเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ส่งแบบสอบถามนี้ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมเพื่อทำการลงน้ำหนักของความคิดเห็นในแต่ละข้อความ หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามรอบที่ 2 กลับมาแล้ว นำแบบสอบถามมาหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ

รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากข้อความของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ซึ่งแบบสอบถามในรอบที่ 3 นั้น จะแสดงให้เห็นค่าคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบที่ 2 แต่ละท่านตอบอย่างไรมีความแตกต่างไปจากค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range) ของคำตอบทั้งหมดในแต่ละข้ออย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่หรือต้องยืนยันคำตอบเดิมที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์

รอบที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะ และวิธีการตอบเช่นเดียวกับรอบที่ 3 แต่ค่าทางสถิติของแต่ละข้อความที่แสดงในแบบสอบถามรอบที่ 4 นี้คิดได้จากผลการตอบแบบสอบถามของรอบที่ 3

อัลเฟรด รัสปี (Alfred Rasp, 1973) ศึกษาพบว่าการวิจัยจำนวนมากได้จัดการส่งแบบสอบถามในรอบที่ 4 ออกไป ทั้งนี้เพราะจะมีความแตกต่างกันน้อยมากในความคิดเห็นที่ได้จากรอบที่ 3 และรอบที่ 4 และข้อมูลที่ได้เพิ่มไม่คุ้มกับความพยายามในการดำเนินการจัดทำ (อ้างถึงใน ประยูร ศรีประสาธน์, 2523)

ง. ข้อได้เปรียบของการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟายตามที่ (ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์, 2547) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. เป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นอย่างแท้จริง
2. ได้มาจากการข้ถามหลายรอบ จึงเป็นคำตอบที่ได้จากการถกแถลงหลายรอบ
3. ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่และอิสระ ไม่ได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางความคิด หรืออำนาจเสียงส่วนใหญ่ เพราะผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นจะไม่ทราบว่ามีใครอยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญบ้าง และไม่ทราบด้วยว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นอย่างไร

4. เป็นเทคนิคที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นโดยไม่ต้องมีการพบปะประชุมกันจึงทำให้
 ทุนเวลาและค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมาก

จ. ข้อดีของการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย ดังนี้ (Bunning, 1979)

1. การใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์ เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนที่ตอบได้แสดง
 ความคิดเห็นโดยไม่ได้รับอิทธิพลต่อผู้อื่น

2. เมื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบแรกนี้ได้มีโอกาสที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับในรอบที่ 1 รอบที่
 2 ทำให้สามารถที่จะทบทวนความคิดเห็นของตนเองและให้ข้อคิดและทศนะที่ละเอียดและถูกต้อง
 มากยิ่งขึ้น โดยทั่วไป แล้วผู้วิจัยที่ใช้เทคนิคเดลฟายนี้เห็นว่าการใช้แบบสอบถามตามแบบเดลฟายให้
 ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์มากกว่าการสัมภาษณ์ หรือจากการที่ให้ผู้เชี่ยวชาญนั่งอภิปราย
 ประชุมร่วมกัน

จ. ปัญหาของการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย (Bunning, 1979)

1. ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามบางครั้งเกิดความรำคาญ โดยเฉพาะในการให้ตอบ
 แบบสอบถามรอบแรกที่เป็นคำถามกว้างมาก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญต้องแสดงความคิดเห็นของตนเอง

2. ต้องใช้เวลาในการวิจัยมาก เนื่องจากการถามตอบโดยแบบสอบถาม 3 รอบ

การที่เทคนิคเดลฟายเป็นระบบที่ใช้ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ และเป็น
 การระดมความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญโดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ไม่ต้องมี
 การเผชิญหน้ากันระหว่างผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าจะน่าจะเป็นวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับ
 สังคมไทยที่มีความเกรงใจกันในการแสดงความคิดเห็น

ช. ทำไมต้องใช้การศึกษาเทคนิคเดลฟาย

วิธีการที่ใช้กันมาตั้งแต่ดั้งเดิมในการหาความสอดคล้องหรือข้อยุติของความคิดเห็นของ
 กลุ่มบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง คือ การอภิปรายกลุ่มระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องและสรุปข้อตกลงร่วมกัน
 ซึ่งในวิธีการนี้มักจะประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกัน การประนีประนอมนี้มักจะเกิดขึ้น
 ภายใต้อิทธิพลขององค์ประกอบของจิตวิทยาบางประการ เช่น อิทธิพลจากสมาชิกของกลุ่มที่หรือมี
 อำนาจสูง แม้แต่จากผู้ที่เกี่ยวข้องที่สุด ทำให้เกิดความไม่เต็มใจที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย
 ต่อหน้าบุคคลอื่นของสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งทำให้ผลสรุปที่ได้จากการอภิปรายคลาดเคลื่อน
 ไปจากที่ควรจะเป็นได้ ดังนั้นเทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการที่จะเอาชนะองค์ประกอบเหล่านี้ โดย
 หลีกเลี่ยงการใช้วิธีการที่จะเกิดปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างบุคคลและหันมาใช้วิธีการที่
 ผู้เชี่ยวชาญไม่จำเป็นต้องมาเผชิญหน้ากันรวมทั้งไม่มีการเปิดเผยรายชื่อด้วยว่าบุคคลใดบ้างที่ได้
 รับเลือกมาเป็น ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยในครั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวสามารถป้องกันสมาชิกของ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้พ้นจากการครอบงำทางความคิดจากสมาชิกของกลุ่มคนอื่นๆได้ และยังเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตัดสินใจได้อย่างอิสระ มีความรู้สึกปลอดภัยถึงแม้จะมีความคิดตรงข้ามกับผู้อื่นก็ตาม นอกจากนั้นยังสามารถจัดความรู้สึกรวบรวมที่เกิดจากลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลในการที่ต้องเผชิญหน้ากันได้ (สมบุญ ตันยะ, 2534)

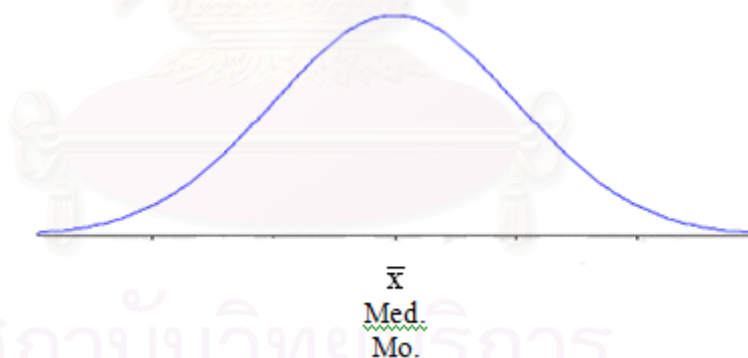
ช.สถิติในการวิจัย

1.ค่ามัธยฐาน (Median) คือ ค่ากลางของข้อมูล หรือตัวเลขที่อยู่กึ่งกลางของข้อมูลทั้งหมดเมื่อได้เรียงลำดับข้อมูลทั้งหมดจากน้อยไปมาก หรือจากมากไปน้อย ดังนั้นมัธยฐาน จึงเป็นค่าที่บอกให้ทราบว่า จะมีจำนวนข้อมูลที่น้อยกว่าค่านั้น และจำนวนข้อมูลที่มากกว่าค่านั้นเป็นจำนวนเท่ากัน

2.ค่าฐานนิยม (Mode) คือ เป็นค่าสังเกตของข้อมูลที่มีจำนวนซ้ำมากที่สุด หรือมีความถี่สูงสุด ข้อมูลบางชุดอาจจะมีซ้ำเลขก็เป็นไปได้ ซึ่งหมายความว่า ข้อมูลชุดนั้นจะไม่มีฐานนิยม หรือข้อมูลบางชุดอาจมีจำนวนข้อมูลที่ซ้ำกันหลายค่า ซึ่งหมายความว่า ข้อมูลชุดนั้นมีฐานนิยมหลายค่า

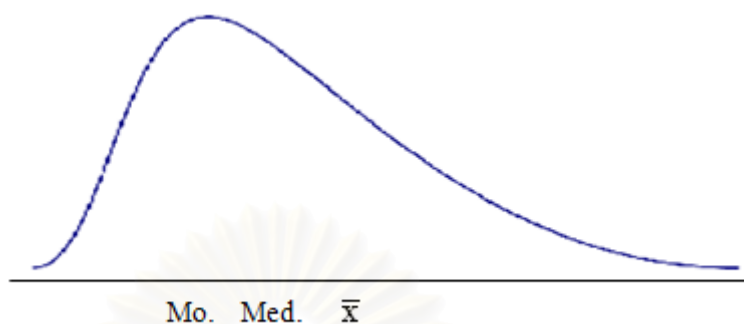
ดังนั้น ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยม กับมัธยฐาน บอกได้ดังนี้

1.ถ้าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ คือ มีลักษณะเป็นโค้งรูประฆังคว่ำ ดังรูป

จะได้ว่า $\bar{x} = \text{median} = \text{mode}$

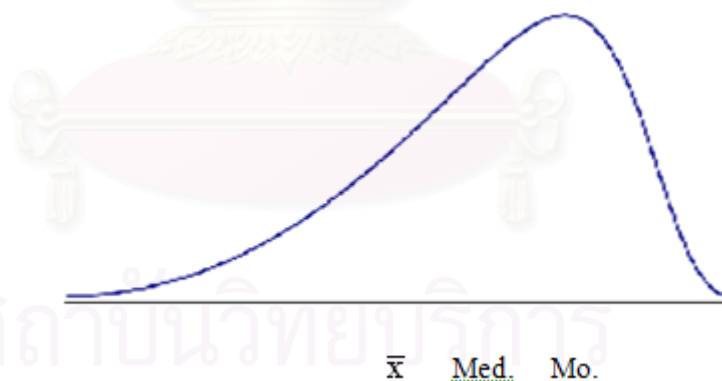
2. ถ้าข้อมูลไม่เป็นการแจกแจงปกติ คือ ข้อมูลมีลักษณะเบ้ขวา (positive skewed) ดังรูป

จะได้ว่า $\text{Mode} < \text{Median} < \bar{X}$

แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเป็น โค้งเบ้ทางขวา จะทำให้ค่ามัธยฐาน มากกว่า ค่าฐานนิยม

3. ถ้าข้อมูลไม่เป็นการแจกแจงปกติ คือ ข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้าย (negative skewed) ดังรูป

จะได้ว่า $\bar{X} < \text{median} < \text{mode}$

แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเป็น โค้งเบ้ทางซ้าย จะทำให้ค่าฐานนิยม มากกว่า ค่ามัธยฐาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัฐติทยา หิรัณยหยาด (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาบ้านหนองขาว อำเภอกำแพง จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และประเพณีพื้นบ้านของชุมชนบ้านหนองขาวที่สืบทอดต่อกันมา พร้อมหาแนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของบ้านหนองขาวให้เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส เจ้าหน้าที่รัฐ และบริษัทนำเที่ยวที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยสรุปว่า บ้านหนองขาวเป็นชุมชนที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ จึงเกิดการผสมผสานกันทางวัฒนธรรมของชนหลายชาติพันธุ์ ได้อย่างกลมกลืนจนเกิดวัฒนธรรมเฉพาะของชุมชน และมีการอนุรักษ์เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นประเพณี วิถีชีวิต พิธีกรรม ภาษา ในด้านของศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของบ้านหนองขาว พบว่า มีความพร้อมในด้านคุณค่าทางการศึกษา ความปลอดภัย สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์ แต่ยังคงต้องเพิ่มเติม ด้านร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ชุมชนต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการตามแนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูงานเทศกาลและประเพณีที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยวในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2529 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ และอนุรักษ์ เทศกาลประเพณีในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการวิจัยเฉพาะกรณีของงานเทศกาลและประเพณีทั้ง 4 ภูมิภาค คือ งานเทศกาลออกพรรษา และงานปอยส่างลอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน งานเทศกาลไหม และประเพณีผูกเสี่ยว จังหวัดขอนแก่น งานวันประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา งานเทศกาลชักพระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี งานเทศกาลเดือนสิบ จังหวัดนครศรีธรรมราช และงานอีดิล ฟิตรี จังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัยสรุปว่า แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูงานเทศกาลและประเพณีนั้นเป็นเรื่องของคุณค่าทางด้านจิตใจ ของสังคม ในขณะที่กระบวนการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นเรื่องของกรขยายผลทางเศรษฐกิจเชิงอุตสาหกรรม อีกทั้งวิถีแห่งการพัฒนาเท่าที่ผ่านมา ก็มีลักษณะมุ่งสาระทางวัตถุอย่างหยาบๆ ด้วยขาดการเน้นสาระทางด้านจิตใจ อันจะส่งผลให้กลายเป็นสังคมที่ล้มเหลวในที่สุด ดังนั้นควรให้ความสำคัญต่อมาตรการในการอนุรักษ์และฟื้นฟูงานเทศกาลและประเพณีอย่างจริงจัง โดยเน้นคุณค่าสาระทางศิลปวัฒนธรรมให้สามารถธำรงเอกลักษณ์อยู่ได้อย่างมีลักษณะต่อเนื่อง หรือเป็นการแสดงให้เห็นถึง ความงดงามของสิ่งเหล่านี้ในอดีต ในขณะที่เดียวกันควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคทางศิลปวัฒนธรรมแบบร่วมสมัย ของตนเอง และควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติที่ก้าวเข้าสู่วิกฤติ หากสามารถทำได้ แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูงานเทศกาลและประเพณีให้เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ย่อมบรรลุผลสำเร็จได้อย่างก้าวหน้าทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

รติกา อังกูร (2548) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสถานการณ์และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความเป็นชนชาติไทย รวมถึงศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการภาคเอกชน ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวชาวไทย ในจังหวัดกาญจนบุรี ชลบุรี เชียงใหม่ นครราชสีมา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และนนทบุรี

ผลการวิจัยสรุปว่า สถานการณ์และรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวลักษณะนี้เป็นการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มที่นักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต ในศิลปวัฒนธรรมของไทย ทั้งนี้การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวที่ผ่านมาพบว่าแต่ละจังหวัดมีปัญหาสำคัญ ซึ่งเป็นผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่ต้องการแก้ไขโดยด่วนในลักษณะคล้ายคลึงกัน หากแต่ความละเอียดอ่อนที่แตกต่างกัน เพราะแต่ละท้องถิ่นต่างมีลักษณะวิถีการดำรงชีวิตและลักษณะทางสังคมที่ต่างกัน ความโดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นและความหลากหลาย เป็นแกนหลักในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวการกระจายอำนาจการบริหารจัดการแก่ชุมชนและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นฐานะเจ้าของวัฒนธรรม และส่วนใหญ่มุมชนต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอีกด้วย

สงศรี วงษ์เวช (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาบริบทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษามานำไปสังเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง การศึกษาเป็นเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงครอบคลุมสองฝั่งแม่น้ำปิงตั้งแต่ฝายพระยาคำจนถึงท่าวัดศรีโคง

ผลการวิจัยสรุปว่า สองฝั่งแม่น้ำปิง มีองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ครบถ้วน จึงเป็นสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ให้สามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ 2 รูปแบบหลักๆ คือการท่องเที่ยวทางน้ำและทางบก และยังพบว่าปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากการวิเคราะห์โดยวิธี SWOT ดังนี้ จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย จุดอ่อน คือ มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่เด่นชัด อุปสรรค คือ ขาดความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ บริเวณแม่น้ำปิง โอกาส ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำ

ปัง คือทำการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ได้ง่ายเพราะเกิดกระแสนิยมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และมีความเป็นเมืองท่องเที่ยวเป็นพื้นอยู่แล้ว

อภิรมย์ พรหมจรรยา และคณะ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเกาะยวน้อย จังหวัดพังงา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์และ พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนของชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นหลัก ผลการศึกษาได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลต่างๆ ได้พบประเด็นที่น่าสนใจพอสรุปได้ ดังนี้

เกาะยวน้อย เป็นเกาะที่มีความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ที่งดงาม อันเป็นคุณค่าที่ควรส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบใหม่ของจังหวัดพังงา การพัฒนาที่มีความ จำเป็นเร่งด่วนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ เส้นทางการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ ประชาชนชาวเกาะยวน้อยเริ่มตระหนักถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต จากการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวจะช่วยส่งเสริมรายได้ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น แต่ประชาชนก็ ยังคงยึดอาชีพการประมงเป็นหลัก นอกจากนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการ สนับสนุนอย่างจริงจังของหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญเพื่อสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของและร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น น่าจะ สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

จิรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ ได้ทำการวิจัย เรื่องการท่องเที่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ชาวเขา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประวัติการท่องเที่ยวในชุมชน ศึกษาข้อมูลและความ เปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวเข้าไป รวมทั้งศึกษา ปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยมีขอบเขตการศึกษาใน ชุมชนกระเหรี่ยง เยา และมุเซอ ที่ตั้งอยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวในกลุ่มน้ำตก อำเภอเมือง จังหวัด เชียงราย การเลือกชุมชนที่ศึกษาเป็นการเลือกแบบเจาะจง และสุ่มตัวอย่างครัวเรือนในแต่ละชุมชน แบบง่าย การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยสรุปว่า การท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาที่บ้านร่วมมิตรเมื่อปี พ.ศ.2518 โดยนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติเดินเท้าเข้ามาในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวระยะแรกเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชม ธรรมชาติและศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน โดยชุมชนมีการย้ายออกมากกว่าการย้าย เข้า ประชากรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาเพียงพอ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบต่อชุมชน พบว่า การท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ รายได้ ระบบการผลิตและการลงทุน วน ในทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การร่วมกิจกรรม การย้ายถิ่นที่ อยู่อาศัย และปัญหาสังคมต่างๆ ด้านวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการอยู่อาศัย วัฒนธรรม การบริโภค วัฒนธรรมการแต่งกาย และการดำเนินชีวิต ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยว แบ่ง ออกเป็น 1.ปัจจัยภายนอก ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว รัฐได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยจัดทำ

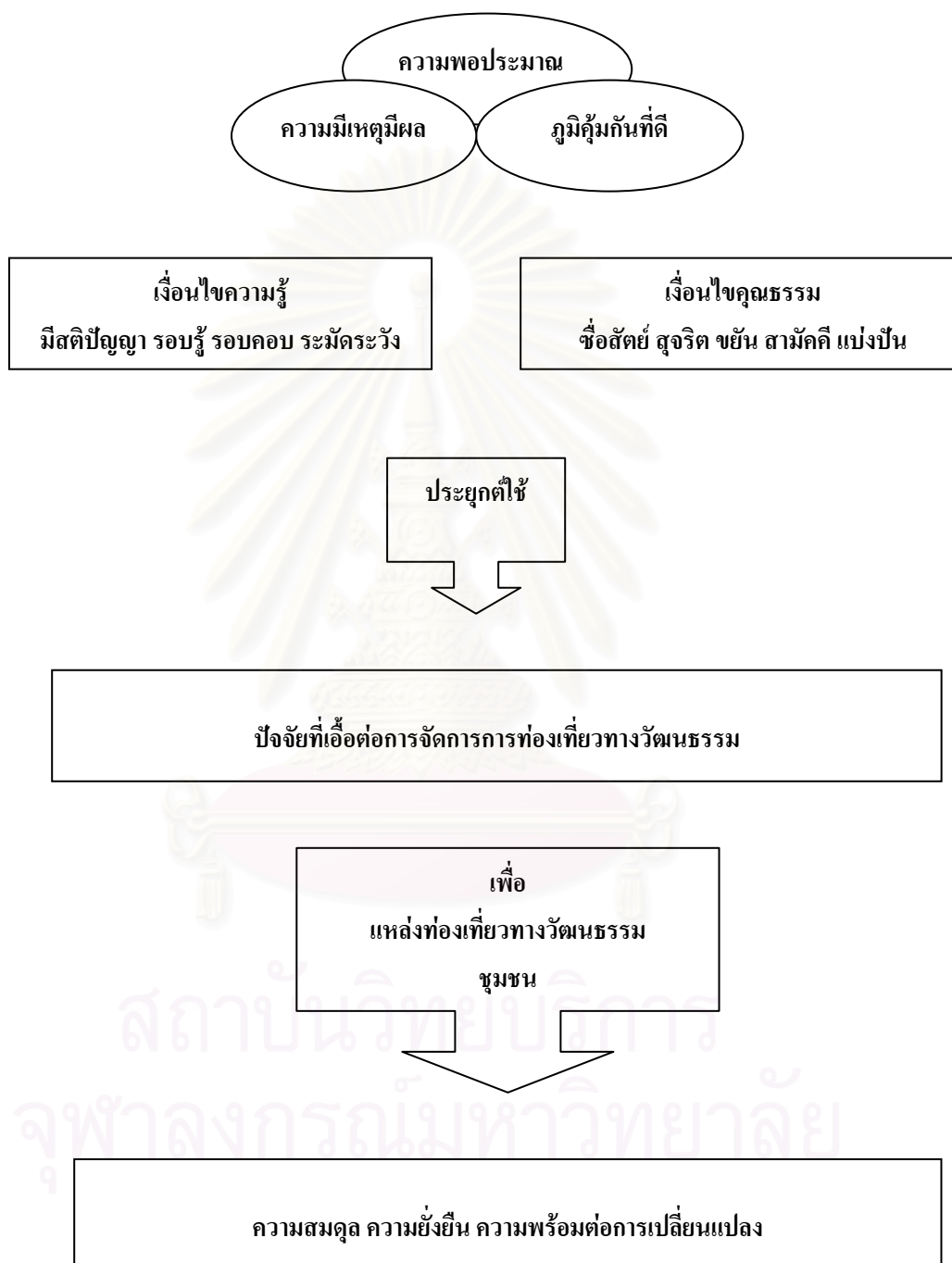
แผนพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่วนปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยว พบว่า จังหวัดเชียงรายมีสถานที่เที่ยวทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น 2.ปัจจัยภายนอก ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีสภาพภูมิศาสตร์และสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว ทั้งทางวัฒนธรรม และทางธรรมชาติ

อรศุดา เจริญรัก ได้ทำการวิจัยเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ภายใต้บริบททางสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัยนั้น เศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำรงอยู่และปรับตัวไปโดยมีเงื่อนไข ปัจจัยและกระบวนการอย่างไร โดยได้กำหนดนิยามและขอบเขตและเศรษฐกิจพอเพียงว่าประกอบด้วยกิจกรรมทางเศรษฐกิจ 4 ประการคือ การบริโภค การผลิต การแลกเปลี่ยน และการจัดสรรผลผลิต

ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขที่สำคัญที่สุดของการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การที่ชุมชนหรือหมู่บ้านยังคงมีอำนาจในการควบคุมดูแลจัดการทรัพยากรต่างๆ ของตนเอง อำนาจดังกล่าวนับเป็นรากฐานสำคัญที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำรงชีวิตด้านต่างๆ ในรูปแบบบรรทัดฐานของหมู่บ้านที่ปรากฏอยู่ในจารีตประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือพิธีกรรม ซึ่งเป็นผลเชื่อมโยงจากอิทธิพลของโลกทัศน์และระบบคุณค่าของชุมชน ปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถปรับตัวไปตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อชุมชนต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงจากความทันสมัยต่างๆ ระบบทุนนิยมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมหลายด้าน ทำให้อำนาจในการจัดการทรัพยากรของชุมชนต้องถูกกระทบกระเทือน ผลที่เกิดคือการเปลี่ยนแปลงทางด้านการจัดระเบียบสังคมในลักษณะที่แตกต่างจากเดิม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยที่ใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- ก. การศึกษาขั้นนำ
- ข. กำหนดกรอบของการวิจัย
- ค. การหาผู้เชี่ยวชาญ
- ง. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- จ. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ฉ. การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. การศึกษาขั้นนำ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหนังสือ วารสาร จุลสาร เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยในประเทศ และหนังสือ วารสารจากต่างประเทศที่มีข้อความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สามารถให้ข้อมูลประเด็นต่างๆที่ผู้วิจัยต้องการทราบในการศึกษานำรวมทั้งรวบรวมประเด็นสำคัญที่นำมาเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ข. กำหนดกรอบของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จากการศึกษาขั้นนำและจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็นตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆขณะที่ปฏิบัติหน้าที่มัคคุเทศก์ รวมทั้งจากการปรึกษาจาก ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ ยึดหลักเพื่อเป็นกรอบของการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ยึดความหมาย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเอกสารที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

2. การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชน หน่วยงาน และบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กิจกรรมทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี พิธีกรรม

3. การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในงานวิจัยนี้ จะเน้นหลัก 3 ประการภายใต้ 2 เงื่อนไข ตามค่านิยามคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งอยู่ภายใต้ 2 เงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม

4. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

ค. การหาผู้เชี่ยวชาญ

สำหรับจำนวนผู้เชี่ยวชาญนั้น ไม่มีการกำหนดจำนวนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่ม ถ้าเป็นกลุ่มที่เหมือนกันอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญ 10 – 15 คนก็พอ แต่ถ้ามีลักษณะต่างกันอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญมากขึ้น (สุนทร โคตรบรรเทา, 2526) ในการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายใน การประชุมประจำปี California Junior Colleges Association ปี พ.ศ.2515 Thomas T. Macmillan ได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับจำนวนของผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเดลฟาย ดังนี้ เมื่อมีจำนวนของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป จะส่งผลให้อัตราความคลาดเคลื่อน (Error) จะน้อยมาก (อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน, 2522)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญด้วยการศึกษาประวัติและความเชี่ยวชาญจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เชื่อถือได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญต้องมีประสบการณ์และความสามารถเป็นที่ยอมรับในเพื่อความครอบคลุมในการทำวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอนโดยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(ก) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

(ข) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(ค) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

(ง) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้แล้ว

3. ผู้วิจัยทำการติดต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยการส่งหนังสือเชิญที่ออกโดยสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทางไปรษณีย์ และนำไปส่งด้วยตัวเอง เพื่อขอทราบความสมัครใจในการร่วมงานวิจัยทั้ง 3 รอบตามการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย ซึ่งได้ผู้เชี่ยวชาญที่ยินดีเข้าร่วม การวิจัยทั้ง 3 รอบในครั้งนี้ จากการการศึกษาประวัติและความเชี่ยวชาญจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ เชื่อมถือได้ จำนวนทั้งสิ้น 13 ท่าน และได้ผู้เชี่ยวชาญจากการแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน ปรากฏว่ามีผู้เชี่ยวชาญที่ยินดีร่วมการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 15 ท่าน (ดูรายชื่อจากภาคผนวก จ.) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.04 อัตราความคลาดเคลื่อนน้อย

ง. การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ในรอบแรกเป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด และแบบสอบถามในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนรวม 3 รอบ ดังมีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไปนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเข้าสัมภาษณ์ขอความคิดเห็นในรอบที่ 1 โดยผู้วิจัยได้เข้า สัมภาษณ์และบันทึกแถบเสียงด้วยตัวเอง เพื่อผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและเปิด ประเด็นที่น่าสนใจช่วยในการเพิ่มข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกมากขึ้น โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ สร้างเสร็จแล้ว ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจ ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มี ประสบการณ์ในการจัดการการท่องเที่ยว พิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของข้อ คำถาม ของเครื่องมือที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 โดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสัมภาษณ์ ได้แก่

1.1 ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย สำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุน การวิจัย (สกว.)

1.2 นายอมรศักดิ์ พิมลมนมัย ที่ปรึกษา 10 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

โดย ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้วิจัยได้ส่งแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือเชิญจาก สำนักวิชา วิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทางไปรษณีย์และได้รับคำแนะนำ กลับภายใน 9 วัน และผู้วิจัยได้เข้าพบขอคำปรึกษา นายอมรศักดิ์ พิมลมนมัย ด้วยตนเอง จากนั้นได้ทำการปรับข้อ คำถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยยังคงเนื้อหาตามกรอบงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งในรอบแรก ผู้วิจัยได้ขอเข้า พบผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึกและบันทึกแถบเสียง ด้วยตัวเองจำนวน 13 ท่าน และ

สัมภาษณ์และบันทึกแถบเสียงทางโทรศัพท์ จำนวน 2 ท่าน เริ่มตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน 2551 จนถึงผู้เชี่ยวชาญท่านสุดท้าย วันที่ 25 ตุลาคม 2551 รวมทั้งสิ้น 47 วัน

โดยประเด็นแบบสัมภาษณ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” มีดังนี้

1) ท่านมีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสอดคล้องกันหรือไม่ และในระดับใด

2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืน

3) คุณลักษณะ “ความพอประมาณ” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ “ความพอประมาณ” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

4) คุณลักษณะ “ความมีเหตุผล” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ “ความมีเหตุผล” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

5) คุณลักษณะ “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

6) เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

7) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลรอบที่ 2 โดยการสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) (Best, 1970) ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อคำถามแต่ละข้อสร้างสร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยได้ขอเข้าสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ร่วมกับการศึกษาค้นคว้าในการศึกษาขั้นนำข้างต้น โดย

แบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 93 ข้อคำถาม

แบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ เมื่อปรับปรุงตามการเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วโดยได้ข้อคำถามจาก 93 ข้อ พร้อมทั้งส่งให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่ส่งไปรษณีย์ถึงผู้เชี่ยวชาญจนได้รับการตอบกลับมาตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2551 ถึง วันที่ 2 ธันวาคม 2551 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 18 วัน (รายละเอียดของแบบสอบถามรอบที่ 2 ดูในภาคผนวก ข.)

3. สร้างแบบสอบถามรอบที่ 3 โดยนำคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 (ดูรายละเอียดภาคผนวก ข.) มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อคำถาม แล้วแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ที่คำนวณได้ลงในแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลรอบที่ 3 ซึ่งจะมีข้อคำถามเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่ 2 ทุกประการ และจะแสดงเครื่องหมายคะแนนการตอบของผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นที่ได้ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 เป็นรายข้อคำถามไว้ด้วย (ดูรายละเอียดภาคผนวก ข.)

ระยะเวลาในการดำเนินงานและจัดทำให้เสร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งการส่งให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่วันที่ 10 ธันวาคม 2551 ถึง วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2552 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 55 วัน

จ.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย จำนวน 3 รอบ โดยมีรายละเอียดในการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจาก สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมแบบสอบถามในรอบที่ 1 ถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่าน จำแนกเป็นผู้เชี่ยวชาญในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 12 ท่าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1 ท่าน จังหวัดเพชรบุรี 1 ท่าน และจังหวัดสุโขทัย 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น 15 ท่าน โดยผู้วิจัย ได้ขอเข้าพบสัมภาษณ์และบันทึกเทปเสียงผู้เชี่ยวชาญด้วยตัวเองจำนวน 13 ท่านและสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์จำนวน 2 ท่าน

2. การเก็บข้อมูลในรอบที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามรอบที่ 2 ถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 โดยการส่งทางไปรษณีย์พร้อมกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในรอบที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามรอบที่ 3 ถึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกันที่ตอบแบบสอบถามใน รอบที่ 1 และรอบที่ 2 โดยใช้วิธีการเดียวกับรอบที่ 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 นี้ เป็นรอบสุดท้ายในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยในครั้งนี้ ปัญหาที่ผู้วิจัยพบส่วนหนึ่งผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

กลับมาซ้ำ ผู้วิจัยได้ประมวลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ข้อคำถามมีมาก ประกอบกับต้องพิจารณาถึงความเห็นในการตอบของกลุ่ม จึงใช้เวลาในการตอบพอสมควร

ดังนั้น สรุปในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ตั้งแต่การสัมภาษณ์ในรอบที่หนึ่ง 1 แบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ใช้เวลารวมทั้งสิ้น 108 วัน โอลาฟ เฮลเมอร์ และนอร์แมนดากี้ (Helmer and Dalkey, 1950) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เทคนิคเดลฟายให้ได้ผลสมบูรณ์ คือ ผู้วิจัยควรมีเวลามากเพียงพอ โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 2 เดือน จึงจะเสร็จสิ้นขบวนการ (อ้างในจิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2530)

จ.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในครั้งที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ในลักษณะมาตราส่วน ประเมินค่า 5 สเตล สรุปได้จำนวน 93 ข้อความ แล้วนำคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 มาหาค่าวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อความแล้วแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ รวมทั้งแสดงตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นรายข้อความที่คำนวณได้ลงในแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งมีข้อความเหมือนแบบสอบถามรอบที่ 2 ทุกประการ เพียงแต่เพิ่มการแสดงค่าสถิติซึ่งไม่มีแสดงในแบบสอบถามรอบที่ 2 แล้วส่งกลับไปเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ โดยแต่ละท่านได้พิจารณาทบทวน คำตอบเดิมของตนเองอีกครั้ง และจากคำตอบที่ได้ในแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้แต่ละข้อความมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และฐานนิยม (Mode) แล้วนำมาแปลผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มัธยฐาน (Median) (สุชาติ บวรกิตติวงศ์, 2548)

$$\text{มัธยฐาน} = L + \left[\frac{\frac{n}{2} - \sum f_l}{f_s} \right] c$$

- เมื่อ L คือ ขอบล่าง (lower class boundary) ของชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่
 $\sum f_l$ คือ ความถี่สะสมจากชั้นข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด ถึงก่อนชั้นมัธยฐานตกอยู่
 f_s คือ ความถี่ของชั้นที่ต้องการคำนวณหามัธยฐาน

c คือ ความกว้างของชั้น

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

จากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 สเตล ซึ่งค่ามัธยฐานของคำตอบในแต่ละข้อคำถามที่คำนวณได้โดยนำมาแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ (Best, 1970)

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อระดับความมากที่สุด

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 4.49 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความระดับมาก

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 – 3.49 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความระดับปานกลาง

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 – 2.49 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความระดับน้อย

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 ลงไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความน้อยที่สุด

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์โดยนำวิธีการของ กราส์ซ และสแตนเลย์ (Glass and Hopkins, 1987) คือคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับ ควอไทล์ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความที่ไม่เกิน 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นๆ ในแต่ละข้อความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณแต่ละข้อความได้มากกว่า 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นต่อข้อความแต่ละข้อ ไม่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

$$\text{ควอไทล์ที่ 3} = L + c \left[\frac{\frac{3N}{4} - \sum f}{f_{Q_3}} \right]$$

เมื่อ L คือ ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่ควอไทล์ที่ 3 ตกอยู่
 $\sum f$ คือ ผลบวกของความถี่ของชั้นที่ต้องการคำนวณหาควอไทล์ที่ 3
 ลงไป หรือความถี่สะสมของชั้นที่ต้องการคำนวณหาควอไทล์ที่ 3

f_{Q_3} คือ ความถี่ของชั้นที่ต้องการคำนวณหาควอไทล์ที่ 3

c คือ ค่าช่วงระหว่างชั้น

n คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

$$\text{ควอไทล์ที่ 1} = L + c \left[\frac{\frac{N}{4} - \sum f}{f_{Q_1}} \right]$$

- เมื่อ L คือ ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่ควอไทล์ที่ 1 ตกอยู่
 $\sum f$ คือ ผลบวกของความถี่ของชั้นที่ต้องการคำนวณหาควอไทล์ที่ 1
 ลงไป หรือความถี่สะสมของชั้นที่ต้องการคำนวณหาควอไทล์ที่ 1
 f_{Q_1} คือ ความถี่ของชั้นที่ต้องการหาควอไทล์
 c คือ ค่าช่วงระหว่างชั้น
 n คือ จำนวนความถี่ทั้งหมด

3. ค่าฐานนิยม (Mode) ผู้วิจัยหาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อคำถาม โดยนำวิธีการของ กราส์ซ และสแตนเลย์ (Glass and Hopkins, 1987) คือ หาค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละข้อคำถาม ถ้าระดับคะแนนใดมีความถี่สูงถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อคำถามนั้น ในกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกันถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้น เป็นค่าฐานนิยมของข้อคำถามนั้น สำหรับกรณีที่มีความถี่สูงของระดับคะแนนเท่ากัน แต่ระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันจะถือว่าระดับคะแนนของข้อคำถามที่มีความถี่เท่ากันทั้งสองเป็นค่าฐานนิยม ซึ่งจาก บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ (2540) ได้กล่าวถึงว่า ฐานนิยม คือ ข้อมูลที่มีความถี่มากที่สุด การใช้ฐานนิยมวัดค่าเฉลี่ยของข้อมูลเป็นการยอมรับข้อมูลที่มีจำนวนมากที่สุดเป็นตัวกลาง โดยไม่ต้องนำข้อมูลอื่นมาพิจารณา

4. ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน ผู้วิจัยคำนวณค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานของแต่ละข้อคำถามแล้วนำมาหาค่าความแตกต่าง โดยผู้วิจัยกำหนดว่า ค่าสมบูรณ์ของความแตกต่างมีค่าไม่เกิน 1 จึงถือว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ในการสรุป การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง นั้น ผู้วิจัยจะนำเอาข้อคำถามที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยผ่านกระบวนการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟายที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งพิจารณาผลการคำนวณข้อความในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50

ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานในแต่ละข้อคำถามไม่เกิน 1 นำมาสรุปรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ให้เป็นที่ประจักษ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลของงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) และไม่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อแสดงความเห็นด้วยเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง จากแบบสอบถามรอบที่ 3 ของการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย ซึ่งการเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

- 1.1 คุณลักษณะความพอประมาณ
- 1.2 คุณลักษณะความมีเหตุมีผล
- 1.3 คุณลักษณะมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- 1.4 เงื่อนไขความรู้
- 1.5 เงื่อนไขคุณธรรม

ตอนที่ 3 ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึงผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย

- 1.1 คุณลักษณะความพอประมาณ
- 1.2 คุณลักษณะความมีเหตุมีผล
- 1.3 คุณลักษณะมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- 1.4 เงื่อนไขความรู้
- 1.5 เงื่อนไขคุณธรรม

ตอนที่ 4 ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทาง เข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ

- 1.1 คุณลักษณะความมีเหตุมีผล
- 1.2 คุณลักษณะมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- 1.3 เงื่อนไขความรู้
- 1.4 เงื่อนไขคุณธรรม

ในตารางที่จะแสดงต่อไปนี้เป็นผลการวิเคราะห์ข้อความ จากแบบสอบถามในรอบที่ 3 ซึ่งเป็นรอบสุดท้ายในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะแสดงค่ามัธยฐาน, ค่าฐานนิยม, ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน, พิสัยระหว่างควอไทล์, ระดับความเห็นด้วย และ ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยจะแสดงให้เห็นเป็นรายชื่อ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญใน ประชญา เศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐาน สูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
1	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของ ประชญา เศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ประชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.96	4	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	การท่องเที่ยวทำให้เกิด การเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง

3	การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้อง และนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่	4.81	5	0.19	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด	4.25	4	-0.25	0.88	มาก	สอดคล้อง
5	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.00	4	-	0.87	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (2.) การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ (มัชฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58)

(3.) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟู กิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้อง และนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่ (มัชฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็น ความเห็นด้วยมากจำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด (มัชฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (2.) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของชุมชน ต่อคุณลักษณะความพอประมาณ โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไปอย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปี ตามขีดความสามารถของตน	5.00	5	-	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มาก น้อยแค่ไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	อนุรักษ์ภูมิทัศน์ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุดโดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร	4.87	5	0.13	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
4	นำทรัพยากรทางการ ท่องเที่ยวที่มีอยู่ใน ชุมชนมาใช้ประโยชน์ ให้มากที่สุด โดยไม่ จำเป็นต้องนำทรัพยากร ทางการท่องเที่ยวจาก ภายนอกเข้ามา	4.81	5	0.19	0.90	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	วางแผน การจำกัด จำนวนนักท่องเที่ยวตาม ความสามารถของแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อย่างชัดเจน	4.81	5	0.19	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือ เป็นส่วนสำคัญในการ ช่วยจำกัดจำนวน นักท่องเที่ยว โดยการนำ ชมเป็นรอบ	4.15	4	-0.15	0.79	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัชฌฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัชฌฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
7	สามารถนำทรัพยากร บางอย่างในการจัดการ การท่องเที่ยวจากชุมชน อื่น ได้ ตาม ความ เหมาะสม	4.09	4	-0.09	0.68	มาก	สอดคล้อง
8	การจัดการการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม ตาม ศักยภาพที่ทำได้ ทั้ง ทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของตน มาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น คิดจัดการให้เสร็จสิ้นใน ชุมชนตนเอง	4.09	4	-0.09	0.68	มาก	สอดคล้อง
9	แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมและชุมชนที่ มีแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม ด้านที่พัก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ควรเป็นลักษณะ เรือน พัก(Home Stay) โดยไม่ ต้องสร้างโรงแรม หรือ รีสอร์ท	4.00	4	-	0.83	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปีตามขีดความสามารถของตน (มัธยฐาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มาก น้อย แค่ไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (3.) อนุรักษ์ภูมิทัศน์ ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (4.) นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90) (5.) วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 4 ข้อความ คือ (1.) มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยการนำชมเป็นรอบ (มัธยฐาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.79) (2.) สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม (มัธยฐาน = 4.09 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.68) (3.) การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของตนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น คิดจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง (มัธยฐาน = 4.09 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.68) (4.) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ Home Stay โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือรีสอร์ท (มัธยฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.83)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของชุมชน ต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ แก่ นักท่องเที่ยว และแสดงประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้ นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตนเอง	4.87	5	0.13	0.43	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
3	นำเสนอวัฒนธรรมของตนเองอย่าสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดง เกินความเป็นจริง หรือ น้อยกว่าความเป็นจริง	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ประชากรในชุมชนต้อง เข้าใจว่าการท่องเที่ยว เป็นเหตุผลความเป็น ส่วนตัวลง	4.87	5	0.13	0.69	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	ทราบถึงศักยภาพของ ตนเอง รวมถึง วัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อ ความพร้อมในการ จัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม	4.87	5	0.13	0.68	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ชุมชนควรมองการ ท่องเที่ยวเป็นรายได้ เสริม และยึดอาชีพ ประจำของตนเองเป็น รายได้หลัก	4.81	5	0.19	0.78	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3(ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
7	การ ท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมเป็นการ แสดงให้เห็นคุณค่ามิได้ มองว่านำวัฒนธรรมเป็น สินค้า	4.81	5	0.19	0.74	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	วิเคราะห์เหตุผลความ พร้อมในการจัดเป็น แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมว่าจัดเพื่อ อะไร และทำไมต้องจัด	4.81	5	0.19	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียง ในชาติ เป็นส่วนช่วย สร้างกระแสให้การ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และการอนุรักษ์หวง แหวนวัฒนธรรมของชาติ	4.81	5	0.19	0.74	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัชฌฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัชฌฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
10	กรณีประเพณีที่มี ช่วงเวลาดำหนด ไม่ควร นำไปแสดงเพื่อรายได้ นอกเหนือช่วงเวลา จน หมดคุณค่าและความ ศักดิ์สิทธิ์	4.75	5	0.25	1.04	มากที่สุด	สอดคล้อง
11	กรณีแหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์และ โบราณคดี ความ ภาคภูมิใจของคนใน ท้องถิ่นช่วยส่งเสริมใน การรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดคล้อง ดูแล ป้องกันผู้ต้องการ นำโบราณวัตถุเชิง การค้า	4.66	5	0.34	0.96	มากที่สุด	สอดคล้อง
12	การจัดการการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมควรให้ คนในชุมชน เป็น ผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง	4.66	5	0.34	0.96	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
13	การจัดวิทยากรหรือ มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ช่วย ทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวอย่าง ชัดเจนและได้รับข้อมูล ที่ถูกต้อง	4.33	4	-0.33	0.96	มาก	สอดคล้อง
14	ความภูมิใจใน วัฒนธรรม สร้างความ เข้มแข็งของชุมชนใน การปฏิเสชวัฒนธรรมที่ มีผลกระทบต่อ วัฒนธรรมตนเอง	4.18	4	-0.18	0.72	มาก	สอดคล้อง
15	พิจารณาความพร้อม ของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้างเรือน พัก (Home stay) หรือ ธุรกิจต่างๆ	3.95	4	0.05	0.75	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 3 พบว่าข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 12 ข้อความ คือ (1.) กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ แก่นักท่องเที่ยว และแสดงประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน (มัชยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (2.) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง (มัชยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.43) (3.) นำเสนอวัฒนธรรม ของตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือด้อยกว่าความเป็นจริง (มัชยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่าการท่องเที่ยว เป็นเหตุผลความเป็นส่วนตัวเอง (มัชยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.69) (5.) ทราบถึงศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.68) (6.) ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก (มัชยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.78) (7.) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่ามีได้มองว่านำวัฒนธรรมเป็นสินค้า (มัชยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.74) (8.) วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไมต้องจัด (มัชยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (9.) บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วยสร้างกระแสให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ห้วงแห่งวัฒนธรรมของชาติ (มัชยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.74) (10.) กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลาดำหนด ไม่ควรนำไปแสดงเพื่อรายได้นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ (มัชยฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04) (11.) กรณีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดส่องดูแล ป้องกันผู้ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า (มัชยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (12.) การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรรู้ให้คนในชุมชนเป็นผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง (มัชยฐาน = 4.56 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.60)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) การจัดวิทยากรหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง (มัชยฐาน = 4.33 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (2.) ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการปฏิเสชวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมตนเอง (มัชยฐาน = 4.18 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (3.) พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กั๊กนี้ ยึดมั่นในการสร้าง เรือนพัก (Home stay) หรือธุรกิจต่างๆ (มัชยฐาน = 3.95 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.75)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของ
ชุมชน ต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
1	จิตสำนึกในความรัก และ ห่วง แห่น ใน วัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของตน	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้าง ความ ยั่งยืนต่อการจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ประชากรในชุมชนต้อง ร่วมมือกันกำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดยพร้อมเพียง มิใช่ กำหนดเพียงคนกลุ่ม เดียว	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
4	แหล่งท่องเที่ยวต้องจัด สิ่งอำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยว ตาม สมควร โดยไม่ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของ ตนเอง	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	การจัดการแสดงทาง วัฒนธรรมทุกวันจน กลายเป็นการจัดฉาก โดยไม่คำนึงถึงวาระ โอกาส ทำให้ถูกย่ำยีทาง วัฒนธรรมจาก นักท่องเที่ยว ทำให้ นักท่องเที่ยวขาดความ ศรัทธา	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการ ร่วมมือกันจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
7	ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการสร้างสถานที่ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
9	เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะนำเสนอในช่วงเวลานอกเหนือจากเทศกาล	4.75	5	0.25	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัชฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
10	ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่าตนเอง	4.25	4	-0.25	0.88	มาก	สอดคล้อง
11	ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรมโดยไม่นำวัฒนธรรมของตนไปแสดงเพื่อรายได้	4.18	4	-0.18	0.72	มาก	สอดคล้อง
12	การอพยพย้ายถิ่นสู่เมืองใหญ่ของคนในชุมชนส่งผลให้ขาดทรัพยากรมนุษย์ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.15	4	-0.15	0.63	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัชยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
13	การไม่ตอบรับ วัฒนธรรมใหม่ และ วัฒนธรรมตะวันตกสู่ ชุมชน เป็นทางช่วย ป้องกันและดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของตน	4.00	4	-	0.50	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4 พบว่าข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 9 ข้อความ คือ (1.) จิตสำนึกในความรักและห่วงหาในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน (มัชยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (2.) ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (3.) ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกันกำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดยพร้อมเพียง มิใช่กำหนดเพียงคนกลุ่มเดียว (มัชยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (4.) แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามสมควร โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง (มัชยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (5.) การจัดการแสดงทางวัฒนธรรมทุกวันจนกลายเป็นการจัดฉาก โดยไม่คำนึงถึงวาระโอกาส ทำให้ถูกย้ายทางวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความสัทธา (มัชยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (6.) พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (7.) ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว (มัชยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (8.) ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการ สร้างสถานที่ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์ (มัชยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)

(9.) เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะนำเสนอในช่วงเวลานอกเหนือจากเทศกาล (มัธยฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 4 ข้อความ คือ (1.) ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่าตนเอง (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (2.) ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดยไม่นำวัฒนธรรมของตนไปแสดงเพื่อรายได้ (มัธยฐาน = 4.18 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (3.) การอพยพย้ายถิ่น สู่มืองใหญ่ของคนในชุมชนส่งผลให้ ขาดทรัพยากรมนุษย์ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.63) (4.) การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และวัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็นทางช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน (มัธยฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของ
ชุมชน ต่อเงื่อนไขความรู้ โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
1	มีคณาจารย์คือกลุ่มที่ ใกล้ชิดนักทอ้งเทียวมก ที่สุด ต้องมีความรู้ที่ ถูกต้อง	5.00	5	-	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ถือเป็นกำลังสำคัญใน การถ่ายทอดวัฒนธรรม ของตนสู่เด็กรุ่นใหม่	5.00	5	-	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ประชากรในชุมชนต้อง มีความรู้ ทราบถึง ประวัติศาสตร์และ ความสำคัญของท้องถิ่น ตนเองเป็นอย่างดี	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลัง สำคัญในการร่วมจัดการ และพัฒนาการท้องถิ่น ทางวัฒนธรรม	4.75	5	0.25	0.87	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัชฌาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัชฌาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
5	แลกเปลี่ยนศึกษาดูงาน จากแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมที่ประสบ ความสำเร็จ	4.25	4	-0.25	0.88	มาก	สอดคล้อง
6	ชุมชนได้แลกเปลี่ยน การเรียนรู้จาก นักท่องเที่ยวและได้ เรียนรู้การอยู่ร่วมกับ ผู้อื่น	4.09	4	-0.09	0.68	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็น
ความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 4 ข้อความ คือ (1.) มัคคุเทศก์คือกลุ่มที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด
ต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง (มัชฌาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ
ถือเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนสู่เด็กรุ่นใหม่ (มัชฌาน = 5.00
พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (3.) ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ ทราบถึงประวัติศาสตร์และ
ความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี (มัชฌาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)
(4.) คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญในการร่วมจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
(มัชฌาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็น
ความเห็นด้วยมากจำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) แลกเปลี่ยนศึกษาดูงานจากแหล่งท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ (มัชฌาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (2.) ชุมชนได้

แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น (มัชฐาน = 4.09 พิสัย
ระหว่างควอไทล์ = 0.68)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของ
ชุมชน ต่อเงื่อนไขคุณธรรม โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
1	หลักคำคัญของผู้นำใน ชุมชนควรมีคุณธรรม เป็นหลัก	5.00	5	-	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ไม่กระทำการอันใดที่ เป็นเหตุการณืเอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแล การจัดการท่องเที่ยวไม่ มองเห็นประโยชน์ ส่วนตัวและพวกพ้อง ตนเองเป็นหลัก	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	มีความโปร่งใส และ กระจายรายได้อย่าง ทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ ร่วมมือในชุมชนได้รับ ประโยชน์	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
5	มีพฤติกรรมการเอื้อ อาทร และจิตอาสาเพื่อ ช่วยเหลือกันในชุมชน	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	ความเป็นธรรมถือเป็น ปัจจัยหลักในการจัดการ การท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมในชุมชนว่า จะยั่งยืนหรือไม่	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
7	ความพร้อมเพียงใน ชุมชนในการร่วมมือ ร่วมใจกันจัดการการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
8	เมื่อเกิด ความ เจริญรุ่งเรืองในชุมชน ตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งบัน ด้านต่างๆกับชุมชนอื่น ด้วย	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 6 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 8 ข้อความ คือ (1.) หลักสำคัญของผู้นำในชุมชนควรมีคุณธรรมเป็นหลัก (มัธยฐาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) ไม่กระทำการอันใดที่เป็นเหตุการณ์เอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (3.) ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลการจัดการท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (4.) มีความโปร่งใส และกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ร่วมมือในชุมชนได้รับประโยชน์ (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (5.) มีพฤติกรรมกรเอื้ออาทร และจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (6.) ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนว่าจะยั่งยืนหรือไม่ (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (7.) ความพร้อมเพียงในชุมชนในการร่วมมือร่วมใจกันจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (8.) เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งปันด้านต่างๆกับชุมชนอื่นด้วย (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อคุณลักษณะความพอประมาณ โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชนวัฒนธรรม	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	กรณีเทศกาลงานประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น	4.92	5	0.08	0.58	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
3	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยออกกฎหมาย ใน การควบคุมโรงแรมและ สถานธุรกิจให้ ดำเนินงานในแหล่ง ท่องเที่ยวอย่างเป็น ระเบียบ และไม่เอา เปรียบคนในชุมชนและ นักท่องเที่ยว	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่าย ให้ความสำคัญเป็น ศูนย์กลาง ในการ ดำเนินงานการจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น	3.33	3	-0.33	1.71	ปาน กลาง	ไม่ สอดคล้อง
5	การกำหนดราคาการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ให้สูงช่วยจำกัดจำนวน นักท่องเที่ยว และทำให้ เห็นถึงคุณค่าของแหล่ง ท่องเที่ยว	3.07	3	-0.07	0.58	ปาน กลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชนวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (2.) กรณีเทศกาลงานประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (3.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุม โรงแรมและสถานธุรกิจให้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ และไม่เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญเป็นศูนย์กลาง ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น (มัธยฐาน = 3.33 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.71)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) การกำหนดราคาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สูงช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และทำให้เห็นถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (มัธยฐาน = 3.07 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวว่าสนใจวัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด	4.75	5	0.25	1.04	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง พุดคุย สอบถาม ความยินยอมของประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์	4.33	4	-0.33	0.96	มาก	สอดคล้อง
3	ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน	4.25	4	-0.25	0.88	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัชฌาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัชฌาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
4	ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วย ประชาสัมพันธ์ช่วงเวลา ของเทศกาลงาน ประเพณี เพื่อให้ นักท่องเที่ยว ตระหนัก ถึงความสำคัญ และ โอกาสพิเศษ	4.15	4	-0.15	0.79	มาก	สอดคล้อง
5	ความหลากหลายทาง วัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจาย และระบายนักท่องเที่ยว ไม่ให้เกิดความแออัดใน แหล่งเดียวได้	4.15	4	-0.15	0.79	มาก	สอดคล้อง
6	จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชน เพื่อช่วยส่งเสริมสินค้า ที่ระลึกในท้องถิ่น	4.05	4	-0.05	0.65	มาก	สอดคล้อง
7	หน่วยงานต่างๆ ร่วมกัน จัดการประชุมให้ บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้ เกิดการจัดการที่ยั่งยืน	4.05	4	-0.05	0.75	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
8	พิพิธภัณฑ์ถือเป็น ศูนย์กลาง จุดแรกในการ ให้ความรู้ และแสดง ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อนนักท่องเที่ยวเข้าชม แหล่งวัฒนธรรม	3.25	3	-0.25	0.75	ปาน กลาง	สอดคล้อง
9	สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้นในชุมชน และใช้วัสดุภายใน ชุมชนเป็นหลัก	3.25	3	-0.25	1.25	ปาน กลาง	สอดคล้อง
10	การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็น ส่วนในการแสดง ความสำคัญของท้องถิ่น นั้นๆ	3.12	3	-0.12	0.62	ปาน กลาง	สอดคล้อง

จากตารางที่ 8 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็น
ความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ว่าสนใจ
วัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด (มัธยฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 6 ข้อความ ดังนี้ (1.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพูดคุย สอบถามความยินยอมของประชากร ในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ (มัธยฐาน = 4.33 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (2.) ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (3.) ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของ เทศกาลงานประเพณี เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญและ โอกาสพิเศษ (มัธยฐาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.79) (4.) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจาย และระบายนักท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความแออัดในแหล่งเดียวได้ (มัธยฐาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.79) (5.) จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชนเพื่อช่วยส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น (มัธยฐาน = 4.05 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.65) (6.) หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดการประชุมให้ บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้เกิดการจัดการที่ยั่งยืน (มัธยฐาน = 4.05 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.75)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วย ปานกลาง จำนวน 3 ข้อความ ดังนี้ (1.) พิพิธภัณฑสถานเป็นศูนย์กลาง จุดแรกในการให้ความรู้ และ แสดง ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อนนักท่องเที่ยวเข้าชมแหล่งวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 3.25 พิสัย ระหว่างควอไทล์ = 0.75) (2.) สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้นในชุมชนและใช้วัสดุในชุมชน เป็นหลัก (มัธยฐาน = 3.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25) (3.) การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานเป็นส่วนหนึ่งในการ แสดงความสำคัญของท้องถิ่นนั้น (มัธยฐาน = 3.12 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตมัลคูเทศก์ควรผลิตมัลคูเทศก์ที่มีความหลากหลายในด้านภาษา เพื่อลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจเกิดปัญหาข้อมูลที่ผิดพลาด	4.90	5	0.10	0.74	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) ให้มากขึ้น	4.11	4	-0.11	0.87	มาก	สอดคล้อง
3	ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มย่อย (F.I.T) มากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism)	3.90	4	0.10	0.69	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 9 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตมัลตุเทศก์ ควรผลิตมัลตุเทศก์ที่มีความหลากหลายในด้านภาษา เพื่อลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจเกิดปัญหาข้อมูลที่ผิดพลาด (มัชยฐาน = 4.90 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.74)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ ดังนี้ (1.) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) ให้มากขึ้น (มัชยฐาน = 4.11 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87) (2.) ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มย่อย (F.I.T) มากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ (Mass Tourism) (มัชยฐาน = 3.90 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.69)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อเงื่อนไขความรู้ โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมการป้องกันที่ดี	5.00	5	-	0.50	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ร่วมอบรมให้ความรู้คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และเข้าใจในความต้องการของประชากรในชุมชน	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัธยฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
4	ไม่ชี้แนะวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควรช่วยกระตุ้นและให้ความรู้	4.87	5	0.13	0.62	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียดุลในชุมชน	4.81	5	0.19	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 10 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมการป้องกันที่ดี (มัธยฐาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (3.) ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และเข้าใจในความต้องการของประชากรในชุมชน (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) ไม่ชี้แนะวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควรช่วยกระตุ้นและให้ความรู้ (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (5.) เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียดุลในชุมชน (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อเงื่อนไขคุณธรรม โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งในการดูแลส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไปจนลืมความสำคัญและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว	4.96	5	0.04	0.54	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อนเป็นอันดับแรก	4.81	5	0.19	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยว	4.25	4	-0.02	0.88	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งในการดูแล ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (2.) ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จนลืมความสำคัญและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว (มัชยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (3.) ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อนเป็นอันดับแรก (มัชยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) ปลุกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยว (มัชยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของนักท่องเที่ยวนและผู้มาเยือน ต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว	4.12	4	-0.12	0.62	มาก	สอดคล้อง
2	สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ก่อนจะไปเยือน	4.00	4	-	0.83	มาก	สอดคล้อง
3	ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในความร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.75	4	0.25	0.87	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐาน นิยม	ความ แตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยม กับ มัชฐาน	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์	ความเห็น ด้วย	ความ สอดคล้อง เป็น อันหนึ่ง อันเดียว กันของ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ
4	แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกหรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า	3.31	3	-0.31	1.91	ปานกลาง	ไม่สอดคล้อง

จากตารางที่ 12 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว (มัชฐาน = 4.12 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (2.) สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งเที่ยวนั้นๆ ก่อนจะไปเยือน (มัชฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.83) (3.) ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชฐาน = 3.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก หรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า (มัชฐาน = 3.31 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.91)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของนักท่องเที่ยงและ ผู้มาเยือน ต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือ ปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	4.25	4	-0.25	0.88	มาก	สอดคล้อง
2	ตระหนักและยอมรับเรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน	4.18	4	-0.18	0.72	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 13 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือ ปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (2.) สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ก่อนจะไปเยือน (มัธยฐาน = 4.18 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของนักท่องเที่ยวและ ผู้มาเยือน ต่อเงื่อนไขความรู้ โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	4.75	5	0.25	1.07	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 14 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (มัธยฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.07)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อความที่เกี่ยวกับความเห็นด้วยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในด้านของนักท่องเที่ยวและ ผู้มาเยือน ต่อเงื่อนไขคุณธรรม โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานสูงสุดถึงต่ำสุด

ลำดับที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์	ความเห็นด้วย	สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
1	เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่น หรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก	4.81	5	0.19	0.72	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	เปรียบเทียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์	4.66	5	0.34	0.96	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	สนับสนุนสินค้าที่ระลึกอาหาร โดยไม่ต่อราคา จนทำให้สินค้าดูค้อยคุณค่า เพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน	4.05	4	-0.05	0.75	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 15 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่น หรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก (มัชยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (2.) เปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์ (มัชยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ (1.) สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต้องรอรราคา จนทำให้สินค้าดูดี ยคุณค่าเพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน (มัชยฐาน = 4.05 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.75)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันเดียวกันในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นที่ประจักษ์และเป็นแนวทางให้กับ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกรอบการวิจัยครั้งนี้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากอาจารย์ที่ปรึกษาและประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ซึ่งกรอบในการวิจัยได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 โดยได้รับความกรุณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 ท่านในการร่วมแสดงความคิดเห็นในการวิจัยในครั้งนี้ทั้ง 3 รอบ (ดูรายชื่อภาคผนวก ข.) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์หรือนักวิชาการ ทางด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยได้กำหนดกรอบในการศึกษาดังที่ได้กล่าวมาแล้วนำมาเป็นแบบสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 (ดูภาคผนวก ข.) และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งสามารถรวบรวมวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้ดังนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
2. ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความพอประมาณ
3. ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล
4. ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี
5. ด้านชุมชนต่อเงื่อนไขความรู้
6. ด้านชุมชนต่อเงื่อนไขคุณธรรม
7. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะความพอประมาณ
8. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล
9. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี
10. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเงื่อนไขความรู้
11. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเงื่อนไขคุณธรรม
12. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล

13. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี
14. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อต่อเงื่อนไขความรู้
15. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อต่อเงื่อนไขคุณธรรม

วิธีดำเนินการวิจัยเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มประชากรได้แก่ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นนักวิชาการหรือผู้มีประสบการณ์ ด้านใดด้านหนึ่งเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 15 ท่าน ซึ่งได้คัดเลือกโดยการศึกษาประวัติการศึกษาและการทำงาน รวมถึงประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ

2. ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ คือ การวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด เพื่อใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล 3 รอบ โดยแบบสัมภาษณ์รอบที่ 1 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวอย่างเต็มที่ในประเด็นต่างๆ ที่ศึกษา (ดูรายละเอียดแบบสัมภาษณ์รอบที่ 1 ภาคผนวก ข.) แบบสอบถามรอบที่ 2 สร้างขึ้นโดยวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 รวมถึงการศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ รวมถึงการศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ ร่วมกับการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้น้ำหนักความเห็นด้วยในแต่ละข้อความ (ดูรายละเอียดแบบสอบถามรอบที่ 2 ภาคผนวก ข.)

แบบสอบถามรอบที่ 3 มีข้อความเกี่ยวกับข้อความในแบบสอบถามรอบที่ 2 ทุกประการ แต่ได้เพิ่มเติมการนำเสนอค่าสถิติอื่นได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) และฐานนิยม (Mode) ในแต่ละข้อความของแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ค่าสถิติดังกล่าวได้จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบที่ 2 การตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ผู้เชี่ยวชาญจะได้ทราบความคิดเห็นของกลุ่มเป็นรายข้อแล้วยังเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทบทวนคำตอบเดิมในรอบที่ 2 ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันคำตอบเดิมก็ได้ ในกรณีที่เปลี่ยนแปลงคำตอบหรือยืนยันคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 ที่มีผลทำให้คำตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 ไม่ได้อยู่ในขอบเขต

พิสัยควอไทล์ จะขอให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงเหตุผลสำหรับคำตอบนั้นๆ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 รอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเอง (ดูรายละเอียดแบบสอบถามรอบที่ 3 ภาคผนวก ข.)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เป็นการสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3 ใช้วิธีวิเคราะห์โดยการคำนวณค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) พิสัยระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน เป็นรายข้อความในการสรุป โดยจะนำข้อความตอบของผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 มาอ่านค่าเท่านั้น ซึ่งพิจารณาผลการคำนวณข้อความในแต่ละข้อความของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 และความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมไม่เกิน 1.00 ในแต่ละข้อความ เหล่านี้จะนำมาสรุป ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในรูปของตารางและความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อความตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 นำมาสรุป เรื่องการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ผู้วิจัยสรุปได้ เป็น 15 ข้อ ตามที่กล่าวมาแล้วโดยพิจารณาจากค่า มัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 และความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐาน ไม่เกิน 1.00 ในแต่ละข้อความ จำนวนทั้งหมด 93 ข้อความ ซึ่งแต่ละข้อความมีค่ามัธยฐาน และพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากันหรือต่างกัน ดังมีรายละเอียดเรียงตามลำดับค่ามัธยฐาน ในการสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความเห็นด้วยแต่ละด้านที่ค้นพบมี ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีจำนวน 5 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (2.) การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (3.) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้อง และนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่ (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88)

(2.) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดนิสัยก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

2.ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความพอประมาณ มีจำนวน 9 ข้อความ พบว่าข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 5 ข้อความ ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 4 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปี ตามขีดความสามารถของตน (มัธยฐาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มาก น้อย แค่ไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (3.) อนุรักษ์ภูมิทัศน์ ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (4.) นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.90) (5.) วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 4 ข้อความ คือ (1.) มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยการนำชมเป็นรอบ (มัธยฐาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.79) (2.) สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม (มัธยฐาน = 4.09 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.68) (3.) การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของตนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น คิดจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง (มัธยฐาน = 4.09 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.68) (4.) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ Home Stay โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือรีสอร์ท (มัธยฐาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.83)

3. ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความมีเหตุผล มีจำนวน 15 ข้อความ พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 11 ข้อความ ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 1 ข้อความ ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 3 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 12 ข้อความ คือ (1.) กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ แก่ นักท่องเที่ยว และแสดงประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (2.) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรม ของตนเอง (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.43) (3.) นำเสนอวัฒนธรรมของ ตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือคือยกว่าความเป็นจริง (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่าการท่องเที่ยว เป็นเหตุผลความเป็นส่วนตัวเอง (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.69) (5.) ทราบถึง ศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยว วัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.68) (6.) ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็น รายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.78) (7.) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่ามีได้มองว่านำวัฒนธรรมเป็น สินค้า (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.74) (8.) วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไมต้องจัด (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (9.) บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วย สร้างกระแสให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ ห่วงแหนวัฒนธรรมของชาติ (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.74) (10.) กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลาดำหนด ไม่ควร นำไปแสดงเพื่อรายได้นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์ (มัธยฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04) (11.) กรณีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ความ ภาควิมิใจของคนในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดส่องดูแล ป้องกันผู้ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (12.) การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรรู้ให้คนในชุมชนเป็นผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง (มัธยฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) การจัดวิทยากรหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง (มัธยฐาน = 4.33

พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (2.) ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการปฏิบัติวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมตนเอง (มัธยฐาน = 4.18 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (3.) พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้างเรือนพัก (Home stay) หรือธุรกิจต่างๆ (มัธยฐาน = 3.95 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.75)

4.ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี มีจำนวน 13 ข้อความ พบว่าข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 9 ข้อความ ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 4 ข้อความ ดังนี้

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 9 ข้อความ คือ (1.) จิตสำนึกในความรักและห่วงใยในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน(มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (2.) ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม(มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (3.) ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกัน กำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดยพร้อมเพียง มิใช่กำหนดเพียงคนกลุ่มเดียว(มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (4.) แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามสมควรโดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (5.) การจัดการแสดงทางวัฒนธรรมทุกวันจนกลายเป็นการจัดฉากโดยไม่คำนึงถึงวาระโอกาส ทำให้ถูกย่ำยีทางวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความสัทธา (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (6.) พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (7.) ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (8.) ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการ สร้างสถานที่ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์ (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (9.) เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะนำเสนอในช่วงเวลาอันสั้นนอกเหนือจากเทศกาล (มัธยฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 4 ข้อความ คือ (1.) ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่าตนเอง (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (2.) ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดยไม่นำวัฒนธรรมของตนไปแสดงเพื่อรายได้(มัธยฐาน = 4.18 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (3.) การอพยพย้ายถิ่น สู่เมืองใหญ่

ของคนในชุมชนส่งผลให้ ขาดทรัพยากรมนุษย์ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชชาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.63) (4.) การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และวัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็นทางช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน (มัชชาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50)

5.ด้านชุมชนต่อเงื่อนไขความรู้ มีจำนวน 6 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 4 ข้อความ ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 4 ข้อความ คือ (1.) มัคคุเทศก์คือกลุ่มที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด ต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง (มัชชาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถือเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนสู่เด็กรุ่นใหม่ (มัชชาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (3.) ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ ทราบถึงประวัติศาสตร์และความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี (มัชชาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญในการร่วมจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชชาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) แลกเปลี่ยนศึกษาดูงานจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ (มัชชาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (2.) ชุมชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น (มัชชาน = 4.09 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.68)

6.ด้านชุมชนต่อเงื่อนไขคุณธรรม มีจำนวน 8 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 8 ข้อความ ดังนี้
 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 8 ข้อความ คือ (1.) หลักสำคัญของผู้นำในชุมชนควรมีคุณธรรมเป็นหลัก (มัชชาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) ไม่กระทำการอันใดที่เป็นเหตุการณ์เอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว (มัชชาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (3.) ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลการจัดการท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก (มัชชาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (4.) มีความโปร่งใส และกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่

ร่วมมือในชุมชนได้รับประโยชน์ (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (5.) มีพฤติกรรม การเอื้ออาทร และจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (6.) ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนว่า จะยั่งยืนหรือไม่ (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (7.) ความพร้อมเพียงในชุมชนใน การร่วมมือร่วมใจกันจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (8.) เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งปันด้านต่างๆกับชุมชนอื่นด้วย (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)

7.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะความพอประมาณ มีจำนวน 5 ข้อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็น ด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และ ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชนวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (2.) กรณีเทศกาลงานประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับ ชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของ ท้องถิ่น (มัธยฐาน = 4.92 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58) (3.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุมโรงแรมและสถานธุรกิจให้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ และไม่ เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญเป็นศูนย์กลาง ในการดำเนินงาน การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น (มัธยฐาน = 3.33 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.71)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วย ปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) การกำหนดราคาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สูงช่วยจำกัด จำนวนนักท่องเที่ยว และทำให้เห็นถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (มัธยฐาน = 3.07 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.58)

8.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล มีจำนวน 10 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 6 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 3 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ว่าสนใจวัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด (มัธยฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.04)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 6 ข้อความ ดังนี้ (1.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพูดคุย สอบถามความยินยอมของประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ (มัธยฐาน = 4.33 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96) (2.) ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน (มัธยฐาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (3.) ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของเทศกาลงานประเพณี เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญและโอกาสพิเศษ (มัธยฐาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.79) (4.) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจายและระบายนักท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความแออัดในแหล่งเดียวได้ (มัธยฐาน = 4.15 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.79) (5.) จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชนเพื่อช่วยส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น (มัธยฐาน = 4.05 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.65) (6.) หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดการประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้เกิดการจัดการที่ยั่งยืน (มัธยฐาน = 4.05 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.75)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 3 ข้อความ ดังนี้ (1.) พิพิธภัณฑสถานเป็นศูนย์กลาง จุดแรกในการให้ความรู้ และแสดง ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อนนักท่องเที่ยวเข้าชมแหล่งวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 3.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.75) (2.) สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้นในชุมชนและใช้วัสดุในชุมชนเป็นหลัก (มัธยฐาน = 3.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.25) (3.) การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความสำคัญของท้องถิ่นนั้น (มัธยฐาน = 3.12 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62)

9.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี มีจำนวน 3 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 2 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตมัคคุเทศก์ ควรผลิตมัคคุเทศก์ที่มีความหลากหลายในด้านภาษา เพื่อลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจเกิดปัญหาข้อมูลที่ผิดพลาด (มัธยฐาน = 4.90 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.74)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 2 ข้อความ ดังนี้ (1.) ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) ให้มากขึ้น (มัธยฐาน = 4.11 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87) (2.) ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบ F.I.T มากกว่า Mass Tourism (มัธยฐาน = 3.90 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.69)

10.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเงื่อนไขความรู้ มีจำนวน 5 ข้อความ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 5 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 5 ข้อความ คือ (1.) ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมการป้องกันที่ดี (มัธยฐาน = 5.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.50) (2.) ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (3.) ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และเข้าใจในความต้องการของประชากรในชุมชน (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (4.) ไม่ชี้นำวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควรช่วยกระตุ้นและให้ความรู้ (มัธยฐาน = 4.87 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (5.) เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียดุลในชุมชน (มัธยฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

11.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเงื่อนไขคุณธรรม มีจำนวน 4 ข้อความ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 3 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 1 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด จำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งในการดูแล ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัธยฐาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (2.) ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จนลืมความสำคัญและความยั่งยืนของแหล่ง

ท่องเที่ยว (มัชฌาน = 4.96 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.54) (3.) ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อนเป็นอันดับแรก (มัชฌาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) plugged สำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยว (มัชฌาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88)

12. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล มีจำนวน 4 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 3 ข้อความ คือ (1.) พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว (มัชฌาน = 4.12 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.62) (2.) สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก่อนจะไปเยือน (มัชฌาน = 4.00 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.83) (3.) ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (มัชฌาน = 3.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.87)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นไม่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยปานกลาง จำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก หรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า (มัชฌาน = 3.31 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.91)

13. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี มีจำนวน 2 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก จำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือ ปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ (มัชฌาน = 4.25 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.88) (2.) ตระหนักและยอมรับ เรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน (มัชฌาน = 4.18 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72)

14.ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อต่อเงื่อนไขความรู้ มีจำนวน 1 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 1 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 1 ข้อความ คือ (1.) ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (มัชฐาน = 4.75 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 1.07)

15.ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อต่อเงื่อนไขคุณธรรม มีจำนวน 3 ข้อความ พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 1 ข้อความ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุดจำนวน 2 ข้อความ คือ (1.) เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่นหรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก (มัชฐาน = 4.81 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.72) (2.) เปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์ (มัชฐาน = 4.66 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.96)

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน 1 ข้อความ (1.) สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต่อราคา จนทำให้สินค้าดูดี คุณค่าเพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน (มัชฐาน = 4.05 พิสัยระหว่างควอไทล์ = 0.75)

การอภิปราย

จากการวิเคราะห์สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งผู้วิจัยจะทำการอภิปรายผลการวิจัยแต่ละด้านที่ค้นพบในครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียดประเด็นต่างๆ ในการอภิปรายผล ดังนี้

1.ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

จากการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- การท่องเที่ยวทำให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ

- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้อง และนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายไปกลับมาใหม่

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก คือ

- ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด

- ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาถึง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีความสอดคล้องกันในระดับมาก ซึ่งถือว่าสามารถนำ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ โดยที่ผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้อง ศึกษาทำความเข้าใจ ในความหมาย หลักการ และความสำคัญของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจเป็นอย่างดีก่อน เพื่อนำมาปฏิบัติที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy ซึ่งเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ และอภิชาติ พันธเสน (2550) กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มิได้ทรงจำกัดการประยุกต์แนวคิดนี้เฉพาะในระดับครอบครัวหรือชุมชนหรือในบริบทการเกษตรเท่านั้น

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นปัจจัยที่ทำให้ เกิดการแลกเปลี่ยนทางการเรียนรู้ของกลุ่มบุคคล ที่ต่างวัฒนธรรมได้เข้าใจในวัฒนธรรมที่ต่างจากตน ทั้งนี้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ยังเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริม ฟื้นฟู กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี อย่างถูกต้อง และยังคงอยู่ ทั้งยังนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายไปแล้วกลับมาใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร มากแจ้ง (2534) กล่าวว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการสืบทอดวัฒนธรรม ทำให้เจ้าของถิ่นตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีประจำถิ่นเกิดความภาคภูมิใจ รวมถึงการท่องเที่ยวยังทำให้เกิดการฟื้นฟู และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

2. ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความพอประมาณ

ผลการวิจัยพบ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด

- การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปี ตามขีดความสามารถของตน

- พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มากน้อยแค่ไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ

- อนุรักษ์ภูมิทัศน์ ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร

- นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา

- วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากจำนวน

- มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยการนำชมเป็นรอบ

- สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม

- การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของตนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น คิดจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง

- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ เรือนพัก (Home Stay) โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือรีสอร์ท

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความพอประมาณ พบว่า

ชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ต้องมีความเข้าใจในสถานภาพ ความสามารถ ทั้งทางด้านงบประมาณ สภาพแวดล้อม ขนาดของชุมชน รวมถึงความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม และความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการวางแผนอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีการวางแผนตามขีดความสามารถของตนเอง โดยอยู่บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน โดยการอนุรักษ์ภูมิทัศน์ของชุมชนให้

เปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นิศา ชัชกุล (2550) กล่าวว่า การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว การก่อสร้างที่ขาดการวางแผนทำให้เกิดปัญหาในเวลาต่อมา

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด อย่างรอบรอบ ซึ่งสามารถนำทรัพยากรบางอย่างที่คาดแคลนในชุมชน มาจากชุมชนภายนอกมาใช้ได้ตามความเหมาะสม ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

3. ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความมีเหตุผล

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด ดังนี้

- กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ แก่นักท่องเที่ยว และแสดงประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน

- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง

- นำเสนอวัฒนธรรมของตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือดีกว่าความเป็นจริง

- ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเป็นเหตุผลความเป็นส่วนตัวเอง

- ทราบถึงศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

- ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก

- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่ามิได้มองว่านำวัฒนธรรมเป็นสินค้า

- วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไมต้องจัด

- บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วยสร้างกระแสให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ห้วงแห่งวัฒนธรรมของชาติ

- กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลาดำหนด ไม่ควรนำไปแสดงเพื่อรายได้นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์

- กรณีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดส่องดูแล ป้องกันผู้ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก คือ

- การจัดวิทยากรหรือมีคฤเทศก์ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง
- การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรให้คนในชุมชนเป็นผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง
- ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการปฏิเสธวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมตนเอง
- พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้าง เรือนพัก (Home Stay) หรือ ธุรกิจต่างๆ

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล พบว่า

การกำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางให้นักท่องเที่ยวดำเนินการ และแสดงถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมที่มาพร้อมกับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ นิเทศ ดินณะกุล (2551) กล่าวว่า ทั้งสังคมและวัฒนธรรมต่างก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แต่จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับระยะเวลา สังคมที่มีชุมชนยึดถือกฎระเบียบของสังคมเคร่งครัด ก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ช้ากว่าสังคมที่ไม่ค่อยมีกฎระเบียบ และ Lewis (1995) กล่าวว่า ควรมีข้อกำหนด และรายละเอียดที่ชัดเจน แจ่มต่อนักท่องเที่ยว และ Harrison (1994) กล่าวว่าควรชี้แจงถึงเงื่อนไข และแบบแผน และคำแนะนำต่อนักท่องเที่ยว และ พชรินทร์ สิริสุนทร (2550) กล่าวว่า สังคมคือองค์รวมของรูปแบบพฤติกรรมด้านการเรียนรู้ของบุคคล และการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายหรือพฤติกรรมทางสังคมที่ต้องการ จะนำสังคมนั้นๆ ไปสู่สังคมที่พึงประสงค์

ชุมชนไม่มองการท่องเที่ยวในเชิงธุรกิจ แต่ควรมองในแง่ของการอนุรักษ์ ดำรงไว้วัฒนธรรมตนเอง โดยการร่วมมือด้วยความสามัคคี ไม่นำวัฒนธรรมเป็นสินค้า และไม่นำเสนอวัฒนธรรมเกินความเป็นจริงหรือค้อยกว่าความเป็นจริง ควรนำเสนอให้เห็นอย่างถูกต้อง และอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม ตามฤดูกาล ซึ่งสอดคล้องกับ นิศา ชัชกุล (2550) กล่าวว่า การนำเอาวัฒนธรรมประเพณีมาเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยือนมักจะมุ่งเน้น ไปในด้านการค้า ด้านความสวยงามลดความประณีตลง เป็นการแสดงวัฒนธรรมเพื่อโชว์ความตื่นตาตื่นใจ โดยละเลยถึงสาระที่สัมพันธ์กันกับวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น รวมทั้งคุณค่าที่แท้จริงที่มีต่อสังคมท้องถิ่น และ อมรา พงศาพิชญ์ (2545) กล่าวว่า การแสดงศิลปะในรูปแบบต่างๆ ควรเป็นการแสดงเพื่อให้สมาชิกในสังคมชื่นชม มีส่วนของขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อรวมอยู่ในการแสดงนั้นๆ ผู้ชมมี

ความเข้าใจและสนใจในการแสดงนั้นอย่างจริงจัง ถ้านำศิลปะไปตัดต่อให้สั้นเพียงเพื่อเอาใจนักท่องเที่ยว ถือว่าเป็นการทำลายศิลปะดั้งเดิมและไม่สมควรจะทำ

ยึดมั่นในอาชีพของตนเองเป็นหลัก ความมองธุรกิจจากการท่องเที่ยวเป็นลำดับต่อมา ในช่วงเวลาที่ว่าง พิจารณาเหตุผลว่าการท่องเที่ยวมีฤดูกาลในการเข้ามาของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับวิวัฒน์ชัย อัดถากร (2538) เสนอว่า ไม่ละทิ้งภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นหลักของคนส่วนใหญ่ในสังคมไทย และทำให้เราได้เปรียบประเทศอื่นมากที่มีภาคผลิตอาหารในสังคมได้เพราะหากสถานการณ์โลกเกิดความผกผันหรือเกิดสงคราม เราก็ยังอยู่ได้ อย่างน้อยก็อุ่นใจว่ายังมีอาหารบริโภค มนุษย์ไม่สามารถรับประทานเครื่องจักร ภาคเกษตรจึงเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งยังเป็นจุดแข็งของเศรษฐกิจไทยด้วย

เข้าใจความพร้อม ทางด้านศักยภาพของตนเอง พิจารณาเหตุผลของการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ว่ามีประโยชน์อย่างไรและเพื่ออะไร รวมถึงพิจารณาทุนในการจัดการหลีกเลี่ยงการกู้ยืมเงินเพื่อนำไปใช้ในธุรกิจที่เกินความสามารถของตน ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (2539) กล่าวว่า ต้องมีความสำนึกรู้ อย่างน้อยสำนึกรู้ถึงสถานะของตนว่าขณะนี้เราอยู่ในฐานะเป็นอย่างไร

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรให้คนในชุมชนเป็นผู้จัดการด้วยตนเอง เพราะคนในชุมชนจะรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ และความต้องการในการจัดการเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ George G. and John B. (2006) กล่าวว่า หน่วยงานในชุมชนควรเป็นผู้ดูแล และออกแบบการจัดการด้วยตัวเองโดยที่ รัฐบาลไม่จำเป็นต้องเข้ามาควบคุม และ กิตติศักดิ์ ปรกติ (2550) กล่าวว่า การที่รัฐธรรมนูญ มุ่งคุ้มครองบุคคลที่รวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมให้มีสิทธิอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีนั้น ก็เพื่อคุ้มครองการดำรงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมไว้ และ ประเวศ วะสี (2544) กล่าวว่า ชุมชนควรเป็นอิสระ มีเอกลักษณ์ของตนเองพึ่งตนเองได้มากที่สุด การมีชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สมาชิกทุกคนมีความสุขประจวบบริบูรณ์พพาน เพราะมีความเป็นมิตร เอื้ออาทร เรียนรู้ร่วมกันในชีวิต มีการจัดการแก้ปัญหาได้ พัฒนาได้ ความเป็นชุมชนจะทำให้มีผนังกันกรองออกจากสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แต่ละชุมชนมีเอกลักษณ์หรือวัฒนธรรมของตนเอง เป็นการดำรงและส่งเสริมความหลากหลายเพื่อความ สุข ความงาม และความยั่งยืน

ความภูมิใจในวัฒนธรรมของตนสร้างความรัก และหวงแหน อนุรักษ์วัฒนธรรม ทั้งยังช่วยให้คนในชุมชนร่วมกันสอดส่อง ป้องกันความผิดปกติทางวัฒนธรรมที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดี ซึ่งบุคคลสำคัญของชาติมีส่วนช่วยในการสร้างกระแส ในการรัก และหวงแหนวัฒนธรรมได้ในระดับหนึ่ง

4.ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่าเป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

-จิตสำนึกในความรักและห่วงใยในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน

-ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

-ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกันกำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดยพร้อมเพียงมิใช่กำหนดเพียงคนกลุ่มเดียว

-แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามสมควร โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง

-การจัดการแสดงทางวัฒนธรรมทุกวันจนกลายเป็นการจัดฉากโดยไม่คำนึงถึงวาระโอกาส ทำให้ถูกย่ำยีทางวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความศรัทธา

-พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

-ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว

-ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการ สร้างสถานที่ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์

-เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะนำเสนอในช่วงเวลานอกเหนือจากเทศกาล

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

-ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่าตนเอง

-ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดยไม่นำวัฒนธรรมของตนไปแสดงเพื่อรายได้

-การอพยพย้ายถิ่น ผู้เมืองใหญ่ของคนในชุมชนส่งผลให้ ขาดทรัพยากรมนุษย์ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

-การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และวัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็นทางช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า

จิตสำนึกรักและห่วงใยในวัฒนธรรมของตน เป็นแนวทางให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและร่วมมือในการช่วยกันอนุรักษ์ และการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ไม่คาดหวังรายได้สูงที่จะได้รับจากการท่องเที่ยว ด้านความเข้มแข็งของชุมชนส่งผลให้ประชาชนร่วมมือกันในการกำหนดระเบียบ ข้อตกลงขึ้นในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว

เข้าใจขีดความสามารถของชุมชน ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการมองจากชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวมากกว่าตนเองเพราะหากดำเนินการเกินความสามารถของชุมชน โดยขาดการวิเคราะห์ อาจส่งผลให้เกิดความล้มเหลวได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (2539) กล่าวว่า สังคมนั้นมีลักษณะพิเศษจะไปเอาตัวอย่างจากสังคมที่พัฒนาแล้วมาใช้ไม่ได้มันไม่เหมือนกัน และสุเมธ ดันติเวชกุล (2549) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบอกว่าคำที่สำคัญที่สุดในเรื่องราวที่อธิบายมานี้ คือคำว่า พอ ทุกคนต้องกำหนดเส้นความพอให้กับตนเองให้ได้ และยึดเส้นนั้นไว้เป็นมาตรฐานของตนเอง คำว่าพอนั้นต้องดูแลตัวเอง ดูแลรายได้ของตนเอง ดูแลขีดความสามารถของตนเอง และยึดเส้นนั้นให้เหมาะสม

ตระหนักถึงคุณค่า วัฒนธรรมของตนโดยไม่จัดให้เป็นการแสดงเพื่อสร้างรายได้ทางธุรกิจ ควรคำนึงถึงวาระ และโอกาสที่เหมาะสม ไม่นำไปจัดแสดงทุกวันจนทำให้นักท่องเที่ยวไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่า จนขาดความศรัทธา

5.ด้านชุมชนต่อเงื่อนไขความรู้

พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- มัคคุเทศก์คือกลุ่มที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด ต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง
- กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถือเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนสู่เด็กรุ่นใหม่
- ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ ทราบถึงประวัติศาสตร์และความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี
- คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญในการร่วมจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- แลกเปลี่ยนศึกษาดูงานจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ

- ชุมชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านชุมชนต่อคุณลักษณะเงื่อนไขความรู้ พบว่า

มักประเทศก็จะต้องมีหน้าที่ในการให้รายละเอียด ความรู้ และข้อมูลต่างๆแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้น จึงควรมีความรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน โดยการหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ WTO (1998) กล่าวว่า ผู้ประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวมีภาระหน้าที่ที่จะให้ข้อมูลตามจริงและอย่างตรงไปตรงมาแก่นักท่องเที่ยว สภาพการเดินทาง มารยาทของเจ้าบ้าน และสภาพที่พักอาศัยต่างๆ

ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ ทั้งทางประวัติศาสตร์ และความสำคัญของท้องถิ่นตนเองอย่างถูกต้อง และต้องค้นคว้าหาความรู้ให้ตนเอง เมื่อมีโอกาส โดยการศึกษาจากแหล่งท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ระหว่างนักท่องเที่ยวและบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ นิเทศ ดินณะกุล (2551) กล่าวว่า ความไม่เข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิม ไม่ได้ศึกษา ไม่มีการพัฒนาและประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นทำให้ผู้คนขาดความกล้าในการปฏิบัติตามวัฒนธรรม รวมถึงเรื่องการแต่งกาย ภาษาพูด และขนบธรรมเนียมประเพณี

กลุ่มผู้สูงอายุและผู้ใหญ่ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ภูมิปัญญาของชุมชนให้แก่กลุ่มคนรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอด อนุรักษ์ และเป็นแนวทางในการเกิดความคิดในการพัฒนาในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้อง พัทธินทร์ สิริสุนทร (2550) กล่าวว่า การถ่ายทอดภูมิปัญญาโดยตรง ได้แก่ การถ่ายทอดโดยการบอกเล่าจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งอาจทำได้โดยการบอกเล่าโดยใช้ภาษาพูดและการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

6. ด้านชุมชนต่อเงื่อนไขคุณธรรม

พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- หลักสำคัญของผู้นำในชุมชนควรมีคุณธรรมเป็นหลัก
- ไม่กระทำการอันใดที่เป็นเหตุการณ์เอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว
- ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลจัดการท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก
- มีความโปร่งใส และกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ร่วมมือในชุมชนได้รับประโยชน์
- มีพฤติกรรมการเอื้ออาทร และจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน

- ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนว่าจะยั่งยืนหรือไม่

- ความพร้อมเพียงในชุมชนในการร่วมมือร่วมใจกันจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

- เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งปันด้านต่างๆกับชุมชนอื่นด้วย

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านชุมชนต่อเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า

คุณธรรมถือเป็นสิ่งที่สำคัญ และควรมีอยู่กับทุกคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้นำชุมชน จะต้องมีความโปร่งใสและไม่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มพวกพ้องตนเองมากเกินไป และกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ เพื่อความเต็มใจและร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ WTO (1998) กล่าวว่า ประชาชนในท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมการท่องเที่ยวและเข้าร่วมรับอย่างเสมอภาคในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดจากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการช่วยสร้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม

ทุกคนต้องมีคุณธรรม ชื่อสัตย์ สุจริตในหน้าที่โดยไม่กระทำการอันใดเป็นการเอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชดำรัส (2522) ดังนี้ คำว่า สุจริตนี้ก็มาจากคำว่ากรท่องเที่ยวของจิตในทางที่ดี หรือคิดให้ดี คิดให้สุจริต ทั้งฉลาดด้วย ทั้งไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือการงานของตัวเอง ทั้งไม่เบียดเบียนส่วนรวมด้วย จึงจะเป็นผู้สุจริต และสุเมธตันดิเวชกุล (2544) ได้อ้างถึงพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับคุณธรรม 4 ประการ ดังนี้ ประการแรก คือการรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตนเองที่จะประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม ประการที่สอง คือการรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น ประการที่สาม คือการอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด ประการที่สี่ คือการรู้จักละเว้นความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

ชุมชนต้องมีความพร้อมเพียงสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจ กันในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีพฤติกรรมเอื้ออาทร และจิตอาสา ทำงานโดยไม่หวังผลประโยชน์เกินควร และรู้จักการแบ่งปันต่อชุมชนอื่นตามสมควร ซึ่งสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (2539) กล่าวว่า เราช่วยให้นุชย์ฝึกตนโดยเรียนรู้ว่าชีวิตจะมีคุณภาพสังคมจะมีคุณภาพ มนุชย์จะเอาแต่การได้ไม่ได้ ต้องมีการให้ด้วย ดังจะเห็นว่าในพระพุทธศาสนาหลักการฝึกมุนุชย์ข้อแรกคือการให้ พูดอย่างหนึ่งว่า หลักธรรมเบื้องต้นคือ ทาน และ พระราชดำรัส (2529) ดังนี้ การบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นปัจจัยที่จะสร้างสรรค์ความมั่งคั่งเจริญต่อกัน ความรักใคร่ เพื่อแผ่กันและกัน ซึ่งในที่สุดจะก่อ

เกิดความสามัคคีเป็นปึกแผ่นในชาติขึ้น และ ประเวศ วะสี (2544) กล่าวว่า จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอ จะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายกันมาก

7.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะความพอประมาณ

พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชนวัฒนธรรม
 - กรณีเทศบาลงานประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น
 - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุมโรงแรม และสถานธุรกิจ ให้ ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ และไม่เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว
- เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อคุณลักษณะความพอประมาณ พบว่า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรทำการศึกษาและพิจารณาอย่างละเอียด ถี่ถ้วน ถึงการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ว่าชุมชนใดมีความพร้อมและเหมาะสม เข้าใจถึงวัฒนธรรมในแหล่งนั้นๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร อีกทั้งพิจารณาถึงการส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เทศบาลงานประเพณี ว่ามีความพร้อมที่อยู่ในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด หรือระดับประเทศ ตามศักยภาพของชุมชน ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนช่วยสนับสนุน การดำเนินงานการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้เรียบร้อย รวมถึงเสนอ หรือออกกฎหมายที่จะเอื้อต่อชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

8.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะความมีเหตุผล

พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ว่าสนใจวัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด
- ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องพูดคุย สอบถามความยินยอมของประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์
 - ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน

- ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของเทศกาลงานประเพณี เพื่อให้
นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญและโอกาสพิเศษ

- ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจายและระบาย
นักท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความแออัดในแหล่งเดียวได้

- จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชนเพื่อช่วยส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น
- หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดการประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้เกิดการจัดการ
ที่ยั่งยืน

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง ต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล พบว่า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้ชุมชน ประสบความสำเร็จใน
การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งยังช่วยวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว จึงต้องมี
ความใกล้ชิดเข้าถึงชุมชน โดยการพูดคุย พบปะ สอบถามความยินยอมของประชากรในท้องถิ่น ถึง
ความต้องการและความพร้อม เข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่อยู่ในพื้นที่การดูแลของหลายหน่วยงาน ส่งผลให้เกิด
หน้าที่ทับซ้อนเกิดความยุ่งยากในการจัดการ จนเกิดวางเฉยต่อการดูแล รักษา จึงเป็นหน้าที่ของ
หน่วยงานนั้นต้องตกลง แบ่งหน้าที่การรับผิดชอบ ให้เกิดความชัดเจนมากที่สุด และร่วมกันจัดการ
ประชุม พบปะให้บ่อยครั้ง จัดตั้งสหกรณ์ชุมชนในการส่งเสริมสินค้าของท้องถิ่นด้วย

จัดทำปฏิทินวัฒนธรรม ประชาสัมพันธ์ แสดงช่วงเวลาของเทศกาล งานประเพณี เพื่อให้
นักท่องเที่ยว ตระหนักถึงความสำคัญใน โอกาสพิเศษ อีกทั้งความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ
ไทย ยังช่วยกระจายนักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยว ต่างๆ ลดปัญหาความแออัดในแหล่งท่องเที่ยว

9.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี

จากการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็น
ความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตมัคคุเทศก์ ควรผลิตมัคคุเทศก์ที่มีความ
หลากหลายในด้านภาษา เพื่อลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจเกิด
ปัญหาข้อมูลที่ผิดพลาด

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก
คือ

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) ให้มากขึ้น
- ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบ กลุ่มย่อย (F.I.T) มากกว่า กลุ่มนักท่องเที่ยว
ขนาดใหญ่ (Mass Tourism)

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อคุณลักษณะความภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า

นอกจากผลิตภัณฑุเทศก์ที่มีความรู้ ด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรมแล้ว ความรู้ทางด้านภาษาที่หลากหลาย ถือเป็นประโยชน์ให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลโดยตรงจาก เจ้าบ้าน ลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ (Tour Reader) ประเทศนั้นๆ ในการนำเที่ยวและ ให้ข้อมูลที่อาจจะไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและให้การอบรมด้านภาษาให้หลากหลายและมากขึ้น

ส่งเสริม และสนับสนุน การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) ให้มากและแพร่หลาย อีกทั้งเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวขนาดเล็ก ให้มากกว่ากลุ่มขนาดใหญ่ เพื่อนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และการกลับมาบ่อยครั้ง

10. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเงื่อนไขความรู้

จากการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมการป้องกันที่ดี
- ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน
- ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และเข้าใจในความต้องการของประชากรในชุมชน
- ไม่ชี้นำวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควรช่วยกระตุ้นและให้ความรู้
- เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียดุลในชุมชน

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อเงื่อนไขความรู้ พบว่า

ทุกหน่วยงานต้องศึกษา ทำความเข้าใจในชุมชนนั้นๆ ให้เป็นอย่างดี รวมถึงเข้าใจความต้องการของประชาชนในชุมชน ศึกษาผลกระทบที่จะได้รับหลังการท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาทในชุมชน และเผยแพร่ความรู้ จัดอบรม แนะนำ วิธีการในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งแจ้งถึงประโยชน์ และผลกระทบจากการท่องเที่ยวให้ชุมชนทราบ อย่างเปิดเผย เพื่อการเตรียมความพร้อมและหาวิธีในการป้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุดาพร วรพล อ้างถึง การประชุม การจัดการการท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (2539) ว่า ควรเข้าใจว่าชุมชนคือใคร และมีวิถีทาง

ใดบ้างที่จะสามารถทำให้พวกเขาเข้าใจถึงผลที่จะได้รับทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อที่จะได้หันมาให้ความร่วมมือในการจัดการแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม และ นิสา ชัชกุล (2550) ว่า การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว มีการจัดอบรมและบรรยายให้ความรู้แก่ทุกคนและผู้มีอาชีพที่เกี่ยวข้อง ธุรกิจ โดยให้ความรู้ทั้งในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ความรู้ทางอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และ Harrison (1994) กล่าวว่า การให้ความรู้แก่ อาสาสมัคร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวในวิธีการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรม ต่อผลกระทบที่จะมาถึงในอนาคต และ WTO (1998) ว่า ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักลงทุนซึ่งอยู่ภายใต้กฎระเบียบต่างๆ ที่ทางรัฐบาลเป็นผู้กำหนด ควรทำการศึกษาล่วงหน้าถึงผลกระทบของโครงการการพัฒนาของคนในอนาคต ตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งพูดคุยกับประชาชนที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับโครงการดังกล่าว ด้วยวิธีที่โปร่งใสและยึดตามข้อเท็จจริง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าถึงประชาชนในชุมชน ขอมรับความคิดเห็น และการตัดสินใจของคนในชุมชน โดยไม่รุกรานให้เกิดการเสียสมดุล ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งวัฒนธรรม ประเพณี ด้วยตนเอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพียงแค่คอยสังเกตการณ์ และคอยกระตุ้นให้กับชุมชนในการจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ ปรกดี (2550) สิทธิชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีโดยแท้ นั้น โดยทั่วไป หมายถึงสิทธิที่จะยืนยันการธำรงรักษาจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นในการทำการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยการฟื้นฟูขึ้นใหม่ ปกป้องรักษา หรือจัดการรบกวน แทรกแซง หรือสอดเข้าเกี่ยวข้องโดยมิชอบหรือโดยปราศจากเหตุผลสมควร

11.ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องในชุมชน

จากการวิจัย พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งในการดูแล ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และ ส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

- ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จนลืมความสำคัญและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว

- ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อนเป็น

อันดับแรก

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ศึกษาด้านการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า

ผู้ประกอบการไม่ควรมองการท่องเที่ยวในเชิงธุรกิจมากเกินไปจนขาดสติในการพิจารณาถึงความสำคัญของชุมชน และแหล่งท่องเที่ยว จนเกิดผลเสีย มีจิตใจในความพร้อมช่วยเหลือ แหล่งท่องเที่ยวและชุมชนในทุกๆ ด้านอย่างจริงจัง เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีสิทธิในการเข้าทำงานก่อนเป็นลำดับแรก ด้านผู้ที่ทำการศึกษาด้านการท่องเที่ยว ต้องมีจิตสำนึกสูง ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความจริงใจ

12. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล

จากการวิจัย พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก คือ

- พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว
- สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ก่อนจะไปเยือน
- ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องต่อ คุณลักษณะความมีเหตุมีผล พบว่า

นักท่องเที่ยว ต้องพิจารณาวางแผน ด้านความสนใจ ในรูปแบบ ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงความสนใจของตนเอง พร้อมสร้างความภาคภูมิใจในการเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยวที่จะไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความพร้อม ในการร่วมมือ อนุรักษ์และปฏิบัติตามข้อตกลง และกฎเกณฑ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ด้วยความเต็มใจ

13. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อคุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี

จากการวิจัย พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก คือ

- ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือ ปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ
- ตระหนักและยอมรับ เรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องต่อ คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า

นักท่องเที่ยวต้องตระหนักและยอมรับ เรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน ควรทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือ ปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ

14. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อต่อเงื่อนไขความรู้

จากการวิจัย พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก คือ

- ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องต่อเงื่อนไขความรู้ พบว่า

การศึกษาหาความรู้ ข้อมูลด้านต่างๆ ก่อนจะเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว นั้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตน และตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของแหล่งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุดาพร วรพล อ่างถึง การประชุม การจัดการการท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (2539) ว่า นักท่องเที่ยวควรได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ตนจะไปเยือน เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่จะได้รับเมื่อเดินทางไปถึงสถานที่จริงนั้นๆ แล้ว

15. ด้านนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนต่อต่อเงื่อนไขคุณธรรม

จากการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมากที่สุด คือ

- เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่น หรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก

- เปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์

ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันว่า เป็นความเห็นด้วยมาก

- สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต่อราคา จนทำให้สินค้าดูดียู่คุณค่า เพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน

เมื่อพิจารณาถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องในชุมชนพบว่า

เคารพสิทธิผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่น หรือมองวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตน ว่าเป็นเรื่องตลก และเปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์ ในแหล่งนั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ นิศา ชัชกุล (2550) ว่าท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) อาจเข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่นั้นเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง ปฏิบัติเยี่ยงคนในท้องถิ่น เข้าไปมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมนั้นๆ ประสบการณ์ที่ได้รับแตกต่างจากวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง” ผู้วิจัยจะขอทำการเสนอแนะบางประการเพื่อเป็นแนวคิดสำหรับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 ชุมชนควรประเมินความพร้อมของตนเอง ในศักยภาพต่างๆ โดยมีการตั้งเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม ไม่เร่งรัดให้ถึงเป้าหมายอย่างรวดเร็ว หรือมากกว่าที่ควรจะเป็น โดยปราศจากการวิเคราะห์ และพิจารณา จนเสียสมดุล ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม จนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ จากเดิมจนเกิดความเดือดร้อน หรือความทุกข์ในเวลาต่อมา

1.2 ประชาชนในชุมชนต้องใช้เหตุผลใคร่ครวญถึง อันตรายที่อาจเกิดต่อจิตสำนึกจากการเห็นรายได้ที่สูงจากการท่องเที่ยว จนลืมนคุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต ซึ่งส่งผลให้นำวัฒนธรรมมานำเสนอเพื่อรายได้ จนละทิ้งอาชีพเกษตรกรรม หรืออาชีพหลักของตนเอง

1.3 ชุมชนควรสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการสร้างจิตสำนึกให้เกิดความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรม จนเกิดความหวงแหน และรวมใจกันอนุรักษ์ วัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และไม่นำวัฒนธรรมของตนจนกลายเป็นการแสดง ที่ไม่คำนึงถึงวาระ และโอกาส

1.4 ชุมชนควรสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ สืบทอดภูมิปัญญาและวัฒนธรรม จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เพื่อความยั่งยืนของวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งควรแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดของตนกับชุมชนและบุคคลกลุ่มอื่น

1.5 ผู้นำชุมชนต้องมีคุณธรรมในระดับสูง เพื่อการยอมรับของคนในชุมชนและเห็นประโยชน์ส่วนรวมโดยการกระจายผลประโยชน์ ให้คนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนที่เกี่ยวข้อง กับการ

จัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้วยความโปร่งใสอย่างทั่วถึง และทุกคนในชุมชนต้องรู้จักการให้ จิตอาสาและช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ด้วยความเต็มใจ

1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องเคารพสิทธิของชุมชนเป็นอันดับแรก ให้โอกาสคนในท้องถิ่นในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยปราศจากการเข้าไปแทรกแซง แต่ควรให้คำแนะนำความรู้ เมื่อชุมชนร้องขอ เข้าถึงชุมชนพูดคุยกับประชาชนทุกระดับในชุมชนถึงประโยชน์และผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการท่องเที่ยว ให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจนและถูกต้อง เพื่อการตัดสินใจของชุมชน

1.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากขึ้น

1.8 นักท่องเที่ยวต้องพิจารณา คุณค่าและความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อสร้างจิตสำนึกในการร่วมมือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎหมาย และร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจ

1.9 เคารพสิทธิชุมชน โดยไม่ดูถูกหรือแสดงอาการต่างๆในทางดูหมิ่น ในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา

- ส่งเสริมและเปิดโอกาสชุมชนได้จัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยตนเองโดยอิสระ เพียงแต่หน่วยงานต้องคอยกระตุ้นและแนะนำให้ชุมชนตามโอกาส

- จัดหน่วยงานที่ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจต่อชุมชน ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณค่าของวัฒนธรรมต่อการท่องเที่ยว เพื่อการนำหลักปรัชญามาประยุกต์กับการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

- ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆเพื่อให้เกิดความหลากหลาย เข้าถึงทุกท้องถิ่น อย่างเท่าเทียม

2.2 กระทรวงวัฒนธรรม

- ส่งเสริมฟื้นฟู วัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ เพื่อความคงอยู่และการสืบทอดวัฒนธรรมต่อไป

- นำเสนอวัฒนธรรมไทย ได้แก่ เทศกาลงานประเพณี การละเล่น อาหาร เครื่องแต่งกาย นาฏศิลป์ ดนตรี ศิลปะ เป็นต้น ในรูปแบบสื่อต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หรือจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมตาม วาระและโอกาสอันควร เพื่อเป็นการแสดงถึง เอกลักษณ์ ความงดงาม เพื่อให้ทุกคนได้เห็นถึงคุณค่า

2.3 กระทรวงการศึกษา

- จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น
- ให้คนในชุมชนได้เรียน เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเอง โดยการจัดศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในเรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากการวิจัยได้รับข้อคิดและข้อเสนอมากมาย จำนวน 93 ข้อความที่จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาต่อไป และการศึกษาในขั้นต่อจากการวิจัยครั้งนี้ น่าจะพิจารณาในแต่ละด้านของการวิจัยนี้อย่างละเอียดทั้งเนื้อหาและวิธีการจนกระทั่งจะนำออกมาเป็นรูปแบบในการจัดการที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้

3.2 ในกรณีผู้ที่จะทำการศึกษาวิจัย โดยจะใช้การศึกษาแบบเดลฟาย ควรทำการศึกษาขบวนการของเทคนิคเดลฟายให้ดีเสียก่อน เพื่อจะได้ไม่หลงทางในการดำเนินการ

3.3 ควรวิเคราะห์ช่วงเวลาในการดำเนินงานวิจัย หากใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย ควรตระหนักถึงการติดตามแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่องมิฉะนั้นจะต้องใช้เวลานานเกินควร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กิตติศักดิ์ ปรกติ. สิทธิชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2550.

เกษม บุญอ่อน. เดลฟาย : เทคนิคการวิจัย. ครูปริทัศน์ 4 (ตุลาคม 2522) : 26-28.

เกษม วัฒนชัย. การจัดการการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: ศ.เจริญการพิมพ์, 2549.

เกษม วัฒนชัย. เส้นทางสู่ความพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี, 2551.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. เศรษฐกิจพอเพียง. ในเอกสาร ประกอบคำสัมมนาวิชาการประจำปี 2542 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง, หน้า ก. 18-19 ธันวาคม 2542 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ จอมเทียนพัทยา จังหวัดชลบุรี.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ.2545-2549. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2544.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. กรณีศึกษาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ.2550-2554. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2550

จิตราภา กุณฑบุตร. การวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สหธรรมิก, 2550.

จิราพร ศรีวัฒนากุลกิจ. การทองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในชุมชนชาวเขา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.

ใจทิพย์ เชื้อรัตน์พงษ์. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย (Online). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547. <http://www.thaiedresearch.org> [18 เมษายน 2550].

ชนัญ วงษ์วิภาค. การจัดโครงการ : การให้ความรู้เชิงปฏิบัติการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน. นครปฐม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

ชัยพัฒนา, มูลนิธิ. เศรษฐกิจพอเพียงที่สวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 ตามรอยพระยุคลบาท. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548.

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2540.
- ทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์, สำนักงาน. สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร, 2548
- เทพรัตนราชสุดาฯ, สมเด็จพระ. วัฒนธรรมไทยในกระแสวัฒนธรรมโลก. วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช 14 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2548) : 5.
- ไทยคดีศึกษา, สถาบัน. รายงานวิจัยเรื่องแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูงานเทศกาลและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี 2529. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- ธิดา โมสิกรัตน์. ประมวลชุดวิชาไทยศึกษา. เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550.
- นิเทศ ดินณะกุล. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. วัฒนธรรมชุมชนกับการท่องเที่ยว. ในชยันต์ วรรณระภูติ (บรรณาธิการ), เวทีผู้ถูกท่องเที่ยว, หน้า 11. เชียงใหม่: มิ่งเมือง, 2538.
- นิตยา ชัชกุล. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เจริญผล, 2540.
- บุญวา ธรรมพิทักษ์กุล. Delphi. วิศวกรรมสาร 27 (สิงหาคม 2527) : 92 – 94.
- ปทุมพร วัชรเสถียร. โลกาภิวัตน์ยุค ค.ศ.2000 : ข้ามโลก ครอบโลก ครอบโลก. ใน ม.ร.ว.พทุทธิสาณ ชุมพล (บรรณาธิการ), โลกาภิวัตน์, หน้า ท. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัฐิ และ จิตติศักดิ์ ธรรมาภรณ์พิลาส. โครงการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำในกรุงเทพมหานคร ชั้นในและบริเวณใกล้เคียง. ใน ทวีปศิริรัศมิ (บรรณาธิการ), รวมบทความวิจัยการท่องเที่ยว ชุด โครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 2547, หน้า 7. นนทบุรี: พี.เอส.พริ้นท์, 2547.
- ประยูร ศรีประสาธน์. เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 14 (เมษายน – พฤษภาคม) : 49 – 60.
- ประเวศ วะสี. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม : แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน, 2542.
- ประเวศ วะสี. เศรษฐกิจพอเพียง : ข้อเสนอสู่การปฏิบัติมิติทางวัฒนธรรมในยุคเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), 2544.

- ประเวศ วะสี. จากโลกาภิวัตน์ด้อยพัฒนาสู่โลกาภิวัตน์อารยะ. ใน สันติสุข โสภณศิริ (บรรณาธิการ), วิถีสังคมไท ชุดที่ 1 ภูมิปัญญา กระบวนทัศน์ใหม่ และจินตนาการใหม่, หน้า 13. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2544
- พัฒนาการท่องเที่ยว, สำนักงาน. คู่มือการพัฒนาและประเมินคุณภาพการท่องเที่ยว (Online). สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2550. <http://www.tourism.go.th> [15 พฤษภาคม 2550].
- พระธรรมปิฎก. พุทธธรรมกับปรัชญาการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: เอสอาร์ปริ้นติ้ง, 2539
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. ชุมชนปฏิบัติการ ด้านการเรียนรู้ แนวคิด เทคนิค และกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- พระราชดำรัส. พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชา อาจารย์และนายทหารนักเรียน โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 57 ในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาบุหลัน ทักษิณราชนิเวศน์. วันอังคารที่ 28 สิงหาคม 2522.
- พระราชดำรัส. พระราชทานแก่คณะลูกเสือแห่งชาติ ณ กีฬาสถานแห่งชาติ. วันที่ 1 กรกฎาคม 2529.
- พระราชดำรัส. พระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต. วันพฤหัสบดีที่ 4 ธันวาคม 2540.
- มรดกโลก. โครงการศึกษาการจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2538.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ตามรอยพระยุคลบาทสู่เศรษฐกิจพอเพียง : มิติใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: พี พรินติ้ง กรุ๊ป, 2544.
- ยศ สันตสมบัติ. มนุษย์กับวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- รัฐชาติยา หิรัญหยาด. แนวทางการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพหมู่บ้าน วัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชิต. ภาควิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- รติกา อังกูร. การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น. ในเทิดชายช่วยบำรุง (บรรณาธิการ), รวมบทความการท่องเที่ยวไทยนานาชาติปี พ.ศ.2548, หน้า 135-147. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริดเจส, 2549
- เรณู สุขารมณ์. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐกิจไทย. เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.
- วิวัฒน์ชัย อัดถากร. ฝาแฝดก่อสร้างบ้านไม่ตรงแบบ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มิ่งมิตร, 2544.

วิวัฒน์ชัย อัดถากร. การพัฒนาเศรษฐกิจไทยเพื่อความยั่งยืน. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช 8

(พฤษภาคม – สิงหาคม 2548) : 33.

ศุภรัตน์ เลิศพานิชย์กุล. ประมวลชุดวิชาไทยศึกษา. เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550.

ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมสภาผู้แทนราษฎร, คณะกรรมการ. ทิศทางศิลปะและวัฒนธรรม ไทยในกระแสการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุดจิตออฟเซต, 2536.

สงศรี วงษ์เวช. รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาการจัดการ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.

สมบุรณ์ ดันยะ. มารู้จัก Delphi Technique กันเถอะ. วารสารการวัดผลการศึกษา 3 (มกราคม – พฤษภาคม) : 11-14

สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: ทำมาดี, 2544.

สมบัติ พลายน้อย. ประมวลหลักฐานการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสมัยประชาธิปไตย.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537.

สมพร เทพสิทธิ. เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา, 2547.

สุชาดา บวรกิติวงศ์. สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2548.

สุดาพร วรพล. การจัดการท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ. จุลสารการท่องเที่ยว ปีที่ 16 เล่ม 2 (เมษายน – มิถุนายน 2540) : 31-33.

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ชมรมเด็ก, 2526.

สุพรรณิ ไชยอำพร. รูปแบบแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน.

กรุงเทพมหานคร: ปริณาม, 2550.

สุเมธ ดันติเวชกุล. ใต้เบื้องพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2544.

สุเมธ ดันติเวชกุล. หลักธรรมทำตามรอยพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: ด้าน สุทธการพิมพ์, 2549.

สุวรรณ เชื้อรัตนพงษ์. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 19 (ธันวาคม 2527 – มกราคม 2528) : 69-77.

อนุমানราชชน, พระยา. เรื่องวัฒนธรรม. พระนคร: สำนักพิมพ์บรรณาการ, 2515.

อภิชัย พันธเสน. สังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2549.

อมรา พงศาพิชญ์. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระบวนทัศน์ และบทบาทในประชาสังคม.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

อรศุดา เจริญรัก. เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร:

กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2546.

อุทัย คุลยเกษม และคณะ. ระบบการศึกษากับชุมชนกรอบความคิดและข้อเสนอเพื่อการศึกษาวิจัย.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2540.

อริวัฒน์ เปล่งสะอาด. เรียนรู้จากมุมมองของนักวิชาการ แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง : ชุมชนแห่งความ

พอเพียง. ชุมชนรวมพลังชีวิต หลายพลังความคิด พลิกฟื้นชุมชน, 26-27 กรุงเทพมหานคร:

เซน ปรีนติง, 2551.

อภิรมย์ พรหมจรรยา และคณะ. การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเกาะยวน้อย

จังหวัดพังงา. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2543.

ภาษาอังกฤษ

Best, J. W. Research in Education 2nd ed. Engle world Cliffs, N.J. : Prentice – Hall, 1970.

Bunning, R.L. The Delphi Technique : A Projection Tool for Serious Inquiring, La Jolla, CA :

University Associates, 1979.

Burkart, A.J. and Medlik, S. Tourism : Past, Present and Future. 2nd ed. London: Heinemann, 1985

Daifuku, H. The Significance of Cultural Property. In The Conseruation of Cultural Property. pp

19-26. Paris : UNESCO, 1968.

Glass, G.V. and Hopkins, K.D. Statistical Methods in Education and Psychology. Englewood

Cilff, NJ : Prentice Hall, 1987.

Goeldner, C.R. and Ritchie, J.R. Tourism : Principles, Practices, Philosophies. 10th ed. N.J. :

J.Wiley, 2006.

Harrison, R. Manual of Heritage Management. Oxford: Butterworth – Heinemann, 1994.

ICOMOS International Committee on Culture Tourism. INTERNATIONAL CULTURAL

TOURISM CHARTER [Online]. Managing Tourism Places of Heritage Significance, 8th

Draft, for Adoption by ICOMOS at the 12th General Assembly, Mexico, October 1999,

<http://www.icosmos.org/tourism/charter.html> 11 July 2007.

King, T.F. Cultural Resource Law & Praticce : An Introduction Guide. Walnut Creek :

Altamira Press, 1998

Kluckhohn, C. Culture and Behavior : Collect Essays. New York : Free Press, 1962

- Lewis, W.J. Interpreting for Park Visitor. 8th ed. Philadelphia: Eastern Acorn Press, 1995
- Linstone, H.A. and Turoff, M. The Delphi Method Technique and Applications. Reading, MA : Addison – Wesley, 1975.
- Michael, K. The Earth summit's Agenda for Change : A Plain Language Version of Agenda21 and the Rio Agreements. Geneva : The Centre for our Common Future, 1993.
- OECD. Strategies for Sustainable Development [Online]. Organization for Economic Cooperation and Development, 2001. www.oecd.org [2008, December 2].
- Pfeiffer, J.W. Theories and Model in Applied Behavioral Science, San Diego, CA : Pfeiffer & Company, 1991.
- UNESCO. Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage. Paris : UNESCO, 1972.
- UNESCO. List of World Heritage [Online]. United Nations Educational Scientific and Cultural Organization, 2009. www.whc.unesco.org/en/list [2009, January 21].
- WTO. Global Code of Ethics for Tourism [Online]. World Tourism Organization, 1998. www.world-tourism.org [2009, January 15].

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การหามัธยฐาน

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความมีดังนี้ (สุชาติ บวรกิตติวงศ์, 2548)

$$\text{มัธยฐาน} = L + \left[\frac{\frac{n}{2} - \sum f_l}{f_s} \right] c$$

- เมื่อ L คือ ขอบล่าง (lower class boundary) ของชั้นที่มีมัธยฐานตกอยู่
 $\sum f_l$ คือ ความถี่สะสมจากชั้นข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด ถึงก่อนชั้นมัธยฐานตกอยู่
 f_s คือ ความถี่ของชั้นที่ต้องการคำนวณหามัธยฐาน
 c คือ ความกว้างของชั้น
 n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ตัวอย่างการคำนวณ

- วัฒนธรรมประจำชาติเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์

คะแนน	ความถี่	ความถี่สะสม
5	6	15
4	3	9
3	4	6
2	1	2
1	1	1

$$\begin{aligned}
 \text{มัธยฐาน} &= L + \left[\frac{\frac{15}{2} - 6}{3} \right] 1 \\
 &= 3.50 + 0.50 \\
 \text{มัธยฐาน} &= 4.00
 \end{aligned}$$

2. การหาพิสัยระหว่างควอไทล์

การหาพิสัยระหว่างควอไทล์ คือ ค่าแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 สูตรที่ใช้ในการคำนวณ ใช้สูตรเดียวกันกับการหาค่ามัธยฐาน เพียงแต่แทนค่า $\frac{n}{2}$ ด้วย $\frac{n}{4}$ ในการหาควอไทล์ที่ 1 และแทนค่า $\frac{n}{2}$ ด้วย $\frac{3n}{4}$ ในการหาควอไทล์ที่ 3 (Glass and Hopkins, 1984)

ตัวอย่างการคำนวณ

$$\begin{aligned}
 \text{ควอไทล์ที่ 1} &= L + \left[\frac{\frac{15}{4} - 2}{4} \right] 1 \\
 &= 2.50 + 0.43 \\
 \text{ควอไทล์ที่ 1} &= 2.93
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ควอไทล์ที่ 3} &= L + \left[\frac{\frac{15 \times 3}{4} - 9}{6} \right] 1 \\
 &= 4.50 + 0.37 \\
 \text{ควอไทล์ที่ 3} &= 4.87
 \end{aligned}$$

3. การหาฐานนิยม

ผู้วิจัยหาค่าฐานนิยมของแต่ละหัวข้อโดยหาค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 ถึง 5 สำหรับแต่ละข้อความ ถ้าระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงสุดถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น ในกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกัน จะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยมของข้อความนั้น สำหรับกรณีที่ความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากัน แต่ระดับคะแนนไม่ได้อยู่ติดกันจะถือว่าระดับคะแนนของข้อความที่มีเท่ากันทั้งสองนั้นเป็นค่าฐานนิยม (Glass and Hopkins, 1984) การหาฐานนิยม (Mode) คือ ข้อมูลที่มีความถี่มากที่สุด การใช้ฐานนิยมวัดค่าเฉลี่ยของข้อมูลเป็นการยอมรับข้อมูลที่มีมากที่สุดเป็นตัวกลาง โดยไม่ต้องนำข้อมูลอื่นมาพิจารณา (บุญธรรมกิจปริดาภิสุทธิ, 2531)

ตัวอย่างที่ 1

คะแนน	ความถี่
5	6
4	4
3	3
2	1
1	1

ดังนั้นฐานนิยม คือ 5

ตัวอย่างที่ 2

คะแนน	ความถี่
5	6
4	6
3	2
2	1
1	-

ดังนั้นฐานนิยม คือ 4.50

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม รอบที่ 1, 2 และ 3

โครงการวิจัยหรือค้นคว้าทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงร่างวิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(ภาษาอังกฤษ) A STUDY OF FACTORS SUPPORTING SUSTAINABLE MANAGEMENT IN CULTURAL TOURISM UNDER THE KING'S SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY

ชื่อผู้วิจัย นายศุภกร ประทุมถิ่น

แขนงวิชา การจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว

อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยเอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากกระแสสังคมไทยในปัจจุบันได้ตื่นตัวในการสนองรับแนวพระราชดำริ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มากขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้มีผู้ให้ความสำคัญในการนำมา ศึกษา ค้นคว้า วิจัย จนเกิดแนวคิดและ แนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขวิกฤติของประเทศมากกว่า 25 ปี ภายใต้ชื่อ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Sufficiency Economy ซึ่งเป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2542) เป็นที่ประจักษ์ว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้อย่างมากมายให้กับประเทศในปัจจุบัน แต่ในทางกลับกันก็ส่งผลกระทบต่อหลายอย่างสู่ชุมชน ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากนักท่องเที่ยวที่นำมาเผยแพร่ในสังคมไทยอย่างไม่รู้ตัว เพราะความคุ้นเคยในวิถีชีวิตของตน นอกจากนี้การไหลบ่า ของวิทยาการทางตะวันตกและการศึกษาในระบบ ได้ส่งผลให้คนไทยมีแนวคิด ค่านิยม ความรู้สึกลึกซึ้งเปลี่ยนไปตามอย่างตะวันตก (ธิดา โมสิกรัตน์, 2550) การเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดวัฒนธรรมที่สวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การศึกษาถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แบบยั่งยืนโดยการดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้นจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่ง เพราะปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงเป็นวัฒนธรรมที่ทวนกระแสที่อุดมการณ์ โลกทัศน์ ค่านิยมแนวคิดและเป้าหมายที่แตกต่างออกไปจากค่านิยมแบบบริโภคนิยมและวัฒนธรรมทุนนิยมที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ผู้วิจัยซึ่งมีความสนใจในแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและตระหนักถึงความอ่อนไหวของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม จึงได้เกิดแนวคิดในการศึกษา ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นแนวทางเชิงนโยบายต่อหน่วยงานการท่องเที่ยวในการสร้างภูมิคุ้มกันผลเสียต่างๆต่อชุมชนวัฒนธรรมและสังคมไทย เพื่อการพัฒนานันทนาการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างสมดุลและมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

สมมุติฐานของการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถแสดงให้เห็นทิศทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อหน่วยงานและชุมชนที่เกี่ยวข้อง ให้สมดุลและยั่งยืนสืบต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ยึดความหมาย “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเอกสารที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชน โดยทั่วไป

2. การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการจัดการ กิจกรรมทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี พิธีกรรม

3. การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในงานวิจัยนี้ จะเน้นหลัก 3 ประการภายใต้ 2 เงื่อนไข ตามค่านิยมคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ซึ่งอยู่ภายใต้ 2 เงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัยเอื้อ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมหรือ สนับสนุนต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการ หมายถึง กระบวนการทางสังคม และเทคนิคในการใช้ทรัพยากรการบริหารในการดำเนินงานขององค์กร และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประสบผลสำเร็จหรือบรรลุจุดประสงค์ขององค์กร

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีแห่งชีวิตของส่วนรวม ถ่ายทอดกันได้ เอาอย่างกันได้

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสมและถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา แสดงถึง

ความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย แหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบด้วย โบราณสถาน โบราณวัตถุ งานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดง ศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า ความเชื่อ เป็นต้น

การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืน หมายถึง การจัดการที่ดำเนินการในขอบเขตความสามารถของทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต โดยตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชน และผลกระทบที่เกิดขึ้นให้น้อยที่สุด

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ภายใต้อันได้ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ และคุณธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยโดยใช้การศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

การศึกษาขั้นนำ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหนังสือ จุลสาร เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือและวารสาร ทั้งในและต่างประเทศ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การประชุมประจำปี California Junior Colleges Association ปี พ.ศ.2515 Thomas T. Macmillan ได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับจำนวนของผู้เชี่ยวชาญในเทคนิคเดลฟาย ดังนี้ เมื่อมีจำนวนของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป จะส่งผลให้อัตราความคลาดเคลื่อน (Error) จะน้อยมาก (เกษมบุญอ่อน, 2522) โดยผู้วิจัยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยการศึกษาประวัติและความเชี่ยวชาญจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เชื่อถือได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญต้องมีประสบการณ์และความสามารถโดยเป็นที่ยอมรับในด้านต่างๆเพื่อความครอบคลุมในการทำวิจัย โดยกำหนดคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงานที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่มีผลงานทางการวิจัยหรือเรียบเรียงตำรา (ก) ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (ข) ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค) ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (ง) ด้านประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

ขั้นตอนการทำวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. หลังจากที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ จนได้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนไม่น้อยกว่า 20 ท่านเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการติดต่อและเข้าพบโดยมีหนังสือจากสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอทราบความสมัครใจในการตอบแบบสอบถาม ทั้งสามารถตอบตามการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟาย

2. เข้าพบเพื่อขอสัมภาษณ์ ในรอบที่หนึ่ง เพื่อให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ผู้วิจัยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารต่างๆ นำเนื้อหามาจัดลำดับและตัดความซ้ำซ้อนของข้อความ จากนั้นดำเนินการสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นมาตรการส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากนั้นส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นของข้อความตามความคิดเห็น แล้วนำผลมาวิเคราะห์ และผู้วิจัยได้นำน้ำหนักความสำคัญของแต่ละข้อความสำคัญของแต่ละข้อความหลังจากนั้น จึงนำมาวิเคราะห์และเสนอค่าสถิติของข้อความ และส่งกลับไปเป็นรอบที่ 3 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและทบทวน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำตอบที่ไม่ได้อยู่ในขอบเขตของพิสัยควอไทล์

3. นำผลการตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 มาสรุป
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามตามเทคนิคเดลฟาย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ขึ้นจำนวน 3 ฉบับ เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นจำนวน 3 รอบ ดังรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

1. สร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลรอบที่ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ ในเรื่อง ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืนตามแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล

โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจปรับปรุงแก้ไข แล้วได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์พิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่

1) ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย สำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

2) นายอมรศักดิ์ พิมลมน โนมัย ที่ปรึกษา 10 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2. หลังจากนั้นสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลรอบที่ 2 โดยการสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) ชนิด 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) (Best, 1970) ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อคำถามแต่ละข้อสร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์จากแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิดในรอบที่ 1 ร่วมกับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของผู้วิจัย

3. สร้างแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 3 โดยนำคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อคำถาม แล้วแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์ที่คำนวณได้ลงในแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลรอบที่ 3 ซึ่งจะมีคำถามเหมือนกับแบบสอบถามรอบที่ 2 ทุกประการ แต่จะแสดงเครื่องหมายคะแนนการตอบของผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นที่ได้ตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 เป็นรายข้อคำถามไว้ด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองแบบสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำข้อคำถามของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในครั้งที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 ในลักษณะมาตราส่วน ประเมินค่า 5 สเตล แล้วนำคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 มาหาค่าวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อความแล้วแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ รวมทั้งแสดงตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นรายข้อความที่คำนวณได้ลงในแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งมีข้อความเหมือนแบบสอบถามรอบที่ 2 ทุกประการ เพียงแต่เพิ่มการแสดงค่าสถิติซึ่งไม่มีแสดงในแบบสอบถามรอบที่ 2 แล้วส่งกลับไปเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้โดยแต่ละท่านได้พิจารณาทบทวนคำตอบเดิมของตนเองอีกครั้ง และจากคำตอบที่ได้ในแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำคำตอบที่ได้แต่ละข้อความมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และฐานนิยม (Mode) แล้วนำมาแปลผล ในการสรุป การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง นั้น ผู้วิจัยจะนำเอาข้อคำถามที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยผ่านกระบวนการศึกษาแบบเทคนิคเดลฟายที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งพิจารณาผลการคำนวณข้อความในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานในแต่ละข้อคำถามไม่เกิน 1 นำมาสรุปรวบรวมความคิดเห็นที่สอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ให้เป็นที่ประจักษ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตาม แนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ข้อความที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย สำหรับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นข้อพิจารณานำไปปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้มีความเหมาะสม
3. เป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
4. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกษม บุญอ่อน. เดลฟาย : เทคนิคการวิจัย. สรุปทัศน์ 4 (ตุลาคม 2522) : 26-28.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. เศรษฐกิจพอเพียง. ในเอกสาร

ประกอบคำสัมมนาวิชาการประจำปี 2542 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง, หน้า ก. 18-19 ธันวาคม 2542 ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ จอมเทียนพัทยา จังหวัดชลบุรี.

ธิดา โมสิกรัตน์. ประมวลชุดวิชาไทยศึกษา. เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550.

ภาษาอังกฤษ

Best, John W. Research in Education 2nd. Ed. Engle world Cliffs, N.J. : Prentice – Hall, 1970.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ในการวิจัย รอบที่ 1

เรื่อง “ การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง”

รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ก.กิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น ประเพณี พิธีกรรม การละเล่น ความเชื่อ

ข.วิถีชีวิต อาหาร ภาษา

ค.แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม รวมถึงโบราณวัตถุ

ท่านอาจจะใช้ข้อความเหล่านี้ในการแสดงความคิดเห็นในข้อคำถามที่จะแสดงต่อไป

ภูมิศาสตร์ การเมืองการปกครอง พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ชุมชน เศรษฐกิจ การศึกษา

สิ่งแวดล้อม ความภูมิใจในวัฒนธรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่างประเทศ ฯลฯ

- 1) ท่านมีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสอดคล้องกันหรือไม่ และในระดับใด
- 2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้ยั่งยืน
- 3) คุณลักษณะ “ความพอประมาณ” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ “ความพอประมาณ” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน
- 4) คุณลักษณะ “ความมีเหตุผล” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ “ความมีเหตุผล” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน
- 5) คุณลักษณะ “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะ “การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง” ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน
- 6) เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน
- 7) ข้อเสนอแนะอื่นๆ

แบบสอบถามรอบที่ 2

เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตาม
แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 2 นี้ เป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นที่ตรงกับท่านมากที่สุดแล้วประเมินค่าข้อความที่เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ท่านทำเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่อง “เห็นด้วยกับข้อความ” ซึ่งมีความหมายของตัวเลขคะแนนดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
99	-วัฒนธรรมประจำชาติเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์	/				

จากตัวอย่าง แสดงว่า ท่านเห็นด้วยกับวัฒนธรรมประจำชาติเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์
ในระดับมากที่สุด

ประเด็นข้อความ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียงจากที่ท่านได้ให้คำสัมภาษณ์ในรอบที่ 1 และแหล่งข้อมูลอื่นๆตลอดจนขอคำปรึกษาจาก ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ได้รวบรวมจากคำสัมภาษณ์ โดยพยายามคงสำนวนเดิมไว้ เพื่อความครอบคลุมในประเด็นข้อความที่เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

โปรดกรุณาตอบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
1	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด					
2	การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้อง และนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่					
3	การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ					
4	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
5	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในวิถีประจำวันจนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
1	คุณลักษณะความพอประมาณ					
	-แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ Home Stay โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือรีสอร์ท					
	-พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มาก น้อย แค่ไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ					
	-นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะความพอประมาณ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
	-การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปีตามขีดความสามารถของตน					
	-อนุรักษ์ภูมิทัศน์ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร					
	-วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน					
	-มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยการนำชมเป็นรอบ					
	-สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม					
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของคนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น คิดจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง					
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก					
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง					
	-กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลายาวนาน ไม่ควรนำไปแสดงเพื่อรายได้ นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์					
	-นำเสนอวัฒนธรรมของตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือด้อยกว่าความเป็นจริง					
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่ามิได้มองว่านำวัฒนธรรมเป็นสินค้า					
	-การจัดวิทยากรหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะความมีเหตุมีผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
	-วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไมต้องจัด					
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรให้คนในชุมชนเป็นผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง					
	-พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้างเรือนพัก (Home stay) หรือธุรกิจต่างๆ					
	-กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ แก่นักท่องเที่ยว และแสดงประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน					
	-ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเป็นเหตุผลความเป็นส่วนตัวลง					
	-กรณีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และ โบราณคดี ความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดส่องดูแล ป้องกันผู้ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า					
	-บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วยสร้างกระแสให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์หวงแหวนวัฒนธรรมของชาติ					
	-ทราบถึงศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
	-ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการปฏิเสธวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมตนเอง					
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว					
	-จิตสำนึกในความรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
	-การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และวัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็นทางช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน					
	-ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดยไม่นำวัฒนธรรมของตนไป แสดงเพื่อรายได้					
	-เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะ นำเสนอในช่วงเวลาออกเหนือจากเทศกาล					
	-ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความยั่งยืนต่อการจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
	-ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกันกำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดยพร้อมเพียง มิใช่กำหนดเพียงคนกลุ่มเดียว					
	-แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามสมควร โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง					
	-การจัดการแสดงทางวัฒนธรรมทุกวันจนกลายเป็นการจัดฉาก โดยไม่คำนึงถึงวาระ โอกาส ทำให้ถูกย่ำยีทางวัฒนธรรมจาก นักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความสัทธา					
	-ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชน ภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่า ตนเอง					
	-ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการ สร้างสถานที่ ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์					
	-พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการร่วมมือกันจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
	-การอพยพย้ายถิ่น สู่เมืองใหญ่ของคนในชุมชนส่งผลให้ ขาด ทรัพยากรมนุษย์ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
4	เงื่อนไขความรู้					
	-ชุมชน ได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น					

ด้านที่ 1 ชุมชน/เงื่อนไขความรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
	-แลกเปลี่ยนศึกษาดูงานจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ					
	-มีคฤเทศก์คือกลุ่มที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด ต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง					
	-คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญในการร่วมจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
	-กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถือเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนสู่เด็กรุ่นใหม่					
	-ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ ทราบถึงประวัติศาสตร์และความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี					
5	เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ไม่กระทำการอันใดที่เป็นเหตุการ์ณ์เอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว					
	-ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลการจัดการท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก					
	-หลักสำคัญของผู้นำในชุมชนควรมีคุณธรรมเป็นหลัก					
	-ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนว่าจะยั่งยืนหรือไม่					
	-ความพร้อมเพียงในชุมชนในการร่วมมือร่วมใจกันจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
	-เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งปันด้านต่างๆกับชุมชนอื่นด้วย					
	-มีความโปร่งใส และกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ร่วมมือในชุมชนได้รับประโยชน์					
	-มีพฤติกรรมเคารพเอื้ออาทร และจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน					

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนา และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
1	คุณลักษณะความพอประมาณ					
	-เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญเป็นศูนย์กลาง ในการดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุมโรงแรม และสถานธุรกิจให้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ และไม่เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชน วัฒนธรรม					
	-กรณีเทศกาลงานประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น					
	-การกำหนดราคาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สูงช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และทำให้เห็นถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว					
2	คุณลักษณะความมีเหตุผล					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง พุดคุย สอบถามความยินยอมของประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์					
	-วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ว่าสนใจวัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด					
	-ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน					
	-การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนในการแสดงความสำคัญของท้องถิ่น					

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/คุณลักษณะความมีเหตุมีผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
	-พิพิธภัณฑสถานถือเป็นศูนย์กลางจุดแรกในการให้ความรู้ และแสดง ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อนนักท่องเที่ยวเข้าชมแหล่งวัฒนธรรม					
	-จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชน เพื่อช่วยส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น					
	-ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของเทศกาลงาน ประเพณี เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญ และ โอกาสพิเศษ					
	-หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดการประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้ เกิดการจัดการที่ยั่งยืน					
	-ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจาย และระบายนักท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความแออัดในแหล่งเดียวได้					
	-สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้นในชุมชนและใช้วัสดุภายใน ชุมชนเป็นหลัก					
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิตมัคคุเทศก์ ควรผลิตมัคคุเทศก์ ที่มีความหลากหลายในด้านภาษา เพื่อลดปัญหาการใช้หัวหน้า ทัวร์ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจเกิดปัญหาข้อมูล ที่ผิดพลาด					
	-ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) ให้มากขึ้น					
	-ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบ F.I.T มากกว่า Mass Tourism					
4	เงื่อนไขความรู้					
	-ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน					
	-ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็น อย่างดี และเข้าใจในความต้องการของประชากรในชุมชน					
	-ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น แก่ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมการป้องกันที่ดี					
	-ไม่ชี้นำวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ ควรช่วยกระตุ้นและให้ความรู้					

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/เงื่อนไขความรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
	-เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียดุลในชุมชน					
5	เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยว					
	-ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงาน ก่อนเป็นอันดับแรก					
	-ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งในการดูแล ส่งเสริม สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					
	-ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จนลืมความสำคัญและ ความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว					

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายใน
วันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้
หรือประกอบอาชีพ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
1	คุณลักษณะความพอประมาณ (ไม่มีผู้เชี่ยวชาญแสดงความเห็นใน ข้อนี้)					
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว					
	-สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งเที่ยวนั้นๆ ก่อนจะ ไปเยือน					
	-แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก หรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับ ร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า					
	-ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในความร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม					

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ				
		5	4	3	2	1
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือ ปฏิบัติตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ					
	-ตระหนักและยอมรับ เรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน					
4	เงื่อนไขความรู้					
	-ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว					
5	เงื่อนไขคุณธรรม					
	-เปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์					
	-เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่นหรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก					
	-สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต่อราคา จนทำให้สินค้าคู่ค้าของคุณค่าเพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน					

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายสุภกร ประทุมถิ่น

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามรอบที่ 3

เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ เป็นรอบสุดท้าย เพื่อให้ท่านทราบถึงการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบกับให้ท่านได้พิจารณาทบทวนการตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด แล้วประเมินค่าข้อความที่เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง อีกครั้ง

การตอบแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้ ให้ท่านพิจารณาการตอบของท่านร่วมกับการตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่ามัธยฐาน และคะแนนที่ท่านให้นำหนักในแบบสอบถามรอบที่ 2 ไว้ในแบบสอบถามนี้แล้ว โดยท่านสามารถเขียนเครื่องหมายถูก (/) ลงในช่อง “เห็นด้วยกับข้อความ” เพื่อเปลี่ยนคะแนนน้ำหนักแต่ละข้อความของท่านหรือไม่เปลี่ยนก็ได้ แต่หากการตอบของท่านในแต่ละข้อความไม่อยู่ในขอบเขตพิสัยควอไทล์ ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านได้โปรดแสดงเหตุผลอธิบายเขียนลงในช่อง “เหตุผล” ในการตอบของท่านนี้ด้วย

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
99	-วัฒนธรรมประจำชาติเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์	/	M		#		

จากตัวอย่าง แสดงว่า ในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ท่านได้ทำเครื่องหมายเห็นด้วยกับวัฒนธรรมประจำชาติเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์ในระดับค่า 2 หรือระดับเห็นด้วยน้อย แต่ในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 นี้ ท่านได้เปลี่ยนเป็นระดับค่า 5 หรือเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งอยู่ในขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ ในที่นี้ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ = 5.00 ถึง 3.50 และค่ามัธยฐาน = 4.50

(ต่อ) เครื่องหมายในแบบสอบถาม

เครื่องหมายในแบบสอบถาม

แบบสอบถามรอบนี้ มีเครื่องหมาย มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) ค่ามัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ตลอดจนระบุการประเมินค่าในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 ของท่านด้วย โดยมีความหมาย ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale)	5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
	4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
	3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
	2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
	1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. ค่ามัธยฐาน (Median) คือ M เป็นคะแนนตัวแทนของระดับคะแนนเห็นด้วยทั้งหมดที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้น้ำหนักในแต่ละข้อความ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์แปลผลในค่ามัธยฐาน ดังนี้

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 – 4.49 ขึ้นไป	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 – 3.49 ขึ้นไป	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 – 2.49 ขึ้นไป	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 1.50 ขึ้นไป	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

3. พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) คือ _____ เป็นระยะระหว่างควอไทล์ที่ 3 และควอไทล์ที่ 1 ของข้อความนั้นๆ

4. คะแนนที่ท่านได้ให้น้ำหนัก คือ # เป็นค่าคำตอบเดิมของท่านในแบบสอบถามรอบที่ 2

ประเด็นข้อความ

ผู้วิจัยได้นำข้อความจากแบบสอบถามในรอบที่ 2 รวม 3 ด้าน เหมือนเดิมทุกประการ ซึ่งเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มาสร้างเป็นแบบสอบถามรอบที่ 3 นี้

โปรดกรุณาตอบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด		M				
2	การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้อง และนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่	M					
3	การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ	M					
4	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	M					
5	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม		M				

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1	คุณลักษณะความพอประมาณ						
	-แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชน ที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ Home Stay โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือ รีสอร์ท		M				
	-พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใดมาก น้อย แค่ไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ	M					
	-นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา		M				
	-การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผน ในแต่ละปี ตามขีดความสามารถของตน	M					
	-อนุรักษ์ภูมิทัศน์ ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร	M					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะความพอประมาณ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน	M					
	-มักุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวโดยการนำชมเป็นรอบ		M				
	-สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม		M				
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของตนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น จัดจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง		M				
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล						
	-ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก	M					
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง	M					
	-กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลาดำหนด ไม่ควรนำไปแสดงเพื่อรายได้นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์	M					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะความมีเหตุมีผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-นำเสนอวัฒนธรรมของตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือค้อยกว่าความเป็นจริง	M					
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่ามิได้มองว่าวัฒนธรรมเป็นสินค้า	M					
	-การจัดวิทยากรหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง		M				
	-วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไมต้องจัด	M					
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรให้คนในชุมชนเป็นผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง		M				
	-พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้าง Home stay หรือธุรกิจต่างๆ		M				
	-กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ แก่นักท่องเที่ยว และแสดงประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน	M					
	-ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเป็นเหตุผลความเป็นส่วนตัวเอง	M					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะความมีเหตุมีผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-กรณีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่นช่วยส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุและร่วมกันสอดส่องดูแล ป้องกันผู้ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า	M					
	-บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วยสร้างกระแสให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์หวงแหวนวัฒนธรรมของชาติ		M				
	-ทราบถึงศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	M					
	-ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการปฏิบัติวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมตนเอง		M				
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี						
	-ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	M					
	-จิตสำนึกในความรักและห่วงใยในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน	M					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และ วัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็นทาง ช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตน		M				
	-ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดยไม่ นำวัฒนธรรมของตนไปแสดงเพื่อ รายได้		M				
	-เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะนำเสนอ ในช่วงเวลานอกเหนือจากเทศกาล	M					
	-ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความ ยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม	M					
	-ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกัน กำหนด กฏระเบียบ ข้อตกลง โดย พ้องเพียง มิใช่กำหนดเพียงคนกลุ่ม เดียว	M					
	-แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตาม สมควรโดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ของตนเอง	M					
	-การจัดการแสดงทางวัฒนธรรมทุก วันจนกลายเป็นการจัดฉากโดยไม่ คำนึงถึงวาระโอกาส ทำให้ถูกย่ำยีทาง วัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยว ทำใ้ นักท่องเที่ยวขาดความสัทธา	M					

ด้านที่ 1 ชุมชน/คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่าตนเอง		M				
	-ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการ สร้างสถานที่ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์	M					
	-พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	M					
	-การอพยพย้ายถิ่น สู่เมืองใหญ่ของคนในชุมชนส่งผลให้ ขาดทรัพยากรมนุษย์ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม		M				
4	เงื่อนไขความรู้						
	-ชุมชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น		M				
	-แลกเปลี่ยนศึกษาดูงานจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ		M				
	-มีค ุ เท ศ ก์ คือ ก ลุ่ ม ที่ ไ ก ล้ ชิ ด นักท่องเที่ยวมากที่สุด ต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง	M					
	-คนรุ่นใหม่ถือือเป็นกำลังสำคัญในการร่วมจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	M					

ด้านที่ 1 ชุมชน/เงื่อนไขความรู้ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถือเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของคนรุ่นใหม่	M					
	-ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ทราบถึงประวัติศาสตร์และความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี	M					
5	เงื่อนไขคุณธรรม						
	-ไม่กระทำการอันใดที่เป็นเหตุการณ์เอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว	M					
	-ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลการจัดการท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก	M					
	-หลักสำคัญของผู้นำในชุมชนควรมีคุณธรรมเป็นหลัก	M					
	-ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนว่าจะยั่งยืนหรือไม่	M					
	-ความพร้อมเพียงในชุมชนในการร่วมมือร่วมใจกันจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม		M				
	-เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนคนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งปันด้านต่างๆกับชุมชนอื่นด้วย	M					
	-มีความโปร่งใส และกระจายรายได้ อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ร่วมมือในชุมชนได้รับประโยชน์	M					

ด้านที่ 1 ชุมชน/เงื่อนไขคุณธรรม (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-มีพฤติกรรมเคารพอาหาร และจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน	M					

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนา และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1	คุณลักษณะความพอประมาณ						
	-เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญเป็นศูนย์กลาง ในการดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น		M				
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุมโรงแรมและสถานธุรกิจให้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ และไม่เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	M					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชนวัฒนธรรม	M					
	-กรณีเทศกาลงานประเพณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น	M					

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/คุณลักษณะความพอประมาณ (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-การกำหนดราคาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สูงช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และทำให้เห็นถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว			M			
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล						
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง พุดคุย สอบถามความยินยอมของประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์	M					
	-วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวว่าสนใจวัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด		M				
	-ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน		M				
	-การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนในการแสดงความสำคัญของท้องถิ่นนั้นๆ			M			
	-พิพิธภัณฑ์ถือเป็นศูนย์กลางจุดแรกในการให้ความรู้ และแสดงข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อนนักท่องเที่ยวเข้าชมแหล่งวัฒนธรรม			M			
	-จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชน เพื่อช่วยส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น		M				

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/คุณลักษณะความมีเหตุมีผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-ปฏิบัติวัฒนธรรม ช่วย ประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของเทศกาล งานประเพณี เพื่อให้นักท่องเที่ยว ตระหนักถึงความสำคัญ และโอกาสพิเศษ		M				
	-หน่วยงานต่างๆ ร่วมกัน จัดการประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อส่งผล ให้เกิดการจัดการที่ยั่งยืน		M				
	-ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในประเทศ สามารถช่วยกระจายและ ระบายนักท่องเที่ยวไม่ให้เกิด ความแออัด ในแหล่งเดียวได้		M				
	-สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้น ในชุมชนและใช้วัสดุภายในชุมชน เป็นหลัก		M				
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี						
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต มัคคุเทศก์ ควรผลิตมัคคุเทศก์ที่มีความ หลากหลายในด้านภาษา เพื่อลด ปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ประเทศ นั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจเกิดปัญหา ข้อมูลที่ผิดพลาด	M					
	-ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic) ให้มากขึ้น		M				
	-ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบกลุ่ม ย่อย (F.I.T) มากกว่านักท่องเที่ยวกลุ่ม ใหญ่ (Mass Tourism)		M				

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
4	เงื่อนไขความรู้						
	-ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวให้กับชุมชน	<u>M</u>					
	-ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับ ชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และ เข้าใจในความต้องการของประชากร ในชุมชน	<u>M</u>					
	-ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้ เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อ เตรียมการป้องกันที่ดี	<u>M</u>					
	-ไม่ชี้นำวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควรช่วย กระตุ้นและให้ความรู้	<u>M</u>					
	-เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและ ยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่ เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียสมดุลใน ชุมชน	<u>M</u>					
5	เงื่อนไขคุณธรรม						
	-ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ ศึกษาด้านการท่องเที่ยว	<u>M</u>					
	-ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนใน ท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อนเป็น อันดับแรก	<u>M</u>					

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/เงื่อนไขคุณธรรม (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งในการดูแล ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	M					
	-ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จนลืมความสำคัญและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว	M					

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
1	คุณลักษณะความพอประมาณ (ไม่มีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นในข้อนี้)	-	-	-	-	-	
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล						
	-พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว		M				
	-สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ก่อนจะไปเยือน		M				
	-แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก หรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า		M				

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน/คุณลักษณะความมีเหตุมีผล (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในความร่วมมือและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม		M				
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี						
	-ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือปฏิบัติตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	M					
	-ตระหนักและยอมรับ เรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน		M				
4	เงื่อนไขความรู้						
	-ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุด เพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	M					
5	เงื่อนไขคุณธรรม						
	-เปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์		M				
	-เคารพผู้อื่นในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่น หรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก	M					

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน/เงื่อนไขคุณธรรม (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยกับข้อความ					เหตุผล
		5	4	3	2	1	
	-สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต้องรองราคา จนทำให้สินค้าคู่ค้าของคุณค่าเพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน		M				

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
นายศุภกร ประทุมรัตน์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

ความถี่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม รอบที่ 2 และรอบที่ 3
 ตารางที่ 16 แสดงการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นรายข้อ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด	-	-	2	8	5	-	-	-	10	5
2	การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้อง และนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่	-	-	-	6	9	-	-	-	4	11
3	การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ	-	-	1	3	11	-	-	-	2	13
4	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	-	1	3	11	-	-	-	1	14
5	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	2	1	7	5	-	-	2	9	4

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3					
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	คุณลักษณะความพอประมาณ											
	-แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ Home Stay โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือรีสอร์ท	-	1	4	6	4	-	-	3	9	3	
	-พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มาก น้อย แค่ไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ	-	-	-	4	11	-	-	-	2	13	
	-นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา	-	2	5	2	6	-	-	3	1	11	
	-การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปี ตามขีดความสามารถของตน	-	1	1	1	12	-	-	-	-	15	
	-อนุรักษ์ภูมิทัศน์ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร	-	-	3	4	8	-	-	-	3	12	
	-วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน	-	-	2	3	10	-	-	-	4	11	

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยการนำชมเป็นรอบ	-	-	7	7	1	-	-	1	10	4
	-สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม	-	-	1	9	5	-	-	1	11	3
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของคนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น คิดจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง	-	1	3	10	1	-	-	1	11	3
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล										
	-ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก	-	-	3	3	9	-	-	2	2	11
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง	1	-	3	1	10	-	-	2	1	12
	-กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลาดำหนดไม่ควรนำไปแสดงเพื่อรายได้นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์	-	1	3	3	8	-	-	2	3	10
	-นำเสนอวัฒนธรรมของตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือด้อยกว่าความเป็นจริง	-	-	-	4	11	-	-	-	3	12

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่ามีได้มองว่านำวัฒนธรรมเป็นสินค้า	-	-	1	5	9	-	-	1	3	11
	-การจัดวิทยากรหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจนและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง	-	-	1	7	7	-	-	-	9	6
	-วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไมต้องจัด	-	-	3	3	9	-	-	-	4	11
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรให้คนในชุมชนเป็นผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง	-	-	1	8	6	-	-	-	6	9
	-พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้าง Home stay หรือธุรกิจต่างๆ	-	-	5	8	2	-	-	3	10	2
	-กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ แก่นักท่องเที่ยว และแสดงประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้นให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน	-	1	1	3	10	-	-	-	2	13
	-ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเป็นเหตุผลความเป็นส่วนตัวเอง	-	-	1	4	10	-	-	-	3	12
	-กรณีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น ช่วยส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดส่องดูแล ป้องกันผู้ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า	-	-	1	7	7	-	-	-	6	9

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วยสร้างกระแสให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการอนุรักษ์ห้วงแห่งวัฒนธรรมของชาติ	-	1	4	4	6	-	-	1	3	11
	-ทราบถึงศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความร่วมมือในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	-	1	5	9	-	-	-	3	12
	-ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการปฏิบัติวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมตนเอง	-	-	-	8	7	-	-	-	11	4
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี										
	-ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	-	-	1	5	9	-	-	-	3	12
	-จิตสำนึกในความรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน	-	-	-	4	11	-	-	-	1	14
	-การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และวัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็นทางช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของตน	-	2	5	9	-	-	-	-	15	-
	-ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดยไม่นำวัฒนธรรมของตนไปแสดงเพื่อรายได้	-	-	3	8	4	-	-	-	11	4

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะ นำเสนอในช่วงเวลาอันสั้นเนื่องจาก เทศกาล	-	-	2	5	8	-	-	-	5	10
	-ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้าง ความยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม	-	-	-	6	9	-	-	-	1	14
	-ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกัน กำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดย พร้อมเพียง มิใช่กำหนดเพียงคน กลุ่มเดียว	-	-	-	5	10	-	-	-	2	13
	-แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตาม สมควร โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ของตนเอง	-	-	-	6	9	-	-	-	2	13
	-การจัดการแสดงทางวัฒนธรรม ทุกวันจนกลายเป็นการจัดฉากโดย ไม่คำนึงถึงวาระโอกาส ทำให้ถูกย่ำ ยีทางวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความศรัทธา	-	-	3	3	9	-	-	-	2	13
	-ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมตามกระแสชุมชน ภายนอกที่มีความพร้อมทางการ จัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่า ตนเอง	-	-	-	10	5	-	-	-	10	5
	-ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยว เกิดจากการ สร้างสถานที่ใหญ่โต จนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรม มากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาด การวิเคราะห์	-	1	1	5	8	-	-	-	3	12

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ขาดต่อการร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	-	2	5	8	-	-	-	2	13
	-การอพยพย้ายถิ่น สู่เมืองใหญ่ของคนในชุมชน ส่งผลให้ขาดทรัพยากรมนุษย์ในการดำเนินการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	-	3	9	3	-	-	-	12	3
4	เงื่อนไขความรู้และ เงื่อนไขคุณธรรม										
	-ชุมชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	-	-	2	9	4	-	-	-	11	4
	-แลกเปลี่ยนศึกษางานจากแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ประสบความสำเร็จ	-	-	-	11	4	-	-	-	10	5
	-มัคคุเทศก์คือกลุ่มที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยวมากที่สุด ต้องมีความรู้ที่ถูกต้อง	-	-	-	3	12	-	-	-	-	15
	-คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญในการร่วมจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	-	2	5	8	-	-	-	5	10
	-กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถือเป็นกำลังสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนสู่เด็กรุ่นใหม่	-	-	1	4	10	-	-	-	-	15
	-ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ทราบถึงประวัติศาสตร์และความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็นอย่างดี	-	-	2	4	9	-	-	-	3	12
	-ไม่กระทำการอันใดที่เป็นเหตุการณ์เอาเปรียบ หลอกลวงนักท่องเที่ยว	-	-	-	4	11	-	-	-	1	14

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลการจัดการท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก	-	-	-	4	11	-	-	-	1	14
	-หลักสำคัญของผู้นำในชุมชนควรมีคุณธรรมเป็นหลัก	-	-	-	4	11	-	-	-	-	15
	-ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลักในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในชุมชนว่าจะยั่งยืนหรือไม่	-	-	-	7	8	-	-	-	3	12
	-ความพร้อมเพียงในชุมชนในการร่วมมือร่วมใจกันจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	2	2	7	4	-	-	-	3	12
	-เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชนตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งบันด้านต่างๆกับชุมชนอื่นด้วย	-	-	2	5	8	-	-	-	3	12
	-มีความโปร่งใส และกระจายรายได้อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ร่วมมือในชุมชนได้รับประโยชน์	-	-	-	4	11	-	-	-	1	14
	-มีพฤติกรรมกรเอื้ออาทร และจิตอาสาเพื่อช่วยเหลือกันในชุมชน	-	-	-	5	10	-	-	-	1	14

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนา และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3					
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน					
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1	คุณลักษณะความพอประมาณ											
	-เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่ายให้ความสำคัญเป็นศูนย์กลาง ในการดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น	-	-	7	2	6	-	-	9	2	4	
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุมโรงแรม และสถานธุรกิจให้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบ และไม่เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	-	-	-	7	8	-	-	-	3	12	
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชน วัฒนธรรม	-	-	-	6	9	-	-	-	2	13	
	-กรณีเทศกาลงานประเพณี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น	-	-	1	5	9	-	-	-	2	13	
	-การกำหนดราคาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สูงช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และทำให้เห็นถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	-	6	4	3	2	-	-	13	1	1	

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริม การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล										
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง พูดยุข สอบถามความยินยอมของ ประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์	-	-	-	10	5	-	-	-	9	6
	-วิเคราะห์ความต้องการของ นักท่องเที่ยว ว่าสนใจวัฒนธรรม ด้านใดและชุมชนใด	-	-	4	4	6	-	-	2	3	10
	-ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาใน พื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่ การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน	-	-	1	9	5	-	-	-	10	5
	-การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนใน การแสดงความสำคัญของท้องถิ่น นั้นๆ	-	2	8	2	3	-	-	12	-	3
	-พิพิธภัณฑ์ถือเป็นศูนย์กลางจุด แรกในการให้ความรู้ และแสดง ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อน นักท่องเที่ยวเข้าชมแหล่ง วัฒนธรรม	-	3	7	3	2	-	2	10	1	2
	-จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชน เพื่อช่วย ส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น	-	1	2	11	1	-	1	2	10	2
	-ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วย ประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของ เทศกาลงานประเพณี เพื่อให้ นักท่องเที่ยวตระหนักถึง ความสำคัญ และโอกาสพิเศษ	-	-	3	10	2	-	-	1	10	4

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริม การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดการ ประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้ เกิดการจัดการที่ยั่งยืน	-	-	4	7	4	-	-	2	10	3
	-ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในประเทศ สามารถช่วยกระจาย และระบายนักท่องเที่ยว ไม่ให้เกิด ความแออัดในแหล่งเดียวได้	-	-	3	6	6	-	-	1	10	4
	-สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิต ขึ้นในชุมชนและใช้วัสดุภายใน ชุมชนเป็นหลัก	-	-	9	2	4	-	-	10	2	3
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี										
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต มัคคุเทศก์ ควรผลิตมัคคุเทศก์ที่มี ความหลากหลายในด้านภาษา เพื่อ ลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจ เกิดปัญหาข้อมูลที่ผิดพลาด	-	-	2	5	8	-	-	1	3	11
	-ส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในประเทศ (Domestic) ให้ มากขึ้น	-	-	2	9	4	-	-	2	9	4
	-ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบ F.I.T มากกว่า Mass Tourism	-	-	5	10	-	-	-	3	11	1
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม										
	-ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน	-	-	-	5	10	-	-	-	3	12

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริม การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	-ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และเข้าใจในความต้องการของประชากรในชุมชน	-	-	1	4	10	-	-	-	3	12
	-ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมการป้องกันที่ดี	-	-	-	4	11	-	-	-	-	15
	-ไม่ใช้นำวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควรช่วยกระตุ้นและให้ความรู้	-	-	-	5	10	-	-	-	3	12
	-เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรุกกล้าให้เกิดการเสียดุลในชุมชน	-	-	-	9	6	-	-	-	4	11
	-ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยว	-	-	-	10	5	-	-	-	10	5
	-ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อน เป็นอันดับแรก	-	-	-	9	6	-	-	-	4	11
	-ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งในการดูแล ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	-	-	7	8	-	-	-	1	14
	-ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จนลืมความสำคัญและความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยว	-	-	-	5	10	-	-	-	1	14

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืน ในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	คุณลักษณะความพอประมาณ ไม่มีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น ในข้อนี้										
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล										
	-พิจารณาประเภทการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตาม ข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว	-	2	3	7	3	-	-	-	12	3
	-สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่า ของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ก่อนจะ ไปเยือน	-	-	5	7	3	-	-	3	9	3
	-แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก หรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการ ร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า	-	2	5	3	5	-	1	8	1	5
	-ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดง ให้เห็นถึงความพร้อมในความ ร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	-	1	7	7	-	-	-	5	10	-
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี										
	-ทำความเข้าใจ และพร้อมใจ ร่วมมือ ปฏิบัติตนตามข้อกำหนด ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้วยความเต็มใจ	-	-	2	8	5	-	-	-	10	5
	-ตระหนักและยอมรับ เรียนรู้วิถี ชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำ วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของตนเองไป เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน	-	-	2	9	4	-	-	-	11	4

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	รอบที่ 2					รอบที่ 3				
		อันดับคะแนน					อันดับคะแนน				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม										
	-ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	-	-	1	7	7	-	-	1	5	10
	-เปรียบเทียบให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์	-	-	1	7	7	-	-	-	6	9
	-เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่น หรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก	-	-	-	5	10	-	-	-	4	11
	-สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต่อราคา จนทำให้สินค้าดูด้อยคุณค่าเพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน	-	-	7	7	1	-	-	2	10	3

ภาคผนวก ง.

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2

ตารางที่ 17 สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นรายชื่อ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฌิมฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฌิมฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด	4.18	4	- 0.18	4.75 – 3.71	1.04
2	การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้องและนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่	4.66	5	0.34	5.08 – 4.12	0.96
3	การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ	4.81	5	0.19	5.15 – 4.41	0.74
4	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.81	5	0.19	5.15 – 4.41	0.74
5	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.14	4	- 0.14	4.75 – 3.60	1.15

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	คุณลักษณะความพอประมาณ					
	-แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ Home Stay โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือ รีสอร์ท	3.91	4	0.09	4.56 – 3.18	1.38
	-พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มาก น้อย แลไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา	3.75	5	1.25	4.87 – 2.85	2.02
	-การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปีตามขีดความสามารถของตน	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-อนุรักษ์ภูมิทัศน์ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร	4.56	5	0.44	5.03 – 3.68	1.35
	-วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน	4.75	5	0.25	5.12 – 4.08	1.04

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยการนำชมเป็นรอบ	3.57	3.5	- 0.07	4.10 – 3.03	1.07
	-สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม	4.22	4	- 0.22	4.95 – 3.80	0.20
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของตนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น กิจจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง	3.85	4	0.15	4.22 – 3.41	0.81
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก	4.66	5	0.35	5.08 – 3.75	1.33
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง	4.75	5	0.25	5.22 – 3.41	1.81
	-กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลาดำหนดไม่ควรนำไปแสดงเพื่อรายได้นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์	4.56	5	0.44	5.03 – 3.41	1.62
	-นำเสนอวัฒนธรรมของตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือด้อยกว่าความเป็นจริง	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็น การแสดงให้เห็นคุณค่ามิได้มองว่า นำวัฒนธรรมเป็นสินค้า	4.66	5	0.34	5.08 – 4.05	1.03
	-การจัดวิทยากรหรือมัคคุเทศก์ ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยว เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง	4.42	4.5	0.08	4.96 – 3.89	1.07
	-วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไม ต้องจัด	4.66	5	0.34	5.08 – 3.75	1.33
	-การจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมควรให้คนในชุมชนเป็น ผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง	3.75	3	- 0.75	4.87 – 3.03	1.84
	-พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้าง Home stay หรือธุรกิจต่างๆ	3.81	4	0.19	4.28 – 3.25	1.03
	-กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควร ปฏิบัติ แก่นักท่องเที่ยว และแสดง ประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน	4.75	5	0.25	5.22 – 4.08	1.14
	-ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่า การท่องเที่ยวเป็นเหตุผลความเป็น ส่วนตัวลง	4.75	5	0.25	5.12 – 4.18	0.94
	-กรณีแหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์และโบราณคดี ความ ภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่นช่วย ส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดส่องดูแล ปกป้องผู้ ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า	4.42	4.5	0.08	4.96 – 3.89	1.07

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วยสร้างกระแสให้การ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการ อนุรักษ์ห้วงแหวนวัฒนธรรมของชาติ	4.12	5	0.88	4.87 – 3.18	1.69
	-ทราบถึงศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความ พร้อมในการจัดการการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม	4.66	5	0.34	5.08 – 4.05	1.03
	-ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนในการ ปฏิบัติวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อ วัฒนธรรมตนเอง	4.43	4	- 0.43	4.96 – 3.96	1.00
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกัน เพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่ รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	4.66	5	0.34	5.08 – 4.05	1.03
	-จิตสำนึกในความรักและหวงแหน ในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิด การอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของตน	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และ วัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็น ทางช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของตน	4.77	4	- 0.77	4.19 -2.85	1.34
	-ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดย ไม่นำวัฒนธรรมของตนไปแสดง เพื่อรายได้	4.06	4	- 0.06	4.56 – 3.59	0.97
	-เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะนำเสนอ ในช่วงเวลาอันสั้นจากเทศกาล	4.56	5	0.44	5.03 – 3.85	1.18

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q1 กับ Q3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.66	5	0.34	5.08 – 4.12	0.96
	-ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกัน กำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดยพร้อมเพียง มิใช่กำหนดเพียงคนกลุ่มเดียว	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87
	-แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามสมควร โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง	4.66	5	0.34	5.08 – 4.12	0.96
	-การจัดการแสดงทางวัฒนธรรมทุกวันจนกลายเป็นการจัดฉากโดยไม่คำนึงถึงวาระโอกาส ทำให้ถูกย่ำยีทางวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความศรัทธา	4.66	5	0.34	5.08 – 3.75	1.33
	-ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่าตนเอง	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
	-ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการ สร้างสถานที่ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์	4.56	5	0.44	5.03 – 3.85	1.18
	-พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.56	5	0.44	5.03 – 3.85	1.18

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-การอพยพย้ายถิ่น สู่มืองใหญ่ของ คนในชุมชนส่งผลให้ ขาดทรัพยากร มนุษย์ในการดำเนินการจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.00	4	-	4.41 – 3.58	0.83
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ชุมชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้การ อยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.11	4	- 0.11	4.56 – 3.69	0.87
	-แลกเปลี่ยนศึกษาจากแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ประสบ ความสำเร็จ	4.18	4	- 0.18	4.56 – 3.84	0.72
	-มัคคุเทศก์คือกลุ่มที่ใกล้ชิด นักท่องเที่ยวมากที่สุด ต้องมีความรู้ ที่ถูกต้อง	0.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญใน การร่วมจัดการและพัฒนาการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.56	5	0.44	5.03 – 3.85	1.18
	-กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถือเป็น กำลังสำคัญในการถ่ายทอด วัฒนธรรมของตนสู่เด็กรุ่นใหม่	4.75	5	0.25	5.12 – 4.18	0.94
	-ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ ทราบถึงประวัติศาสตร์และ ความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็น อย่างดี	4.66	5	0.34	5.08 – 3.93	1.15
	-ไม่กระทำการอันใดที่เป็น เหตุการณ์เอาเปรียบ หลอกลวง นักท่องเที่ยว	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลการจัดการ ท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-หลักคำคัญของผู้นำในชุมชนควรมี คุณธรรมเป็นหลัก	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลัก ในการจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมในชุมชนว่าจะยังยืน หรือไม่	4.56	5	0.44	5.03 – 4.03	1.00
	-ความพร้อมเพียงในชุมชนในการ ร่วมมือร่วมใจกันจัดการการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.00	4	-	4.56 – 3.37	1.19
	-เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชน ตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งบันด้านต่างๆ กับชุมชนอื่นด้วย	4.62	5	0.38	5.03 – 3.85	1.18
	-มีความโปร่งใส และกระจายรายได้ อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ร่วมมือใน ชุมชนได้รับประโยชน์	4.85	5	0.15	5.15 – 4.43	0.72
	-มีพฤติกรรมกรเอื้ออาทร และจิต อาสาเพื่อช่วยเหลือกันชุมชน	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริม
การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q1 กับ Q3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	คุณลักษณะความพอประมาณ					
	-เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่ายให้ ความสำคัญเป็นศูนย์กลาง ในการ ดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น	3.75	3	- 0.75	4.87 – 3.03	1.84

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q1 กับ Q3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุมโรงแรมและสถานธุรกิจให้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบและไม่เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	4.56	5	0.44	5.03 – 4.03	1.00
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชนวัฒนธรรม	4.66	5	0.34	5.08 – 4.12	0.96
	-กรณีเทศกาลงานประเพณี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น	4.66	5	0.34	5.08 – 4.05	1.03
	-การกำหนดราคาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สูงช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และทำให้เห็นถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	2.87	2	- 0.87	4.75 – 2.12	2.63
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง พุดคุย สอดถามความยินยอมของประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
	-วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ว่าสนใจวัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด	4.37	5	0.63	5.04 – 3.43	1.61

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริม การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน	4.22	4	- 0.22	4.50 – 3.80	0.70
	-การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนในการแสดงความสำคัญของท้องถิ่นนั้นๆ	3.18	3	- 0.18	4.12 – 2.71	1.41
	-พิพิธภัณฑ์ถือเป็นศูนย์กลางจุดแรกในการให้ความรู้ และแสดงข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อนนักท่องเที่ยวเข้าชมแหล่งวัฒนธรรม	3.14	3	- 0.14	3.91 – 2.60	1.31
	-จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชน เพื่อช่วยส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น	3.90	4	0.10	4.25 – 3.56	0.69
	-ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของเทศกาลงานประเพณี เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญ และ โอกาสพิเศษ	3.95	4	0.05	4.32 – 3.57	0.75
	-หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดการประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้เกิดการจัดการที่ยั่งยืน	4.00	4	-	4.56 – 3.43	1.13
	-ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจายและระบายนักท่องเที่ยว ไม่ให้เกิดความแออัดในแหล่งเดียวได้	4.25	4.5	0.25	4.87 – 3.62	1.25
	-สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้นในชุมชนและใช้วัสดุภายในชุมชนเป็นหลัก	3.33	3	- 0.33	4.56 – 2.91	1.65

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต มัคคุเทศก์ ควรผลิตมัคคุเทศก์ที่มี ความหลากหลายในด้านภาษา เพื่อ ลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจ เกิดปัญหาข้อมูลที่ผิดพลาด	4.56	5	0.44	5.03 – 3.85	1.18
	-ส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในประเทศ (Domestic) ให้มาก ขึ้น	3.88	4	0.12	4.30 – 3.43	0.87
	-ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบ F.I.T มากกว่า Mass Tourism	3.75	4	0.25	4.12 – 3.25	0.87
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87
	-ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับ ชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และเข้าใจในความต้องการของ ประชากรในชุมชน	4.75	5	0.25	5.12 – 4.18	0.94
	-ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้ เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อ เตรียมการป้องกันที่ดี	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-ไม่ชี้นำวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควร ช่วยกระตุ้นและให้ความรู้	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและ ยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียดุล ในชุมชน	4.33	4	- 0.33	4.87 – 3.91	0.96
	-ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ ศึกษาด้านการท่องเที่ยว	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
	-ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนใน ท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อน เป็นอันดับแรก	4.33	4	- 0.33	4.87 – 3.91	0.96
	-ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วน หนึ่งในการดูแล ส่งเสริม สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.56	5	0.44	5.03 – 4.03	1.00
	-ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จน ลืมความสำคัญและความยั่งยืนของ แหล่งท่องเที่ยว	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายใน
วันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบ
อาชีพ

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	คุณลักษณะความพอประมาณ ไม่มีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น ในข้อนี้	-	-	-	-	-

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว	3.85	4	0.15	4.39 – 3.08	1.31
	-สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก่อนจะไปเยือน	3.85	4	0.15	4.39 – 3.25	1.14
	-แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกหรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า	3.66	4	0.34	4.75 – 2.85	1.90
	-ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในความร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.42	3.50	0.08	3.96 – 2.89	1.07
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	4.18	4	- 0.18	4.75 – 3.71	1.04
	-ตระหนักและยอมรับ เรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน	4.11	4	- 0.11	4.56 – 3.69	0.87

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q1 กับ Q3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	4.42	4.50	0.08	4.96 – 3.89	1.07
	-เปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์	4.18	4	- 0.18	4.75 – 3.71	1.04
	-เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่นหรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องตลก	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87
	-สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต่อราคา จนทำให้สินค้าดูด้อยคุณค่าเพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน	3.57	3.50	- 0.07	4.10 – 3.03	1.07

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 3

ตารางที่ 18 สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบที่ 3 เป็นรายชื่อ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
2	การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้คงอยู่ รวมถึงฟื้นฟูกิจกรรมทางวัฒนธรรมให้ถูกต้องและนำกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เลือนหายแล้วกลับมาใหม่	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
3	การท่องเที่ยวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
4	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจในความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54
5	ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดนิสัย ก่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.00	4	-	4.56 – 3.69	0.87

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	คุณลักษณะความพอประมาณ					
	-แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะ Home Stay โดยไม่ต้องสร้างโรงแรม หรือ รีสอร์ท	4.00	4	-	4.41 – 3.58	0.83
	-พิจารณาว่าชุมชนของตนเองสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระดับใด มาก น้อย แลไหนที่จะไม่เกิดผลกระทบ	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
	-นำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด โดยไม่จำเป็นต้องนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามา	4.81	5	0.19	5.15 – 4.25	0.90
	-การลงทุนในการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต้องกระทำแบบค่อยเป็นค่อยไป อย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนในแต่ละปีตามขีดความสามารถของตน	5.00	5	-	5.25 – 4.75	0.50
	-อนุรักษ์ภูมิทัศน์ดั้งเดิมของตนเองให้มากที่สุด โดยไม่ต่อเติมตกแต่งให้เกินสมควร	4.87	5	0.13	5.18 – 4.64	0.54
	-วางแผน การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวตามความสามารถของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-มัคคุเทศก์ท้องถิ่นถือเป็นส่วนสำคัญในการช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว โดยการนำชมเป็นรอบ	4.15	4	- 0.15	4.56 – 3.77	0.79
	-สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม	4.09	4	- 0.09	4.43 – 3.75	0.68
	-การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ตามศักยภาพที่ทำได้ ทั้งทรัพยากรที่มีในพื้นที่ โดยนำภูมิปัญญาของตนมาพัฒนาใช้ให้มากขึ้น กิจจัดการให้เสร็จสิ้นในชุมชนตนเอง	4.09	4	- 0.09	4.43 – 3.75	0.68
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเองเป็นรายได้หลัก	4.81	5	0.19	5.15 – 4.37	0.78
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ไม่ใช่เรื่องทางธุรกิจแต่เป็นการร่วมมือกันของประชากรในชุมชน เพื่อความสามัคคี และการอนุรักษ์ ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ของตนเอง	4.87	5	0.13	5.18 – 4.75	0.43
	-กรณีประเพณีที่มีช่วงเวลาดำหนดไม่ควรนำไปแสดงเพื่อรายได้นอกเหนือช่วงเวลา จนหมดคุณค่าและความศักดิ์สิทธิ์	4.75	5	0.25	5.12 – 4.08	1.04
	-นำเสนอวัฒนธรรมของตนเองอย่างสมเหตุสมผล ไม่นำเสนอหรือแสดงเกินความเป็นจริง หรือด้อยกว่าความเป็นจริง	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็น การแสดงให้เห็นคุณค่ามิได้มองว่า นำวัฒนธรรมเป็นสินค้า	4.81	5	0.19	5.15 – 4.41	0.74
	-การจัดวิทยากรหรือมัคคุเทศก์ ท้องถิ่น ช่วยทำให้นักท่องเที่ยว เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน และได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง	4.33	4	- 0.33	4.87 – 3.91	0.96
	-วิเคราะห์เหตุผลความพร้อมในการ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมว่าจัดเพื่ออะไร และทำไม ต้องจัด	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-การจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมควรให้คนในชุมชนเป็น ผู้จัดการ ดูแลด้วยตนเอง	4.66	5	0.34	5.08 – 4.12	0.96
	-พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ ยืมสินในการสร้าง Home stay หรือธุรกิจต่างๆ	3.95	4	0.05	4.32 – 3.57	0.75
	-กำหนดข้อตกลง ข้อห้าม ข้อควร ปฏิบัติ แก่นักท่องเที่ยว และแสดง ประโยชน์ของข้อกำหนดต่าง ๆ นั้น ให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างชัดเจน	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
	-ประชากรในชุมชนต้องเข้าใจว่า การท่องเที่ยวเป็นเหตุผลความเป็น ส่วนตัวลง	4.87	5	0.13	5.25 – 4.56	0.69
	-กรณีแหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์และโบราณคดี ความ ภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่นช่วย ส่งเสริมในการรวบรวมโบราณวัตถุ และร่วมกันสอดส่องดูแล ป้องกันผู้ ต้องการนำโบราณวัตถุเชิงการค้า	4.66	5	0.34	5.08 – 4.12	0.96

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-บุคคลสำคัญที่มีชื่อเสียงในชาติ เป็นส่วนช่วยสร้างกระแสให้การ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการ อนุรักษ์ห้วงแหวนวัฒนธรรมของชาติ	4.81	5	0.19	5.15 – 4.41	0.74
	-ทราบถึงศักยภาพของตนเอง รวมถึงวัฒนธรรมที่ตนมีเพื่อความ พร้อมในการจัดการการท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม	4.87	5	0.13	5.25 – 4.57	0.68
	-ความภูมิใจในวัฒนธรรมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนในการ ปฏิบัติวัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อ วัฒนธรรมตนเอง	4.18	4	- 0.18	4.56 – 3.84	0.72
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-ประชากรในชุมชนต้องมีภูมิคุ้มกัน เพื่อป้องกันตนเองจากการเห็นแก่ รายได้สูงที่ได้รับจากการท่องเที่ยว	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-จิตสำนึกในความรักและหวงแหน ในวัฒนธรรมของตน ส่งผลให้เกิด การอนุรักษ์ป้องกัน และดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของตน	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54
	-การไม่ตอบรับวัฒนธรรมใหม่ และ วัฒนธรรมตะวันตกสู่ชุมชน เป็น ทางช่วยป้องกันและดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมของตน	4.00	4	-	4.25 – 3.75	0.50
	-ตระหนักถึงคุณค่าวัฒนธรรม โดย ไม่นำวัฒนธรรมของตนไปแสดง เพื่อรายได้	4.18	4	- 0.18	4.56 – 3.84	0.72
	-เห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตน วัฒนธรรมไม่ใช่จุดขายที่จะนำเสนอ ในช่วงเวลาอันสั้นจากเทศกาล	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างความยั่งยืนต่อการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54
	-ประชากรในชุมชนต้องร่วมมือกัน กำหนด กฎระเบียบ ข้อตกลง โดยพร้อมเพียง มิใช่กำหนดเพียงคนกลุ่มเดียว	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
	-แหล่งท่องเที่ยวต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ตามสมควร โดยไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
	-การจัดการแสดงทางวัฒนธรรมทุกวันจนกลายเป็นการจัดฉากโดยไม่คำนึงถึงวาระโอกาส ทำให้ถูกย่ำยีทางวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความศรัทธา	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
	-ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามกระแสชุมชนภายนอกที่มีความพร้อมทางการจัดการการท่องเที่ยวได้มากกว่าตนเอง	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
	-ความล้มเหลวของแหล่งท่องเที่ยวเกิดจากการ สร้างสถานที่ใหญ่โตจนเกินงบประมาณ เพิ่มกิจกรรมมากกว่าวัฒนธรรมจริง โดยขาดการวิเคราะห์	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-พฤติกรรมต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ยากต่อการร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-การอพยพย้ายถิ่น สู่มืองใหญ่ของ คนในชุมชนส่งผลให้ ขาดทรัพยากร มนุษย์ในการดำเนินการจัดการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.15	4	- 0.15	4.35 – 3.72	0.63
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ชุมชนได้แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ จากนักท่องเที่ยวและได้เรียนรู้การ อยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.09	4	- 0.09	4.43 – 3.75	0.68
	-แลกเปลี่ยนศึกษาดูงานจากแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ประสบ ความสำเร็จ	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
	-มัคคุเทศก์คือกลุ่มที่ใกล้ชิด นักท่องเที่ยวมากที่สุด ต้องมีความรู้ ที่ถูกต้อง	5.00	5	-	5.25 – 4.75	0.50
	-คนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญใน การร่วมจัดการและพัฒนาการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.75	5	0.25	5.12 – 4.25	0.87
	-กลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถือเป็น กำลังสำคัญในการถ่ายทอด วัฒนธรรมของตนสู่เด็กรุ่นใหม่	5.00	5	-	5.25 – 4.75	0.50
	-ประชากรในชุมชนต้องมีความรู้ ทราบถึงประวัติศาสตร์และ ความสำคัญของท้องถิ่นตนเองเป็น อย่างดี	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-ไม่กระทำการอันใดที่เป็น เหตุการณ์เอาเปรียบ หลอกลวง นักท่องเที่ยว	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54
	-ผู้นำชุมชน หรือผู้ดูแลการจัดการ ท่องเที่ยวไม่มองเห็นประโยชน์ ส่วนตัวและพวกพ้องตนเองเป็นหลัก	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54

ด้านที่ 1 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรืออยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ได้แก่ประชากรที่อาศัยในชุมชนทุกคน ทั้งนี้รวมถึงมัคคุเทศก์ที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-หลักคำคัญของผู้นำในชุมชนควรมี คุณธรรมเป็นหลัก	5.00	5	-	5.25 – 4.75	0.50
	-ความเป็นธรรมถือเป็นปัจจัยหลัก ในการจัดการการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมในชุมชนว่าจะยังยืน หรือไม่	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-ความพร้อมเพียงในชุมชนในการ ร่วมมือร่วมใจกันจัดการการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-เมื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชุมชน ตนแล้ว ต้องรู้จักแบ่งบันด้านต่างๆ กับชุมชนอื่นด้วย	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-มีความโปร่งใส และกระจายรายได้ อย่างทั่วถึงเพื่อทุกคนที่ร่วมมือใน ชุมชนได้รับประโยชน์	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54
	-มีพฤติกรรมกรเอื้ออาทร และจิต อาสาเพื่อช่วยเหลือกันชุมชน	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริม
การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q1 กับ Q3	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	คุณลักษณะความพอประมาณ					
	-เลือกใช้สถานที่ที่ทุกฝ่ายให้ ความสำคัญเป็นศูนย์กลาง ในการ ดำเนินงานการจัดการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม เช่น วัด โรงเรียน เป็นต้น	3.33	3	- 0.33	4.62 – 2.91	1.71

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยออกกฎหมาย ในการควบคุมโรงแรมและสถานธุรกิจให้ดำเนินงานในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระเบียบและไม่เอาเปรียบคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาการประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว ตามความพร้อมและความเหมาะสมของชุมชนวัฒนธรรม	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
	-กรณีเทศกาลงานประเพณี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกับชุมชน พิจารณาว่าจะส่งเสริมการจัดงานในระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด ประเทศ ตามศักยภาพของท้องถิ่น	4.92	5	0.08	5.21 – 4.63	0.58
	-การกำหนดราคาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้สูงช่วยจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และทำให้เห็นถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	3.07	3	- 0.07	3.36 – 2.78	0.58
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง พุดคุย สอดถามความยินยอมของประชากรในชุมชน ในการเข้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ก่อนจะส่งเสริมและประชาสัมพันธ์	4.33	4	- 0.33	4.87 – 3.91	0.96
	-วิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยว ว่าสนใจวัฒนธรรมด้านใดและชุมชนใด	4.75	5	0.25	5.12 – 4.08	1.04

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริม การจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-ทุกหน่วยที่มีหน้าที่การพัฒนาในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมร่วมกัน ควรแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
	-การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนในการแสดงความสำคัญของท้องถิ่นนั้นๆ	3.12	3	- 0.12	3.43 – 2.81	0.62
	-พิพิธภัณฑ์ถือเป็นศูนย์กลางจุดแรกในการให้ความรู้ และแสดงข้อกำหนด กฎเกณฑ์ ก่อนนักท่องเที่ยวเข้าชมแหล่งวัฒนธรรม	3.25	3	- 0.25	3.42 – 2.67	0.75
	-จัดตั้งสหกรณ์ในชุมชน เพื่อช่วยส่งเสริมสินค้าที่ระลึกในท้องถิ่น	4.05	4	- 0.05	4.32 – 3.67	0.65
	-ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ ช่วงเวลาของเทศกาลงานประเพณี เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญ และ โอกาสพิเศษ	4.15	4	- 0.15	4.56 – 3.77	0.79
	-หน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดการประชุมให้บ่อยครั้ง เพื่อส่งผลให้เกิดการจัดการที่ยั่งยืน	4.05	4	- 0.05	4.42 – 3.67	0.75
	-ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจายและระบายนักท่องเที่ยว ไม่ให้เกิดความแออัดในแหล่งเดียวได้	4.15	4	- 0.15	4.56 – 3.77	0.79
	-สินค้าที่ระลึกหมายถึง สิ่งที่ผลิตขึ้นในชุมชนและใช้วัสดุภายในชุมชนเป็นหลัก	3.25	3	- 0.25	4.12 – 2.87	1.25

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการผลิต มัคคุเทศก์ ควรผลิตมัคคุเทศก์ที่มี ความหลากหลายในด้านภาษา เพื่อ ลดปัญหาการใช้หัวหน้าทัวร์ ประเทศนั้นๆ นำเที่ยวเองเพราะอาจ เกิดปัญหาข้อมูลที่ผิดพลาด	4.90	5	0.10	5.15 – 4.41	0.74
	-ส่งเสริมการท่องเที่ยว ภายในประเทศ (Domestic) ให้มาก ขึ้น	4.11	4	- 0.11	4.56 – 3.69	0.87
	-ส่งเสริมกลุ่มนักท่องเที่ยวแบบ F.I.T มากกว่า Mass Tourism	3.90	4	0.10	4.25 – 3.50	0.69
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ร่วมอบรมให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำในการจัดการและพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวให้กับชุมชน	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-ทุกหน่วยงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับ ชุมชนวัฒนธรรมนั้น เป็นอย่างดี และเข้าใจในความต้องการของ ประชากรในชุมชน	4.87	5	0.13	5.18 – 4.56	0.62
	-ทราบถึงผลกระทบ และให้ความรู้ เกี่ยวกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ ชุมชนจากการท่องเที่ยว เพื่อ เตรียมการป้องกันที่ดี	5.00	5	-	5.25 – 4.75	0.50
	-ไม่ชี้นำวิธีการจัดการ ส่งเสริมให้ ชุมชนจัดการแบบตนเอง แต่ควร ช่วยกระตุ้นและให้ความรู้	4.87	5	0.13	5.18 - 4.56	0.62

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้รวมถึง ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจร้านอาหารและที่พักอาศัย (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
	-เข้าถึงประชากรในท้องถิ่นและ ยอมรับความคิดเห็น การตัดสินใจ ไม่เข้าไปรบกวนให้เกิดการเสียดุล ในชุมชน	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ ศึกษาด้านการท่องเที่ยว	4.25	4	- 0.02	4.75 – 3.87	0.88
	-ธุรกิจต่างๆ ต้องส่งเสริมให้คนใน ท้องถิ่นในการจ้างเข้าทำงานก่อน เป็นอันดับแรก	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-ผู้ประกอบการ ควรแบ่งรายได้ส่วน หนึ่งในการดูแล ส่งเสริม สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการจัดการ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54
	-ไม่มองในเชิงธุรกิจมากเกินไป จน ลืมความสำคัญและความยั่งยืนของ แหล่งท่องเที่ยว	4.96	5	0.04	5.23 – 4.69	0.54

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายใน
วันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบ
อาชีพ

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
1	คุณลักษณะความพอประมาณ ไม่มีผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น ในข้อนี้	-	-	-	-	-

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัชฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัชฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
2	คุณลักษณะความมีเหตุมีผล					
	-พิจารณาประเภทการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานในการร่วมมือตามข้อตกลงของแหล่งท่องเที่ยว	4.12	4	- 0.12	4.43 – 3.81	0.62
	-สร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ก่อนจะไปเยือน	4.00	4	-	4.41 – 3.58	0.83
	-แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกหรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า	3.31	3	- 0.31	4.75 – 2.84	1.91
	-ความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในความร่วมมือ และอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.75	4	0.25	4.12 – 3.25	0.87
3	คุณลักษณะภูมิคุ้มกันที่ดี					
	-ทำความเข้าใจ และพร้อมใจร่วมมือปฏิบัติตนตามข้อกำหนดของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้วยความเต็มใจ	4.25	4	- 0.25	4.75 – 3.87	0.88
	-ตระหนักและยอมรับ เรียนรู้ วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยไม่นำวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของตนเองไปเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในชุมชน	4.18	4	- 0.18	4.56 – 3.84	0.72

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่มีถิ่นพำนักในท้องถิ่นอื่น ที่เดินทางเข้ามาภายในวันเดียว หรือพักค้างคืนในแหล่งท่องเที่ยว ด้วยจุดประสงค์ต่างๆ ที่ไม่เกิดรายได้ หรือประกอบอาชีพ (ต่อ)

ข้อ ที่	ข้อความ	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ความแตกต่าง ระหว่าง ฐานนิยมกับ มัธยฐาน	ความแตกต่าง ระหว่าง Q3 กับ Q1	พิสัย ระหว่าง ควอไทล์
4	เงื่อนไขความรู้ และ เงื่อนไขคุณธรรม					
	-ศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปให้มากที่สุดเพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว	4.75	5	0.25	5.12 – 4.05	1.07
	-เปรียบตนเองให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนทางวัฒนธรรมนั้น และเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมอนุรักษ์	4.66	5	0.34	5.08 – 4.12	0.96
	-เคารพผู้อาศัยในชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง ไม่ดูถูกดูหมิ่นหรือมองวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเป็นเรื่องดลก	4.81	5	0.19	5.15 – 4.43	0.72
	-สนับสนุนสินค้าที่ระลึก อาหาร โดยไม่ต่อราคา จนทำให้สินค้าดูด้อยคุณค่าเพื่อเป็นกำลังใจและรายได้ของชุมชน	4.05	4	- 0.05	4.42 – 3.67	0.75

ภาคผนวก จ.
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ก.เกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามขั้นตอน โดยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(ก) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงาน ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

(ข) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงาน ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(ค) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงาน ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

(ง) เป็นผู้บริหารระดับนโยบายและปฏิบัติงาน ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ หรือนักวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ ด้านประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

ข.รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาความเหมาะสมและความครอบคลุมของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย (แบบสัมภาษณ์รอบที่ 1)

1. ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย สำนักประสานงานการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
2. นายอมรศักดิ์ พิมลมนโณมัย ที่ปรึกษา 10 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ค.รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง”

1.ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

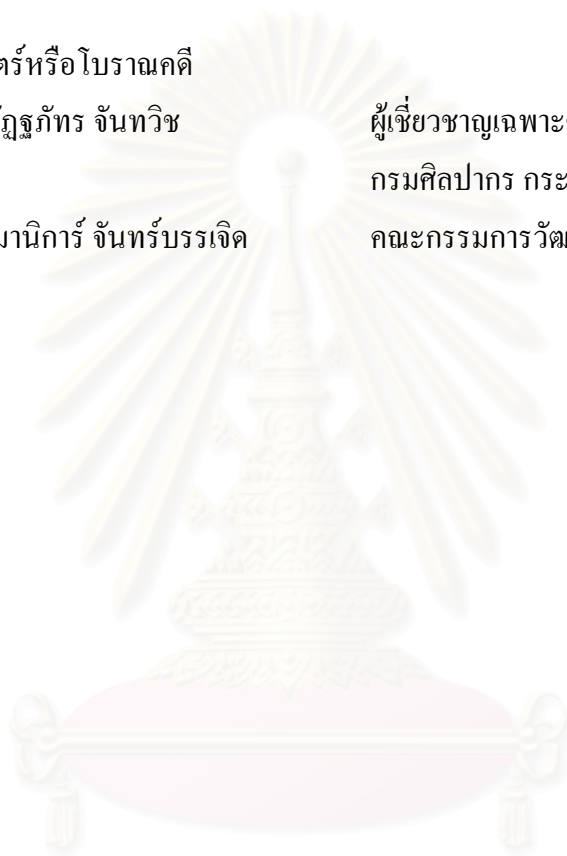
- 1.1 นางสาวจิตติมา สุขผลิน ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุโขทัย
- 1.2 นางสาวจุฑาทิพย์ เจริญลาภ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- 1.3 นางสาวพัชรินทร์ จึงประวัติ อาจารย์ประจำภาควิชาการท่องเที่ยวและการ
โรงแรม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี
- 1.4 ดร. โฉมยง โต๊ะทอง อดีต อาจารย์ประจำภาควิชาการพัฒนาและการ
จัดการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.1 รศ.ดร.อดิศร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 2.2 ผศ.ดร.สุขสรวรค์ กันตะบุตร ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการขับเคลื่อน
เศรษฐกิจพอเพียง สำนักคณะกรรมการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (โดยได้รับการ
แนะนำจาก ดร.ปริญานุษ พิบูลสรวุช หัวหน้า
โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน
ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์)
- 2.3 ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสงค์ ประธานหลักสูตรปริญญาเอก
(รัฐประศาสนศาสตร์คุณูปบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
3. ด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 3.1 ดร. ปานพิมพ์ เชื้อพลากิจ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษา
ความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3.2 นางสาวกรรณา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา หัวหน้างานกิจกรรมนานาชาติ กองสร้างสรรค์
กิจกรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 3.3 นางสาวกุลปราโมทย์ วรรณเลิศ ผู้อำนวยการกองเผยแพร่ความรู้ด้าน
การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
(โดยได้รับการแนะนำจาก นายอักษพล
พฤกษ์วัน รองผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ไทย ด้านสินค้าการท่องเที่ยว)

- 3.4 ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 3.5 นางชุตติมา พัฒราช หัวหน้ากลุ่มพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว
- 3.6 นายอภิชาติ สังฆอารี นายกสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว (ATTA)

4.ด้านประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

- 4.1 นางฉวีภุชภัทร จันทวิช ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- 4.2 ผศ.สุมานีการ์ จันทร์บรรเจ็ด คณะกรรมการวัฒนธรรม จังหวัดปทุมธานี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

เหตุผลของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่แสดงกำกับข้อความ

ด้านที่ 1 ชุมชน

ต่อคุณลักษณะความพอประมาณ

- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวควรเป็นลักษณะเรือนพัก (Home Stay) โดยไม่ต้องสร้างโรงแรมและรีสอร์ท

เหตุผล - เพราะไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า

- สามารถนำทรัพยากรบางอย่างในการจัดการการท่องเที่ยวจากชุมชนอื่นได้ตามความเหมาะสม

เหตุผล - เพราะทรัพยากรบางอย่างก็มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

- ไม่เปลี่ยน เพราะจะได้เกิดการกระจายรายได้และกระจายโอกาส

ต่อคุณลักษณะความมีเหตุผล

- ชุมชนควรมองการท่องเที่ยวเป็นรายได้เสริม และยึดอาชีพประจำของตนเป็นรายได้หลัก

เหตุผล - รายได้หลักของชุมชนส่วนใหญ่มักเป็นภาคการเกษตร บางครั้งเมื่อการเข้าสู่ชุมชนอาจทำให้ได้รายได้มากกว่า รายได้ทางการเกษตรจึงเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องยึดถือตามข้อความ

- การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการแสดงให้เห็นคุณค่ามิได้มองว่าวัฒนธรรมเป็นสินค้า

เหตุผล - ในบทบาทของวัฒนธรรมสามารถรองรับวัตถุประสงค์ ได้หลากหลายและหลายครั้งที่ต้องทำหน้าที่เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว

- พิจารณาความพร้อมของตนเอง โดยไม่กู้หนี้ยืมสินในการสร้าง เรือนพัก (Home Stay) หรือธุรกิจต่างๆ

เหตุผล - ไม่เปลี่ยนเพราะถ้าเปลี่ยนจะทำให้ไม่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง และไม่มี การควบคุมความเสี่ยง

ด้านที่ 2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ต่อคุณลักษณะความมีเหตุผล

- การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เป็นส่วนในการแสดงความสำคัญของท้องถิ่นนั้นๆ

เหตุผล - ไม่เปลี่ยนเพราะ พิพิธภัณฑ์ในความหมายนี้เป็นเรื่องระดับท้องถิ่น จึงเห็นว่ามีความจำเป็น

- เพราะเป็นศูนย์รวมของชุมชน

- ปฏิทินวัฒนธรรม ช่วยประชาสัมพันธ์ช่วงเวลาเทศกาลงานประเพณี เพื่อให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญ และโอกาสพิเศษ

เหตุผล - จากการวิจัย งานเทศกาลประเพณีดึงดูดนักท่องเที่ยวได้น้อย แหล่งท่องเที่ยวคือหัวใจหลักของการมาส่วนงานเทศกาลประเพณีเป็นเพียงของแถมหรือผลพลอยได้จากการมาท่องเที่ยว มีเพียงเทศกาลสงกรานต์และลอยกระทงเท่านั้นที่ทำให้นักท่องเที่ยว บางส่วนวางแผนมาเที่ยวงาน

- ความหลากหลายของวัฒนธรรมในประเทศ สามารถช่วยกระจายและระบายนักท่องเที่ยวไม่ให้เกิดความแออัดในแหล่งเดียวได้

เหตุผล - เพราะทำให้แหล่งท่องเที่ยวอื่นไม่เสื่อมโทรมเร็ว

ต่อเงื่อนไขคุณธรรม

- ปลูกจิตสำนึกในระดับสูงให้แก่ผู้ที่ศึกษาด้านการท่องเที่ยว

เหตุผล - คงคะแนนเดิม เพราะมัคคุเทศก์จำเป็นต้องมีความคิดนี้

ด้านที่ 3 นักท่องเที่ยว และผู้มาเยือน

ต่อคุณลักษณะความมีเหตุมีผล

- แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก หรือมีชื่อเสียงมักจะได้รับการร่วมมือจากนักท่องเที่ยวมากกว่า

เหตุผล - จิตสำนึกของนักท่องเที่ยว ถ้าดีแล้วก็จะให้ความสำคัญและประพฤติตนเท่าเทียมกันในทุกแหล่งท่องเที่ยว แต่ถ้าขาดจิตสำนึกก็ไม่ละเว้น

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายศุภกร ประทุมถีน เกิดวันที่ 19 กรกฎาคม 2522 จังหวัดลพบุรี

บิดาชื่อ นายวิชัย ประทุมถีน

มารดาชื่อ นางอำนาจ ประทุมถีน

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิชาอังกฤษ-ฝรั่งเศส จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี เมื่อปีการศึกษา 2539
- สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ชาญบุรี เมื่อปีการศึกษา 2543
- ในปีการศึกษา 2549 เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการอบรม

- หลักสูตรมัคคุเทศก์ทั่วไป (ต่างประเทศ) โดยการร่วมมือระหว่าง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ชาญบุรี เมื่อปี พ.ศ. 2543
- หลักสูตรภาษาจีนเพื่อการสื่อสารสากล จาก South China University of Technology นครกว่างเจา มณฑลกว่างตุง ประเทศจีน ปี ค.ศ. 2001
- หลักสูตรภาษาเยอรมัน ระดับ A1 จากสถาบันเกอเธ่ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 7 สิงหาคม 2551 ถึง วันที่ 4 กันยายน 2551

ประวัติการทำงาน

- ผู้ช่วยมัคคุเทศก์ บริษัท รุ่งโรจน์ทัวร์ แอนด์ ทราเวล จำกัด พ.ศ. 2543 – 2544
- แผนกติดต่อประสานงาน บริษัท โอลีฟทราเวล จำกัด พ.ศ. 2545 – 2546
- มัคคุเทศก์อิสระ ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 – ปัจจุบัน